

Bibliografia sobre la història dels jueus de la Corona de Catalunya-Aragó i Provença: 1985-1994

Eduard Feliu i Pere Casanellas

*amb la col·laboració de Jordi Casanovas
i M. Esperança Barjau*

Bé que el títol és prou explícit, ens permetem de remarcar que el mot Provença hi és utilitzat en el sentit ampli i antic –usual a la literatura hebrea medieval– d'Occitània mediterrània. La present bibliografia abasta, doncs, totes aquelles terres que en un moment o altre de la història foren regides per membres del casal de Barcelona o estigueren relacionades amb Catalunya per tota mena de lligams polítics, culturals i lingüístics des de l'alta edat mitjana fins a les acaballes del segle XV. Aquest territori homogeni en tots els sentits, que historiadors inconscients o desinformatats es complauen a esberlar per integrar-lo en els dos estats moderns de França i Espanya (cometent així, per anacronisme, un delictes de lesa història), contingué una de les poblacions jueves d'Europa més brillants que mai hagi existit. Vivíssima en el comerç i les finances, esplendent en la producció cultural, inquieta i fins i tot innovadora en matèria religiosa (només cal pensar en la càbala), fidel col·laboradora de prínceps sobirans i de grans senyors, els jueus catalanoaragonesos i provençals foren un element indestriable de la societat cristiana medieval, una societat bel·licosa contra ella mateixa i contra els altres, als quals no estalvià ara i adés, sobretot pel que fa a la població jueva, sofrenes i vexacions.

La vida i la cultura d'aquest poble desvetlla un gran interès arreu del món on floreixen els estudis hebraics (principalment i òbvia a Israel i els Estats Units, però també a França i Anglaterra). Tanmateix, la bibliografia que l'activitat d'aquests erudits genera no és gaire aprofitada entre nosaltres, per no dir que tot sovint és absolutament desconeguda i, per tant, negligida en els estudis i les recerques fets a Catalunya.

La bibliografia que oferim en aquest número liminar de *Tamid* correspon al període de deu anys que va de 1985 a 1994. Aplega tot allò que ha estat publicat durant aquest temps, tant a dintre com a fora de Catalunya, dedicat d'una manera específica al judaisme medieval de les terres damunt esmentades, però també aquelles obres generals que, a vegades parlant d'altres temes, contenen capítols, pàgines o documents que concerneixen els jueus i que, tot i ser poca cosa en aparença, poden interessar l'investigador. Fem avinent que es tracta d'obres publicades, i no solament escrites, durant aquest període; per consegüent, hi hem inclòs les reedicions de treballs més antics pel fet de tornar a estar disponibles. D'altra banda, aquest repertori bibliogràfic salta en un parell d'ocasions (creient-ho útil o lògic) els marges que s'havia imposat d'antuvi, ja que comprèn alguns pocs autors naturals d'altres terres (com ara el navarrès Josuè ibn Soeb i el sevillà Jomtov ben Abraham), que foren deixebles d'eminentes rabins catalans amb una obra que reflecteix les doctrines d'aquests; i així mateix alguns treballs que parlen de la Menorca dels temps premedievals.

Hem arranjat el repertori per ordre alfabètic d'autors. Les obres han estat després degudament numerades, i aquesta numeració, utilitzada en els índexs de localitats, persones i temes. Al final de tot hem inclòs un índex de traductors, autors d'introduccions i editors de textos que no tenen entrada pròpia en la llista bibliogràfica alfabètica. Hem exclòs, per essència, de les observacions, qualsevol judici de valor pel risc de prejudici que hauria comportat; és l'investigador qui haurà de separar el gra de la palla.

La presentació de les referències bibliogràfiques segueix la norma ISO 690, amb algunes petites adaptacions que hi ha introduït l'Institut d'Estudis Catalans per a les seves publicacions. Els títols en hebreu es transcriuen d'acord amb el sistema de transcripció rigorosa de l'Acadèmia de la Llengua Hebrea, amb les següents excepcions: no es fan servir diacrítics amb les vocals; la lletra tsade es transcriu per *ṣ* i no per *z*; la lletra lamed geminada es transcriu amb un punt volat entre les dues eles (*ll*); se separen amb guionet l'article i les preposicions prefixades. Els noms hebreus d'autors medievals es transcriuen d'acord amb les formes que més freqüentment apareixen en els documents de l'època (per exemple, *Mossé* i no *Mošé*). Per a la transcripció dels noms propis hebreus d'autors moderns i d'editorials se segueixen les següents normes: 1) Si el volum té doble portada, s'adopten les formes que apareixen en la portada en lletra llatina. 2) Si el volum no té doble portada però ens consta que aquell autor o aquella editorial acostumen a usar una determinada forma transcrita, s'adopta aquesta forma. 3) Els cognoms hebreus que són transcripció de cognoms de llengües que fan servir l'alfabet llatí es transcriuen restituint-los la seva forma original

(per exemple, *Huss, Schwartz, Spiegel*). 4) Si no es pot aplicar cap de les tres normes anteriors, els noms es transcriuen d'acord amb el sistema de transcripció simplificada de l'Acadèmia de la Llengua Hebrea (que representa amb dígrafs lletres hebrees que en el sistema de transcripció rigorosa són representades per lletres amb diacrític: *kh* en lloc de *k*, *sh* en lloc de *š*).

Atenent que tota pretensió d'haver estat exhaustius seria vana, ja que ni les biblioteques catalanes ni els nostres migrats mitjans particulars no ens permeten d'afirmar tal cosa, per això demanem als nostres lectors i col·legues en estudis hebraics de voler indicar-nos aquelles obres que s'han escapat del nostre escorcoll. La present bibliografia no és sinó el fonament d'una base de dades informàtica, renovable i perfectible, que posarem a disposició dels membres de la SCEHB. Seria bo que fos el més completa possible.

Obres citades abreujadament

- Art juif au Moyen Âge] MENTRÉ, Mireille (ed.). *L'art juif au Moyen Âge*. París: Centre d'Études Juives de Paris Sorbonne (Paris IV); Berg International Éditeurs, 1988. 235 p.
- Barcelona Haggadah] SCHONFIELD, Jeremy (ed.). *The Barcelona Haggadah: An illuminated Passover compendium from 14th-century Catalonia in facsimile (Ms. British Library Additional 14761)*. Londres: Facsimile Editions, 1992.— A més de la reproducció en facsímil del manuscrit de la British Library (Barcelona, segle XIV, amb afegiments del segle XV fets a Provença) conté cinc estudis de diferents autors.
- Càbala] *La Càbala. Curs núm. 26*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, 1989. 99 p. (De Set a Nou; 26).— Recull de cinc conferències fetes a Barcelona el gener de 1988.
- Cinq siècles] *Cinq siècles de vie juive à Gérone. Actes du Colloque 20-21 novembre 1988. Université de Paris-Sorbonne (Paris IV)*. París: Centre d'Études Catalanes; Éditions Hispaniques, 1992. 146 p.
- Crusade and colonisation] LOURIE, Elena. *Crusade and colonisation: Muslims, Christians and Jews in medieval Aragon*. Aldershot: Variorum, 1990. XI, 354 p.— Reproducció en facsímil de dotze articles de l'autora.
- Culture and society in medieval Jewry] BEN-SASSON, M.; BONFIL, R.; HACKER, J. R. (ed.). *Culture and society in medieval Jewry. Studies dedicated to the memory of Haim Hillel Ben-Sasson [en hebreu]*. Jerusalem: The Historical Society of Israel; The Zalman Shazar Center, 1989. 741 p.— Conté vint-i-sis articles de diferents autors.

- De historia judía hispánica] ROMANO, David. *De historia judía hispánica*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1991. 507 p.– Reproducció, en facsímil, de vint-i-vuit articles de l'autor.
- De Sefarad] *De Sefarad: Los judíos de la Corona de Aragón en los siglos XIV-XV*. València: Generalitat Valenciana, 1989. 130 p.
- Destierros aragoneses] *Destierros aragoneses*. Vol. 1: *Judíos y moriscos*. Saragossa: Institución Fernando el Católico, 1988. 378 p.
- Early Kabbalah] DAN, Joseph (ed.). *The early Kabbalah*. Textos traduïts per Ronald C. Kiener. Nova York; Mahwah; Toronto: Paulist Press, 1986. XIII, 205 p.
- Exile and diaspora] MIRSKY, Aharon; GROSSMAN, Avraham; KAPLAN, Yosef (ed.). *Exile and diaspora. Studies in the history of the Jewish people presented to professor Haim Beinart on the occasion of his seventieth birthday [en hebreu]*. Jerusalem: Ben-Zvi Institute; The Hebrew University of Jerusalem, 1988. 604 p.– Conté trenta-dos articles de diferents autors.
- Exilio y diáspora] MIRSKY, Aharon; GROSSMAN, Abraham; KAPLAN, Yosef (ed.). *Exilio y diáspora. Estudios sobre la historia del pueblo judío en homenaje al professor Haim Beinart*. Jerusalem: Ben-Zvi Institute; The Hebrew University of Jerusalem; Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1991. 270 p.– Conté divuit articles en anglès, francès o castellà. Aquest volum és un complement de l'obra *Exile and diaspora*, que conté altres articles en hebreu.
- Gersonide en son temps] DAHAN, Gilbert (ed.). *Gersonide en son temps: Science et philosophie médiévales*. Lovaina: E. Peeters; París: Centre National de la Recherche Scientifique, 1991. 384 p. (Collection de la Revue des Études Juives).
- Girona jueva] ROMANO, David (ed.). *Per a una història de la Girona jueva*. Girona: Ajuntament de Girona, 1988. 2 vol. 788 p.– Reproducció, en facsímil, de quaranta-set articles d'autors dels segles XIX i XX.
- Haggadah de Poblet] CASANOVAS, Jordi (ed.). *Haggadah de Poblet*. Barcelona: Riopiedras; Abadía de Poblet, 1993. 72 p. i reproducció en facsímil de 38 folis.– Conté tres estudis d'Agustí Altisent, J. R. Magdalena Nom de Déu i Rosa Alcoy i la reproducció en facsímil del manuscrit.
- Jornades d'Història] *Jornades d'Història dels Jueus a Catalunya. Actes (Girona, abril 1987)*. Girona: Ajuntament de Girona, s. d. [maig 1990]. 350 p. (Història de Girona; 4).
- Juifs à Montpellier et dans le Languedoc] *Les juifs à Montpellier et dans le Languedoc à travers l'Histoire: Du Moyen Âge à nos jours. Actes du Colloque International du Centre Régional d'Histoire des Mentalités et du Centre des Recher-*

- ches et d'Études Juives et Hébraïques*. Montpellier: Centre de Recherches et d'Études Juives et Hébraïques, Université Paul Valéry, 1988. 446 p.
- Juifs au regard de l'histoire] DAHAN, Gilbert (ed.). *Les juifs au regard de l'histoire. Mélanges en l'honneur de Bernhard Blumenkranz*. Paris: Picard, 1985. 416 p.
- Juifs et source juive en Occitanie] *Juifs et source juive en Occitanie*. Obra publicada amb la col·laboració del Centre Régional des Lettres de Midi-Pyrénées. Valdarnàs: Vent Terral, 1988. 224 p.
- Land of Israel] HALLAMISH, Moshe; RAVITZKY, Aviezer (ed.). *The Land of Israel in medieval Jewish thought [en hebreu]*. Jerusalem: Yad Izhak Ben-Zvi, 5751 = 1991. 365 p.– Conté catorze articles de diferents autors.
- Mossé ben Nahman i el seu temps] *Mossé ben Nahman i el seu temps. Simposi commemoratiu del vuitè centenari del seu naixement 1194-1994*. Girona: Ajuntament de Girona, 1994. 339 p.– Conté catorze treballs, que són les ponències i les comunicacions del simposi.
- Perušim le Sefer Mišle] QUIMHÍ [família]. *Perušim le-Sefer Mišle le-Vet Qimhí [«Comentaris de la família Quimhí sobre el llibre dels Proverbis»]*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1990. 474 p.
- Politique et religion] TOLLET, D. (ed.). *Politique et religion dans le judaïsme ancien et médiéval. Interventions au Colloque des 8 et 9 décembre 1987, organisé par le Centre d'Études Juives de l'Université Paris-IV Sorbonne*. Paris: Desclée, 1989. 370 p.
- Primer Col·loqui] *Actes del Primer Col·loqui d'Història dels Jueus a la Corona d'Aragó*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1991. 460 p.
- Prophètes, talmudistes, philosophes] TOUATI, Charles. *Prophètes, talmudistes, philosophes*. Paris: Cerf, 1990. 315 p.– Reedició de vint articles de l'autor.
- Rashi] SED-RAJNA, Gabrielle (ed.). *Rashi, 1040-1990: Hommage à Ephraïm E. Urbach. Congrès européen des Études Juives [IV, 1990]*. Paris: Cerf, 1993.
- Religionsgespräche] LEWIS, Bernard; NIEWÖHNER, Friederich (ed.). *Religionsgespräche im Mittelalter (Vorträge, gehalten anlässlich des 25. Wolfenbütteler Symposions vom 11.-15. Juni 1989 in der Herzog August Bibliothek)*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1992. 338 p. (Wolfenbütteler Mittelalter-Studien; 4).– Conté vint-i-dos articles de diferents autors.
- Sages et penseurs sépharades] VAJDA, Georges. *Sages et penseurs sépharades de Bagdad à Cordoue*. Ed. de Jean Jolivet i M. R. Hayoun. Paris: Cerf, 1989. 296 p.– Reedició de divuit articles de l'autor.
- Scholars and scholarship] LANDMAN, Leo (ed.). *Scholars and scholarship: The interaction between Judaism and other cultures*. Nova York: The Michael Scharf Publication Trust of the Yeshiva University Press, 1990. 185 p.

- Sephardi legacy] BEINART, Haim (ed.). *Moresbet Sepharad: The Sephardi legacy*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1992. 2 vol. 473 i 478 p.— Conté trenta-vuit articles de diferents autors en anglès. Fou publicat també en traducció castellana.
- Sociétés urbaines] *Les sociétés urbaines en France méridionale et en péninsule Ibérique au Moyen Âge. Actes du Colloque de Pau, 21-23 septembre 1988*. París: Département de Recherches «Pyrenaica», Université de Pau et des Pays l'Audour; CNRS, 1991. 547 p. (Collection de la Maison des Pays Ibériques; 45).
- Straight path] LINK-SALINGER, Ruth (ed.). *A straight path: Studies in medieval philosophy and culture. Essays in honor of Arthur Hyman*. Washington, D. C.: The Catholic Universtiy of America Press, 1988. 310 p.
- Studies on Gersonides] FREUDENTHAL, Gad (ed.). *Studies on Gersonides: A fourteenth-century Jewish philosopher-scientist*. Leiden: E. J. Brill, 1992. XXI, 422 p. (Collection de Travaux de l'Académie Internationale d'Histoire des Sciences; 36).— Conté catorze articles de diferents autors.
- Xudeus e conversos II] BARROS, Carlos (ed.). *Xudeus e conversos na historia. Actas do Congresso Internacional Ribadavia 14-17 de outubro de 1991*. Santiago de Compostella: Deputacion Ourense; La Editorial de la Historia, 1994. 2 vol. 381 i 436 p.— Els articles inclosos en aquesta bibliografia pertanyen tots al segon volum.

Bibliografia: 1985-1994

- ABAMARI BEN MOSSÉ. «Minḥat Qen'aot». Ed. de H. Z. Dimitrovsky. En: 1
SALOMÓ BEN ADRET. *Tešuvot ha-RašBA*. Vol. 1-2. Nova edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 1990, p. 225-883.— Recull de lletres bescanviades entre Abamari ben Mossé, de Lunel, i Salomó ben Adret, i d'altres rabins, sobre la controvèrsia maimonidiana i els estudis filosòfics. [POLM-JUD]
- ABRAHAM ABOULAFIA. *L'épître des sept voies*. Trad. de J. Ch. Attias. París: 2
Éclat, 1985. 118 p. (Philosophie Imaginaire).— [Abraham Abulafiya]
- ABULAFIA, David. *A Mediterranean emporium: The Catalan kingdom of 3
Majorca*. Cambridge: Cambridge University Press, 1994. 292 p.— Tracta específicament dels jueus de Mallorca en les pàgines 75-99. [Balears]
- . «From privilege to persecution: Crown, church and synagogue in the 4
city of Majorca, 1229-1343». En: ABULAFIA, David [et al.] (ed.).

- Church and City, 1000-1500. Essays in Honour of Christopher Brooke.* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, p. 111-126.– [Ciutat de Mallorca + REL-CR]
- ACKERMAN, Ari. «The composition of the section on Divine Providence in Hasdai Crescas' *Or ha-Shem*». *Daat* [Ramat-Gan], 32-33 (5754 = 1994), p. 37-45 de la part anglesa.– [Hasday Cresques] 5
- AINAGA ANDRÉS, M. Teresa; MOTIS DOLADER, Miguel Ángel. «La judería de Tarazona. Delimitación y morfología (1366-1500)». En: *Destierros aragoneses*, p. 135-150.– [Tarassona + ARQ] 6
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon 7
- . [ALBERCH, Ramon]. «Los judíos de Gerona». En: *De Sefarad*, p. 55-60.– [Girona]
- . [ALBERCH FUGUERAS, Ramon]. «Les juifs de Gérone (X^e-XVe siècles)». En: *Cinq siècles*, p. 23-34.– [Girona] 8
- ALBERCH, Ramon; ARAGÓ, Narcís-Jordi. *Els jueus a les terres gironines*. Girona: Diputació de Girona, 1985. 95 p. (Quaderns de la Revista de Girona. Sèrie Guies; 1).– [Girona] 9
- ALBERT, Bat-Sheva. «L'image du chrétien dans les sources juives du Languedoc (XIIe-XIVe siècle)». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 113-127.– [Provença + REL-CR] 10
- ALCOY I PEDRÓS, Rosa. «The artists of the marginal decorations of the *Copenhagen Maimonides*». *Jewish Art* [Jerusalem], 18 (1992), p. 129-139.– [ART + MS] 11
- . [ALCOY, Rosa]. «Canvis i oscil·lacions en la imatge pictòrica dels jueus a la Catalunya del segle XIV». En: *Primer Colloqui*, p. 371-392.– [ART] 12
- . [ALCOY, Rosa]. «Las ilustraciones de la Haggadah de Poblet». En: *Haggadah de Poblet*, p. 33-40 [en castellà], 65-72 [en anglès].– [ART-Haggadot] 13
- . [ALCOY, Rosa]. «El retaule gòtic de Castellar del Vallès: Sant Esteve i els jueus». *Plaça Vella*, 26 (abril 1989), p. 45-91.– [ART] 14
- ALSINA, Teresa. «La imatge visual i la concepció dels jueus a la Catalunya medieval». *L'Avenç* [Barcelona], 81 (1985), p. 54-56.– [ART] 15
- ALSINA, Teresa; FELIU, Eduard. «Mossé Natan, poeta hebreu de Tàrrega». En: *Constitució de l'Associació d'Estudiosos del Judaisme Català*. Tàrrega: Museu Comarcal de Tàrrega, 1985, p. 11-48.– Inclou el text hebreu i la traducció catalana de vint-i-sis poemes de Mossé Natan. [Mossé Natan + LIT] 16

- ALTISENT, Agustí. «Historia de la Haggadah de Poblet». En: *Haggadah de Poblet*, p. 7-15 [en castellà], 41-49 [en anglès].— [MS] 17
- ANATOLE, Christian. «Le Bûcher d'Artuset». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 29-39.— Sobre unes al·lusions a jueus en Guillem de Berguedà i Bertran de Born. [Provença + LIT] 18
- ANTELO IGLESIAS, Antonio. *Judíos españoles de la edad de oro (siglos XI-XII): Semblanzas, antología y glosario*. Madrid: Fundación Amigos de Sefarad; Universidad Nacional de Educación a Distancia, 1991. 436 p.— Les p. 173-195 són dedicades a Abraham bar Hiya. [Abraham bar Hiya] 19
- ARAGÓ, Narcís-Jordi. «El Call de Girona, una cantonada de la història». *Magazine La Llibreta* [Barcelona: Caixa de Barcelona], 21 (1990), p. 38-43.— [Girona] 20
- ARBETETA, Leticia. «Judíos aragoneses vistos por sí mismos». En: *De Sefarad*, p. 95-112.— [Aragó] 21
- ARIELI, Avigdor. «'Al ha-peruš ha-meyuḥas le-RašBA le-masseket Menaḥot [«Sobre el comentari al tractat talmúdic Menaḥot atribuït a Rabí Salomó ben Adret]». *Alei Sefér* [Ramat Gan], 16 (5750 = 1989/90), p. 149-150.— [Salomó ben Adret] 22
- ARNAU DE VILANOVA. *Arnaldi de Villanova Opera Medica Omnia. Vol. VI.1: Medicationis Parabole*. A cura de J. A. Paniagua, Lola Ferre, Eduard Feliu. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990. 129 p.— Inclou una traducció hebrea medieval d'aquesta obra. [Arnau de Vilanova + MED] 23
- ASSIS, Yom Tov. «'Ani we-'ašir ba-ḥevra ha-yehudit bi-Sefarad ha-yam tikonit [“Pobre i ric en la societat jueva de l'Espanya mediterrània”]». *PE'AMIM. Pirqe 'Iyyun be-Morešet Israel be-Mizrah* [Jerusalem], 46-47 (5751 = 1990/91), p. 115-138.— [QSoc] 24
- . «Diplomaṭim yehudim me-Aragonia be-aršot ha-Islam (1213-1327) [“Diplomàtics jueus de la Corona catalanoaragonesa en terres musulmanes (1213-1327)”]». *Sefunot* [Jerusalem], 3 (5745 = 1985), p. 11-34.— [FUNC + POL] 25
- . «Jewish attitudes to Christian power in medieval Spain». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 291-304.— [REL-CR] 26
- . «Jewish capital and the conquest of Sardinia by the Catalans». *Italia* [Jerusalem], 9 (1990), p. 7-18.— [POL + ECON] 27
- . «Jewish moneylenders in medieval Santa Coloma de Queralt». En: KAPLAN, Y. (ed.). *Jews and Conversos. Studies in Society and Inquisition*. Jerusalem, 1985, p. 21-38.— [Santa Coloma de Queralt + ECON] 28

- . «The Jews in the Crown of Aragon and its dominions». En: *Sephardi legacy*, p. 44-102.— [General] 29
- . *The Jews of Santa Coloma de Queralt: An economic and demographic case study of a community at the end of the thirteenth century*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1988. 170 p. (Hispania Judaica; 6).— Transcripció de documents en apèndix. [Santa Coloma de Queralt] 30
- . *The Jews of Spain: From settlement to expulsion*. Jerusalem: The Hebrew University, World Zionist Organisation, 1988. 149 p.— Aplec de documents, complets o fragmentaris, traduïts a l'anglès per a ús d'estudiants universitaris. Una gran majoria es refereixen al judaisme catalanoaragonès. [General] 31
- . «Los judíos de Cataluña: Fuentes y posibilidades de estudio». En: *Primer Colloqui*, p. 139-155.— [Catalunya + BIBGR] 32
- . «Les juifs de Montpellier sous la domination aragonaise». *Revue des Études Juives* [París], 148 (1989), p. 5-16.— [Montpeller] 33
- . «Mif'alo šel R. Ḥasday Cresques le-šiqqum qehillot Israel le-aḥar gezerot '151 (1391) ["L'obra de R. Hasday Cresques en pro de la reconstrucció de les comunitats jueves després dels avalots de 1391"]». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 1. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 145-148.— [Hasday Cresques + AVAL] 34
- . «Nahmánides y su concepción del judaísmo». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 77-90.— [Mossé ben Nahman] 35
- . «The Papal Inquisition and Aragonese Jewry in the early fourteenth century». *Mediaeval Studies* [Toronto], 49 (1987), p. 391-410.— [INQ] 36
- . «La participación de los judíos en la vida económica de Barcelona s. XIII-XIV». En: *Jornades d'Història*, p. 77-92.— [Barcelona + ECON] 37
- . «Peša' we-ahlimut ba-ḥevra ha-yehudit bi-Sefarad (ha-me'ot ha-13/14) ["Delinqüència i violència en la societat jueva hispana (segles XIII-XIV)"]». *Zion* [Jerusalem], 50 (5745 = 1984/85) [= *Sefer ha-Yovel, 1936-1985*], p. 221-240.— [QSoc] 38
- . «Respuesta rabínicos y cartas reales: fuentes para el estudio de la historia de los judíos de la Corona de Aragón». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 363-376.— [General + DICT] 39
- . «Sexual behaviour in mediaeval Hispano-Jewish society». En: RAPO-PORT-ALBERT, Ada; ZIPPERSTEIN, Steven J. (ed.). *Jewish History. Es-* 40

- says in honour of Chimen Abramsky*. Londres: Peter Halban, 1988, p. 25-59.— [QSoc-Sexualitat]
- . «Welfare and mutual aid in the Spanish Jewish communities». En: 41
Sephardi legacy, p. 318-345.— [QSoc]
- . «Yehude Barcelona ba-saħar ha-yammi ‘im ha-mizrah [“Els jueus de 42
Barcelona i el comerç marítim amb l’Orient”]». En: *Exile and diaspora*, p. 257-283.— [Barcelona + ECON]
- . «Yehude Sefarad be-‘arka’ot ha-goyim (ha-me’ot ha-13 we-ha-14) [“Els 43
jueus hispànics davant els tribunals cristians (segles XIII-XIV)”]». En: *Culture and society in medieval Jewry*, p. 399-430.— [REL-CR + LEG]
- . *Yehude Sefarad mi-yme qedem we-‘ad geruš Sefarad [“Els jueus d’Espa- 44
nya des dels temps de l’antigor fins a l’expulsió”]*. Jerusalem: Merkaz ha-Hasbara, 1991.— Prospecte. [General]
- ATLAN, Henri. «Maïmonide et Nahmanide, rationalisme et théologie». 45
Les Nouveaux Cahiers [París], 118 (1994).— [Mossé ben Nahman]
- AVRIN, Leila. «The binding of the Haggadah and the facsimile». En: 46
Barcelona Haggadah, p. 44-54.— [MS]
- AYOUN, Richard. «Jacques 1er le Conquérant et les juifs de Montpellier». 47
En: *Cinq siècles*, p. 85-119.— Transcripció de nombrosos documents en nota. [Montpellier]
- AZRIEL
- [AZRIEL DE GIRONA]. *Cuatro textos cabalísticos*. Trad. de Miriam Eise- 48
nsfeld. Barcelona: Riopiedras, 1994. 163 p. (Cábala).— [Azriel]
- . «Explanation of the Ten Sefirot. Commentary to Talmudic Legends 49
[fragments]». En: *Early Kabbalah*, p. 89-108.— [Azriel]
- BACH I RIU, Antoni. «Els jueus del comtat de Cardona a l’entorn de l’any 50
1391». En: *Jornades d’Història*, p. 281-294.— [Cardona]
- BADA ELIAS, Joan. *La Inquisició a Catalunya (segles XIII-XIX)*. Barcelona: 51
Barcanova, 1992. 144 p. (Biblioteca Cultural; 18).— La primera part del llibre conté algunes referències al problema dels judaïtzants. [INQ]
- BADIA, Lola. «La *Disputatio contra judeos* d’Inghetto Contardo». *Studia 52
Lulliana* [Palma de Mallorca], 33 (1993), p. 47-50.— [POLM-CR]
- BAER, Yitzhak [Fritz]
- [BAER, Fritz (Yitzhak)]. *Historia de los judíos de la Corona de Aragón 53
(s. XIII y XIV)*. Trad. d’Antón Sanmartín Rivera. Saragossa: Diputación General de Aragón, Departamento de Cultura y Educación, 1985. 252 p. (Temas de Historia Aragonesa; 3).— Títol original: *Studien zur Geschichte der Juden im Königreich Aragonien während des 13. und 14. Jahrhunderts* (Berlín 1913). [General]

- [BAER, Yitzhak F.]. «The origins of Jewish communal organization in the Middle Ages». *Binah* [Nova York], 1 (1988), p. 59-82.— Títol original: *Ha-yesodot we-ha-hatḥalot šel irgun ha-qehilla ha-yehudit bi-yeme ha-benayim* (1950). [ORG] 54
- BALAGUER, F. «Notas sobre la población judía de Huesca en el siglo XV». *Sefarad* [Madrid], 45 (1985), p. 341-351.— [Osca] 55
- BALAGUER, S. «Los Argelet durante la expulsión de los judíos oscenses (1492)». *Revista de Cuestiones Sociales del Instituto de Estudios Altoaragoneses* [Osca], (1990), p. 9-32.— [Osca + EXP] 56
- BANKS, Philip. «The inhabitants of Barcelona in 1145». *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia* [Barcelona], 9 (1988), p. 142-166.— [Barcelona + DEM] 57
- BAR TIKVA, Benjamin. «Reciprocity between the Provençal school of piyyutim and the schools of Catalonia and Ashkenazi France». En: *Rashi*, p. 375-383.— [LIT] 58
- BARJAU, M. E.; CALDERS, T. «Les *azharot* de rabí Işḥaq al-Barṣeloní». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 14, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 1 (1991), p. 61-72.— [Issac ben Rovèn, el Barceloní + LITG] 59
- BARKAI, Ron. «L'ús dels salms en la màgia jueva de l'edat mitjana i el Renaixement: el llibre *Shimush Tehillim*». Trad. d'Eduard Feliu. En: *Càbala*, p. 17-57.— [CAB] 60
- BARRAL I ALTET, Xavier. «Besalú, bain rituel et synagogue». En: *Art juif au Moyen Âge*, p. 127-128.— [ARQ + Besalú] 61
- . «Les juifs dans la ville médiévale». En: *Politique et religion*, p. 357-367.— [ARQ] 62
- BATLLE I GALLART, Carme. *L'assistència als pobres a la Barcelona medieval (s. XIII)*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1987. 95 p. (Episodis de la Història; 267).— P. 77-80: «L'almoïna dels jueus». [Barcelona + QSoc] 63
- . «Notícies sobre jueus de la Seu d'Urgell: els Bedoz (1336-1348)». *Urgellia* [la Seu d'Urgell], 10 (1990-1991 [1992]), p. 375-406.— [Bedoz, família + Seu d'Urgell, la] 64
- . *La Seu d'Urgell medieval: La ciutat i els seus habitants*. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, 1985.— Especialment les pàgines 101-108: «Els jueus» (+ p. 174-177). [Seu d'Urgell, la] 65
- [BATLLE GALLART, Carmen]. «Solución al problema de las dos sinagogas de Gerona». En: *Girona jueva*, p. 229-250.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 19 (1959), p. 301-320. Transcripció de documents en apèndix. [ARQ + Girona] 66

- BATLLE PRATS, Lluís
- [BATLLE PRATS, Luis]. «Judíos gerundenses en testamentarías medievales». En: *Girona jueva*, p. 388-391.— Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 4 (1949), p. 250-253. [INV + Girona] 67
- [BATLLE Y PRATS, Luis]. «Más precisiones sobre el Call gerundense. La ordenación de 1418». En: *Girona jueva*, p. 628-637.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 21 (1961), p. 48-57. Transcripció d'un document en apèndix. [Girona + ARQ + REL-CR] 68
- [BATLLE Y PRATS, Luis]. «Ordenaciones relativas a los judíos gerundenses». En: *Girona jueva*, p. 639-648.— Reproduït, en facsímil, de *Homenaje a Millás-Vallcrosa*, vol. 1, p. 83-92. Transcripció de documents en apèndix. [Girona + LEG] 69
- [BATLLE Y PRATS, Luis]. «Un episodio de la persecución judía de 1391». En: *Girona jueva*, p. 614-617.— Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 3 (1948), p. 194-197. Transcripció d'un document de 1391. [AVAL + Girona] 70
- BAUTIER, Robert-Henri. «L'origine des populations juives de la France médiévale: Constatations et hypothèses de recherche». En: BARRAL, Xavier [et al.] (ed.). *Catalunya i França meridional a l'entorn de l'any mil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1991 (Actes de Congressos; 2), p. 306-316.— Contribucions del Col·loqui Internacional Hugues Capet, 987-1987 (Barcelona, 2-5 de juliol de 1987). [Provença] 71
- BEAUJOUAN, Guy. «Les orientations de la science latine au début du XIVe siècle». En: *Studies on Gersonides*, p. 71-80.— [CI] 72
- BEINART, H. «The Jewish badge in Spain and the enforcement of the *de-cree of the badge* under the Catholic monarchs». En: *Israel and the nations: Essays presented in honor of Shmuel Ettinger*. Jerusalem, 1987, p. 29-41.— [General + LEG] 73
- BEIT-ARIÉ, Malachi. «Hebrew script in Spain: development, offshoots and vicissitudes». En: *Sephardi legacy*, p. 282-317.— Es refereix extensament a documents d'arxius catalans. [LingPalTr] 74
- . «The making of the book: A codicological study». En: *Barcelona Haggadah*, p. 14-23.— [MS] 75
- BEJARANO ESCANILLA, Ana María. «Šelomoh ben Reuben Bonafed, poeta y polemista». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 14, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 1 (1991), p. 87-101.— [Salomó Bonafed] 76

- BEN-SASSON, Menahem. «Meqorot le-toledot qehillot Israel bi-Sefarad ba-me'a ha-14 [‘Fonts per a la història de les comunitats jueves d’Espanya del segle XIV’]»: En: *Exile and diaspora*, p. 284-336.— Presenta i transcriu trenta-un documents hebreus de la segona meitat del segle XIV, pertanyents a la Corona catalanoaragonesa, sobretot València, descoberts en un manuscrit de Cambridge. [DOC] 77
- BEN-SASSON, Yona. «Temunat ha-històrya šel R. Yosef Albo [“La noció d’història en R. Jucef Albó”]». En: *Culture and society in medieval Jewry*, p. 493-516.— [Jucef Albó] 78
- BEN-SHALOM, Ram. «Ḥayye ha-qehilla be-Arles u-mosadoteha. Še’ela urešuva ha-RIBaŠ 266 ke-maqor històri [“La vida de la comunitat d’Arle i les seves institucions. El dictamen 266 de R. Issac ben Sésset com a font d’informació històrica”]». *Michael* [Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 9-41 de la part hebrea.— Cf. l’article de J. Shatzmiller: «Violence, Chantage...» d’aquesta secció. [ORG + Issac ben Sésset Perfet + Arle] 79
- . «Wikkuah Tortosa: Vicent Ferrer u-be’ayat ha-anusim ‘al pi ‘eduto šel Yišhaq Natan [“La disputa de Tortosa: Vicent Ferrer i el problema de les conversions forçoses segons el testimoni de Yišhaq Natan”]». *Zion* [Jerusalem], 56 (5751 = 1990/91), p. 21-45.— Inclou un fragment de l’obra *Ma’amaš koh* de Yišhaq Natan. [POLM-CR] 80
- BENADY, Tito. «Gibraltar, Minorque, Malte». En: MÉCHOULAN, Henry (ed.). *Les Juifs d’Espagne: Histoire d’une diaspora, 1492-1992*. París: Liana Levi, 1992, p. 327-331.— Versió espanyola: *Los judíos de España: Historia de una diáspora, 1492-1992*. Madrid: Trotta, 1993. [Menorca] 81
- BENET I CLARÀ, Albert. «Els jueus a Catalunya a l’Edat Mitjana». *L’Erol* [Berga], 21 (octubre 1987), p. 14-19.— [Catalunya] 82
- BENITO RUANO, Eloy. «La judería de Montalbán (Teruel)». *Medievalia* [Bellaterra], 10 (1992) [= *Estudios Dedicados al Prof. F. Udina i Martorell*], p. 55-63.— [Montalbà] 83
- BERGER, David. «Maccoby’s *Judaism on Trial*». *The Jewish Quarterly Review* [Filadèlfia], 76 (1985-1986), p. 253-257.— Ressenya del llibre de H. MACCOBY sobre les disputes de París, Barcelona i Tortosa, *Judaism on Trial* (Londres; Toronto, 1982). [POLM-CR] 84
- . «Mission to the Jews and Jewish-Christian contacts in the polemical literature of the high Middle Ages». *American Historical Review*, 91 (1986), p. 576-591.— [POLM-CR] 85
- BERNER, Leila. *The Jews of Barcelona during the reign of Jaume I*, «*El Conqueridor*», 1213-1276. Ann Arbor, Mich.: University of California, Los Angeles (University Microfilms International), 1988. 599 p.— 86

- Tesi doctoral disponible en microfilm. Transcripció de documents en apèndix. [Barcelona]
- BERTRAN DE SANTCRISTÒFOR. *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. A cura de Pere Puig i Ustrell. Barcelona: Fundació Noguera, 1992. 2 vol. 856 p. (Acta Notariorum Cathaloniae).— Referències a jueus en molts dels documents. [Terrassa + DOC] 87
- BERTRAN ROIGÉ, Prim. «Adenatats i secretaris de l'aljama jueva de Lleida (segles XIV i XV)». En: *Primer Colloqui*, p. 313-319.— [Lleida + ORG] 88
- . «La fiscalidad extraordinaria de las aljamas de judíos de la Corona de Aragón (1309-1317)». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 305-322.— [FISC] 89
- BEYA ALONSO, Ernesto. «Montpellier: Su universidad y Escuela de Medicina en el período catalán». *Circular Farmacèutica* [Barcelona], 4 (1990), p. 341-351.— [Montpeller + MED] 90
- BLAND, Kalman P. «Medieval Jewish aesthetics; Maimonides, body and scripture in Profiat Duran». *Journal of the History of the Ideas* [Filadèlfia], 54 (1993), p. 553-559.— [Profiat Duran] 91
- BLASCO MARTÍNEZ, Asunción. «Actividad laboral de una comunidad urbana del siglo XIV: La aljama de judíos de Zaragoza». En: *Sociétés urbaines*, p. 435-457.— [Saragossa + ECON] 92
- . «El adulterio de Doña Lumbre, judía de Zaragoza. Causas y consecuencias». *Michael* [Tel Aviv], 11 (5749 = 1989), p. 99-120.— Transcripció de documents en apèndix. [QSoc-Sexualitat + DONA] 93
- . «La autonomía judicial de los judíos de Zaragoza: La normativa de 1376». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 323-336.— [Saragossa + ORG] 94
- . «Instituciones socioreligiosas judías de Zaragoza (siglos XIV-XV). Sinagogas, cofradías, hospitales». *Sefarad* [Madrid], 49 (1989), p. 227-236, 50 (1990), p. 3-46, 265-288.— [Saragossa + ORG] 95
- . «La investigación sobre los judíos del reino de Aragón: Estado de la cuestión». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 42 (1993), p. 51-83.— És una continuació de l'article «Los judíos del reino de Aragón. Balance de los estudios realizados y perspectivas», de la mateixa autora. [Aragó] 96
- . «La investigación sobre los judíos del Reino de Aragón hoy». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 335-361.— [Aragó] 97
- . *La judería de Zaragoza en el siglo XIV*. Saragossa: Institución Fernando el Católico, 1988. 321 p.— [Saragossa] 98

- . «Judíos de la Aljama de Zaragoza». En: *De Sefarad*, p. 77-94.— [Sara- 99
gossa]
- . «Los judíos de Zaragoza en el siglo XIV: Su evolución social». En: *Minorités et marginaux en Espagne et dans le Midi de la France (VIIe-XVIIIe siècles). Actes du Colloque de Pau de 1984*. París: CNRS, 1986, p. 177-203.— [Saragossa] 100
- . «Los judíos de Zaragoza, un modelo para investigación». En: *Jornades d'Història*, p. 177-215.— [Saragossa] 101
- . «Los judíos del reino de Aragón: Balance de los estudios realizados y perspectivas». En: *Primer Colloqui*, p. 13-96.— [Aragó] 102
- . «Los judíos en Aragón durante la baja Edad Media». En: *Destierros aragoneses*, p. 39-59.— [Aragó] 103
- . «Los malsines del Reino de Aragón». En: *Proceedings of the Eleventh World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 1. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1994, p. 83-90.— [QSoc] 104
- . «Mujeres judías zaragozanas ante la muerte». *Aragón en la Edad Media* [Saragossa], 9 (1991), p. 77-120.— [DONA] 105
- . «Notarios-escribanos judíos de Aragón (siglos XIV-XV)». En: *Rashi*, p. 645-656.— [Aragó + ORG] 106
- . «La producción y comercialización del vino entre los judíos de Zaragoza (siglo XIV)». *Anuario de Estudios Medievales* [Barcelona: CSIC], 19 (1989), p. 405-449.— [Saragossa + ECON] 107
- . «Testamentos de mujeres judías aragonesas». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 2. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 127-134.— [DONA + Aragó] 108
- BLASCO MARTÍNEZ, Asunción; ROMANO, David. «Vidal (ben) Saúl Satorre, copista hebreo (1383-1411)». *Sefarad* [Madrid], 51 (1991), p. 3-11.— [Vidal ben Saúl Satorre + MS] 109
- BLÁZQUEZ MIGUEL, Juan. *La Inquisición en Cataluña. El Tribunal del Santo Oficio de Barcelona (1487-1820)*. Toledo: Arcano, 1990. 409 p. (Inquisitio; 1).— [INQ] 110
- BLIDSTEIN, Gerald. «Maimonides and Meiri on the legitimacy of non-Judaic religion». En: *Scholars and scholarship*, p. 27-35.— [Menahem ha-Meirí + REL-CR] 111
- BLUMENKRANZ, Bernhard. «Aire(s) ou Hyères? À propos de la toponymie française en hébreu médiéval». En: ÍD. *Les Juifs en France. Écrits dispersés*. París: Commission Française des Archives Juives, 1989 (Franco-Judaïca; 13), p. 43-45.— Reproduit de la *Revue Internationale d'Onomastique*, 16 (1964), p. 265-268. [Ieras + ONOM] 112

- . «Chemins d'un exil: 1306». En: ÍD. *Les Juifs en France. Écrits dispersés*. 113
París: Commission Française des Archives Juives, 1989 (Franco-Judaïca; 13), p. 125-133.— [EXP]
- . «Pour une géographie historique des juifs en Provence médiévale». 114
En: ÍD. *Les Juifs en France. Écrits dispersés*. París: Commission Française des Archives Juives, 1989 (Franco-Judaïca; 13), p. 89-99.— Reproduit de *Bulletin Philo. et Histor. du Comité des Travaux Histor. et Scientif.* [París], (1968) [Actes du Congrès des Sociétés Savantes (Nice, 1965)], p. 611-622. [LOC-P + DEM]
- . «Quartiers juifs en France: 12e, 13e et 14e siècles». En: ÍD. *Les Juifs en* 115
France. Écrits dispersés. París: Commission Française des Archives Juives, 1989 (Franco-Judaïca; 13), p. 103-109.— Reproduit de *Mélanges de philosophie et de littérature juives*, 3-5 (París, 1958-1962), p. 77-86. [ARQ]
- . «Le siècle d'or en Dauphiné et en Provence». En: ÍD. *Les Juifs en Fran-* 116
ce. Écrits dispersés. París: Commission Française des Archives Juives, 1989 (Franco-Judaïca; 13), p. 117-123.— Reproduit de *Evidences* [París], 86 (1961), p. 29-33. [Provença]
- BOADAS, Joan; PLANAS, Sílvia. «Jueus a Catalunya». *Presència* [Girona], 117
1049 (1992), p. 12-22.— [Catalunya]
- BOAZIZ ABOULKER, Monique. «Les Bibles péninsulaires». En: *Cinq siè-* 118
cles, p. 47-69.— [LingPalTr]
- BONANAT RIMENTOL. *El Protocol del notari Bonanat Rimentol (1351)*. A 119
cura de Laureà Pagarolas i Sabaté. Barcelona: Fundació Noguera, 1991. 331 p. (Acta Notariorum Cataloniae; 1).— Conté un gran nombre de contractes de jueus. [Barcelona + DOC]
- BONNER, Anthony. «L'apologètica de Ramon Martí i Ramon Llull da-
- 120
-
- vant de l'islam i del judaisme».
- Estudi General*
- [Girona], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.).
- El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1989)*
-], p. 171-185.— [POLM-CR + Ramon Martí + Ramon Llull]
- BÖRNER-KLEIN, Dagmar. «Das Buch des Bundes: Josef Qimchis Dis-
- 121
-
- kussion zwischen einem Gläubigen und einem Ungläubigen». En: THOMA, Clemens; STEMBERGER, Günther; MAIER, Johann (ed.).
- Judentum: Ausblicke und Einsichten. Festgabe für Kurt Schubert*
- . Frankfurt del Main: Peter Lang, 1993, p. 209-251.— [Jucef Quimhí + FIL-R]
- BRAGUE, Rémi. «Deux livres récents sur Moïse de Narbonne». *Recherches* 122
de Science Religieuse [París], 80 (1992), p. 85-90.— Ressenya de les

- obres, incloses en aquesta bibliografia, de Maurice-Ruben HAYOUN: *Moshé Narboni* (1986), i *La Philosophie et la théologie de Moïse de Narbonne (1300-1362)* (1989). [Mossé Narboní]
- BRAMON, Dolors. «Els jueus de Banyoles». *Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles* [Banyoles], (1985), p. 105-136.– [Banyoles] 123
- . «La vijola, cerimònia jueva. Una nota de fonètica històrica baix llatina i catalana». En: *Jornades d'Història*, p. 269-274.– [LingPalTr] 124
- BROWN, Elizabeth A. R. «Philip V, Charles IV, and the Jews of France: The alleged expulsion of 1322». *Speculum* [Cambridge, Mass.], 66 (1991), p. 294-329.– Es refereix profusament al testimoniatge de jueus occitanocatalans, sobretot de Calònimos ben Calònimos. [EXP] 125
- BURNS, Robert I. «The Barcelona *disputation* of 1263: Conversionism and Talmud in Jewish-Christian relations». *The Catholic Historical Review*, 69 (1993), p. 488-495.– [POLM-CR] 126
- . *Colonialisme medieval. Explotació postcroada de la València islàmica*. Trad. d'Enric Casasses. València: Tres i Quatre, 1987. 485 p. (Biblioteca d'Estudis i Investigacions; 9).– Títol original: *Medieval colonialism* (Princeton, 1975). Especialment les pàgines 351-376, sobre el paper dels jueus en la recaptació d'impostos. [País Valencià + FUNC] 127
- . *Moros, cristians i jueus en el regne croat de València. Societats en simbiosi*. Trad. d'Enric Casasses. València: Tres i Quatre, 1987. 486 p. (Biblioteca d'Estudis i Investigacions; 13).– Títol original: *Muslims, Christians, and Jews in the Crusader Kingdom of Valencia* (Cambridge University Press, 1984). Especialment les pàgines 191-250 i 417-435. [País Valencià] 128
- CALDERS I ARTÍS, Tessa. «La llegenda de Barlaam i Josafat a Catalunya». En: *Homenatge a Antoni Comas*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, 1985, p. 77-85.– [Abraham ibn Hasday + LIT] 129
- . *El príncep i el monjo, d'Abraham ben Šemuel ha-Levi ibn Ḥasday*. Sabadell: AUSA, 1987. 278 p. (Orientalia Barcinonensia).– [Abraham ibn Hasday] 130
- . «Un conte hebreu medieval del segle XIII». *Anuario de Filología* [Barcelona], 12 (1986 [1988]), p. 15-18.– Hi publica la traducció d'un conte de *El Príncep i el Monjo*. [Abraham ibn Hasday + LIT] 131
- CALZADA I OLIVERAS, Josep. «Les sinagogues de Girona». En: *Girona jueva*, p. 251-269.– Reproduït, en facsímil, dels *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 25 (1980), p. 375-393. [ARQ + Girona] 132
- CANO, María José. «Contenido de la *Haggadah* de Barcelona». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 41 (1992), p. 85-91.– Des-

- cripció del contingut literari, però no de l'artístic, de l'hagadà que es troba en el ms. British Library Add. 14761 (Barcelona, segle XIV, amb afegiments del segle XV fets a Provença). [LIT]
- . «Los judíos de Aragón y Cataluña en el Šebet Yehudah de Šelomoh Ibn Verga». En: *Primer Colloqui*, p. 167-177.– [General] 134
- CANTERA MONTENEGRO, Enrique. «Los judíos en la Edad Media hispana». *Cuadernos de Investigación Medieval* [Madrid], 5 (1986), p. 105.– Guia bibliogràfica. [BIBGR] 135
- CARON, Nora. «La civilisation des troubadours et sa source juive méconnue». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 17-28.– [Provença + LIT] 136
- Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. A cura de Josep Maria Marquès. Barcelona: Fundació Noguera; Pagès Editors, 1993. 2 vol. 865 p. (Diplomatari; 1-2).– Alguna al·lusió escarida a jueus en els doc. 70, 396, 412, 456 i 484 (que conté una nova edició de l'acta llatina de la disputa de Barcelona de 1263). [DOC] 137
- CASANOVA I QUEROL, Elisenda. «Estado de la cuestión sobre los judíos de Tortosa (XII-XIV)». En: *Primer Colloqui*, p. 393-400.– [Tortosa] 138
- CASANOVAS, Jordi. «Cinco inscripciones hebraicas inéditas de Castellón de Ampurias». *Sefarad* [Madrid], 48 (1988), p. 19-28, 1 làmina.– [ARQ-Epigrafia + Castelló d'Empúries] 139
- . «Dos nuevas inscripciones procedentes de la necrópolis hebrea de Girona». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 17, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 4 (1994), p. 75-82.– [ARQ-Epigrafia] 140
- . «Làpides de Montjuïc, amb inscripcions hebraiques, reutilitzades a la rodalia de Girona». *Calls* [Tàrraga], 3 (1988-1989), p. 33-44.– [ARQ-Epigrafia + Girona] 141
- . «Propiedades de judíos en el territorio de Barcelona durante los siglos X-XII». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 15, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 2 (1992), p. 99-108.– [Barcelona] 142
- CASAS I NADAL, Montserrat. «Concòrdia entre jueus a Solsona (1458)». *Cardener* [Cardona], 2 (1985), p. 145-149.– [Solsona + QSoc] 143
- . «Els jueus a Balaguer en el Llibre de l'estima de 1412». En: *Primer Colloqui*, p. 321-333.– [Balaguer] 144
- [CASAS, Montserrat]. «El *Liber Iudeorum* de Cardona (1330-1334). Edició i estudi». *Miscellània de Textos Medievals* [Barcelona], 3 (1985), p. 121-345.– [Cardona + DOC] 145
- [CASAS NADAL, Montserrat]. «Sobre la reorganización de la aljama de los judíos de Lérida (1400-1408)». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= Ho-

- menaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 381-391.– [Lleida + ORG]
- CASTILLO SAINZ, Jaime. «De solidaritats jueves a confraries de conversos: 147
Entre la fossilització i la integració d'una minoria religiosa». *Revista
d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran
(ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 183-206.– [Pr-
Conv + REL-CR]
- CAUCANAS, S. «Marginalité et exclusion: Les juifs». En: *Introduction à 148
l'Histoire du Moyen Âge en Roussillon*. Perpinyà: Direction des Services
d'Archives, 1985, p. 145-160.– [Rosselló]
- CHABÀS I BERGON, Josep. *L'astronomia de Jacob ben David Bonjorn*. Amb 149
la col·laboració d'Antoni Roca i Rossell i Xavier Rodríguez i Gil. Bar-
celona: Institut d'Estudis Catalans, 1992. 271 p. (Arxius de les Sec-
cions de Ciències; 104).– [Jacob ben David Bonjorn + CI]
- [CHABÁS, José]. «The astronomical tables of Jacob ben David Bon- 150
jorn». *Archive for History of Exact Sciences* [Berlín], 42 (1991), p. 279-
314.– [Jacob ben David Bonjorn + CI]
- [CHABÁS, José]. «L'influence de l'astronomie de Lévi ben Gershom 151
sur Jacob ben David Bonjorn». En: *Studies on Gersonides*, p. 47-54.–
[Leví ben Guerson + Jacob ben David Bonjorn]
- [CHABÁS, José]. «Une période de récurrence de syzygies du XIVe siècle: le 152
cycle de Jacob ben David Bonjorn». *Archives Internationales d'Histoire
des Sciences*, 38 (1988), p. 243-251.– [Jacob ben David Bonjorn + CI]
- CHABÀS, Josep; ROCA, Antoni; RODRÍGUEZ, Xavier. «El problema de los 153
antecedentes (Alfonso X, Levi ben Gerson) de las tablas astronómicas
compuestas por Jacob ben David Bonjorn». En: COMES, M. (ed.). *De
Astronomia Alphonsi Regis*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Insti-
tut Millàs Vallicrosa d'Història de la Ciència Àrab, 1987, p. 97-104.–
[CI + Jacob ben David Bonjorn]
- CHAZAN, Robert. *Barcelona and beyond: The disputation of 1263 and its 154
aftermath*. Berkeley; Los Angeles; Oxford: University of California
Press, 1992. X, 257 p.– [POLM-CR]
- . «The Barcelona disputation of 1263: Goals, tactics and achievements». 155
En: *Religionsgespräche*, p. 77-91.– [POLM-CR + Mossé ben Nahman]
- . «Chapter thirteen of the *Maḥazik emunah*: Further light on Friar Paul 156
Christian and the new Christian missionizing». *Michael* [Tel Aviv],
12 (5751 = 1991), p. 9-26.– [POLM-CR]
- . «The Christian position in Jacob ben Reuben's *Milhamot ha-Shem*». 157
En: NEUSNER, Jacob; FRERICHS, Ernest S.; SARNA, Nahum M. (ed.).
From Ancient Israel to Modern Judaism: Intellect in Quest of Undestan-

- ding. Essays in Honor of Marvin Fox*. Vol. 2. Atlanta, Ga.: Scholar Press, 1989, p. 157-170.- [Jacob ben Rovèn + FIL-R]
- . *Daggers of faith: Thirteenth-century Christian missionizing and Jewish response*. Berkeley; Los Angeles; Londres: University of California Press, 1989. 226 p.- La major part del llibre és dedicada a Mossé ben Nahman, Pau Cristià, la Disputa de Barcelona, Ramon Martí i Salomó ben Adret. Resenyat per Marc SAPERSTEIN: «Medieval Christians and Jews: A review essay», *Shofar* [West Lafayette, Ind.], 8 (1990), p. 1-10. [POLM-CR + Mossé ben Nahman + Pau Cristià + Ramon Martí + Salomó ben Adret]
- . «In the wake of the Barcelona Disputation». *Hebrew Union College Annual* [Cincinnati, Ohio], 61 (1990), p. 185-201.- [POLM-CR]
- . «Joseph Kimhi's *Sefer ha-Berit*: Pathbreaking medieval Jewish apologetics». *Harvard Theological Review* [Cambridge, Mass.], 85 (1992), p. 417-432.- [Jucef Quimhí + POLM-CR]
- . «The Letter of R. Jacob ben Elijah to Friar Paul». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume, II*], p. 51-63.- Accepta la identificació de Jacob ben Elies amb Jacob ben Elies de Lattes. No dóna el text de la carta. [POLM-CR + Pau Cristià]
- . «The messianic calculations of Nahmanides». En: *Rashi*, p. 631-637.- [Mossé ben Nahman + EXEG]
- . «Polemical themes in the *Milhemet mizvah*». En: *Juifs au regard de l'histoire*, p. 169-184.- *Milhemet mizvah* és una obra de Meïr ben Simon, de Narbona, segle XIII. [POLM-CR + Meïr ben Simon]
- . «Le Rabbin Moshe Ben Nahman et la controverse de Barcelone». En: *Cinq siècles*, p. 121-136.- [POLM-CR + Mossé ben Nahman]
- CHAZELAS, Geneviève; DAHAN, Gilbert. «Bibliographie gersonidienne». En: *Gersonide en son temps*, p. 369-374.- [Leví ben Guerson + BIBGR]
- CHEMLA, Karine; PAHAUT, Serge. «Remarques sur les ouvrages mathématiques de Gersonide». En: *Studies on Gersonides*, p. 149-191.- [Leví ben Guerson + CI]
- CODINA, Jaume; PERIS, Sabí. «Ordinacions de Girona de l'any 1358». *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* [Girona], 28 (1985-86), p. 191-209.- Especialment les pàgines 198, 200-201, 204. [Girona + LEG]
- COHEN, Evelyn M. «The decoration». En: *Barcelona Haggadah*, p. 24-43.- [ART-Haggadot]
- COHEN, Jeremy. «The mentality of the medieval Jewish apostate: Peter Alfonsi, Hermann of Cologne, and Pablo Christiani». En: ENDEL-

- MAN, Todd; GUROCH, Jeffrey (ed.). *Jewish apostasy in the modern world*. Nova York, 1987, p. 20-47.– [Pau Cristià + POLM-CR]
- . «Profiat Duran's *The reproach of the gentiles* and the development of Jewish anti-Christian polemic». En: CARPI, Daniel [et al.]. *Shlomo Simonsohn Jubilee Volume: Studies on the history of the Jews in the Middle Ages and Renaissance Period*. Tel Aviv: Tel Aviv University, 1993, p. 71-84.– N'aparegué una versió hebrea en *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies* (1990). [Profiat Duran + POLM-CR] 170
- . «Rationales for conjugal sex in RaABaD's *Ba'alei ha-nefesh*». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume, II*], p. 65-78.– Fa remarcar la influència cristiana damunt algunes de les opinions d'Abraham ben David respecte a la sexualitat conjugal. [Abraham ben David + QSoc-Sexualitat] 171
- . «Towards a functional classification of Jewish anti-Christian polemic in the High Middle Ages». En: *Religionsgespräche*, p. 93-114.– [POLM-CR] 172
- COLOMER, Eusebi. «La controversia islamo-judeo-cristiana en la obra apologética de Ramon Martí». En: SANTIAGO-OTERO, Horacio (ed.). *Diálogo filosófico-religioso entre cristianismo, judaísmo e islamismo durante la edad media en la península ibérica*. Turnhout: Brepols, 1994 (Rencontres de Philosophie Médiévale; 3), p. 229-257.– [Ramon Martí + POLM-CR] 173
- . [COLOMER, Eusebio]. «Raimund Lulls Stellung zu den Andersgläubigen: Zwischen Zwie- und Streitgespräch». En: *Religionsgespräche*, p. 217-236.– [Ramon Llull + POLM-CR] 174
- . [COLOMER, E.]. «Ramón Llull y Ramón Martí». *Estudios Lulianos* [Palma de Mallorca], 28 (1988), p. 281-317.– Hi parla de la disputa de Barcelona. [POLM-CR + Ramon Martí + Ramon Llull] 175
- COLON, Germà; SOBERANAS, Amadeu J. *Panorama de la lexicografia catalana: De les glosses medievals a Pompeu Fabra*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986. 276 p. (Biblioteca Universitària; 7).– Breu informació sobre les glosses catalanes en manuscrits hebreus a les pàgines 17-20. [LingPalTr] 176
- CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael. *La expulsión de los judíos de la Corona de Aragón. Documentos para su estudio*. Saragossa: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Institución Fernando el Católico, 1991. 215 p. (Fuentes Históricas Aragonesas; 19).– [EXP+ DOC] 177

- CONSENCI. *Correspondència amb Sant Agustí*. Ed. i trad. de Josep Amengual i Batlle. Barcelona: Fundació Bernat Metge, 1987. 138 p.— Les pàgines 38-84 contenen el text llatí i la traducció catalana de la lletra de Sever de Menorca sobre la conversió dels jueus de l'illa l'any 418 (segons Amengual). Aquesta traducció catalana ha estat publicada posteriorment, però amb modificacions estilístiques, en: *Escrips de bisbes catalans del primer mil·lenni* (Barcelona: Proa, 1992 [Clàssics del Cristianisme, 27]), p. 135-161. [Menorca + REL-CR] 178
- CORELL, Josep. «La inscripció hebrea atribuïda a un jefe militar de Amasías (Sagunt, València)». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 43 (1994), p. 83-96.— Conté diverses fotografies i dibuixos. [ARQ-Epigrafia + Sagunt] 179
- CORTÈS, Enric. «A propòsit de dos manuscrits fragmentaris hebreus apareguts de nou». *Estudios Franciscanos* [Barcelona], 87 (1986) [= *Miscelánea P. Basili de Rubí*], p. 1025-1031.— [MS] 180
- . «Fragments de manuscrits hebreus i arameus descoberts de nou a l'Arxiu Diocesà de Girona. III». *Revista Catalana de Teologia* [Barcelona], 10 (1985), p. 31-51.— La primera i la segona part foren publicades en els vol. 7 (1982) i 9 (1984), respectivament, de la mateixa revista. [MS] 181
- . «Una làpida epigràfica jueva descoberta a Bordils». En: *Girona jueva*, p. 198-202.— Reproduït, en facsímil, del *Butlletí de l'Associació Bíblica de Catalunya* (Barcelona), núm. 24 (1983), p. 14-18. [ARQ-Epigrafia + Girona] 182
- CORTÈS, Gabriel. *Historia de los judíos mallorquines y de sus descendientes conversos*. Palma de Mallorca: Miquel Font, 1985. 2 vol. (La Rodella; 5-6).— [Balears + PrConv] 183
- COULET, Noël. «Les Blasphèmes d'Astruc Léon, un événement insaisissable». *Revue des Études Juives* [París], 150 (1991), p. 361-384.— [Ais de Provença] 184
- . «Frontières incertaines: Les juifs de Provence au Moyen Âge». *Provence Historique* [Marsella], 35, fasc. 142 (1985), p. 371-376.— [Provença] 185
- . «Les juifs de Provence au Bas Moyen Âge». En: *Minorités et marginaux en Espagne et dans le Midi de la France (VIIIe-XVIIIe siècles)*. *Actes du Colloque de Pau de 1984*. París: CNRS, 1986, p. 203-220.— [Provença] 186
- . «La Tallia Judeorum en Provence après la Peste Noire». *Provence Historique* [Marsella], 35, fasc. 142 (1985), p. 439-445.— [FISC + Provença] 187

- . «Un lignage dominant de la juiverie d'Aix-en-Provence: Mordacaysse Salomon de Carcassone et sa famille». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZMILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 513-530.— [Ais de Provença] 188
- . «Une vague d'émeutes antijuives en Provence au XVe siècle: Manosque-Aix, 1424-1430». *Michael* [Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 27-84.— Transcripció de documents en apèndix. [AVAL + Ais de Provença + Manòsca] 189
- COURTEMANCHE, Andrée. «Les femmes juives et le crédit à Manosque au tournant de XIVe siècle». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZMILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 545-558.— [DONA + Manòsca] 190
- CRUZ I RODRÍGUEZ, Joan. *Privilegis de la vila d'Igualada*. Montserrat: Abadia de Montserrat, 1990. 344 p.— Especialment les pàgines 225-230: «Els jueus». [Igualada + DOC] 191
- CUBELLS I LLORENS, Josefina. *The Jews of Tortosa 1373-1492. Regesta of documents from the Archivo Histórico de Protocolos de Tarragona*. Ed. i introducció de Yom Tov Assis. Jerusalem: The Central Archives for the History of the Jewish People; The Hebrew University of Jerusalem, 1991. XL, 183 p. (The Henk Schussheim Memorial Series. Sources for the History of the Jews in Spain; 3).— El resum dels documents és en castellà. [Tortosa + DOC] 192
- [CUBELLS I LLORENS, J.]. «Notícies dels jueus de Santa Coloma en un manual notarial. Anys 1289-1290». *Recull*, (1987), p. 9-36.— [Santa Coloma de Queralt] 193
- CURTO HOMEDES, Albert. «El cementiri jueu de Tortosa». En: *Primer Colloqui*, p. 401-409.— [ARQ + Tortosa] 194
- . «La sinagoga del call jueu tortosí». *Calls* [Tàrrrega], 3 (1988-1989), p. 29-34.— [ARQ + Tortosa] 195
- DAGUES, Catherine. «Le Call de Perpignan: Aperçu historique et projet d'aménagement». En: *Art juif au Moyen Âge*, p. 145-152.— [ARQ + Perpinyà] 196
- DAHAN, Gilbert. «L'Église et les juifs en Languedoc (XIIe-XIVe siècles)». *Pardès* [París], 6 (1987), p. 37-57.— [REL-CR] 197
- . «Gersonide, un philosophe, un homme de sciences en Provence au XIVe siècle». *Communauté Nouvelle (FSJU)*, 37 (1988 [maig-juny]).— [Leví ben Guerson] 198
- . *Les intellectuels chrétiens et les juifs au moyen âge*. París: Cerf, 1990. 637 p. (Patrimoines-Judaïsme).— Inclou múltiples i extenses refe-

- rències a personatges i fets de les terres catalanes. [POLM-CR + HebrCr]
- . «Les juifs dans le Commentaire du Décret de Gui Terré». *Sefarad* 200 [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 393-405.- [REL-CR + LEG]
- . *La polémique chrétienne contre le judaïsme au Moyen Âge*. Paris: Albin 201 Michel, 1991. 152 p. (Présences du Judaïsme).- Múltiples citacions de l'obra de R. Llull, R. Martí, A. de Vilanova i B. Oliver en relació amb els jueus. [POLM-CR]
- . «Les traductions latines médiévales des oeuvres de Gersonide». En: 202 *Gersonide en son temps*, p. 329-368.- Inclou unes pàgines de mostra de dos manuscrits llatins (p. 350-358). [Leví ben Guerson + Ling-PalTr]
- . «L'usage de *ratio* dans la polémique contre les juifs: XIIe-XIVe siècles». 203 En: SANTIAGO-OTERO, Horacio (ed.). *Diálogo filosófico-religioso entre cristianismo, judaísmo e islamismo durante la edad media en la península ibérica*. Turnhout: Brepols, 1994 (Rencontres de Philosophie Médiévale; 3), p. 289-308.- [POLM-CR]
- DAN, Joseph. «The ancient Heikhalot mystical texts in the middle ages: 204 Tradition, source, inspiration». *Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester* [Manchester], 75 (1993), p. 83-96.- [CAB]
- . *Gershom Scholem and the mystical dimension of Jewish history*. Nova 205 York; Londres: New York University Press, 1988. 334 p. (Modern Jewish Masters Series).- Especialment, les pàgines 147-202, en què parla de la Càbala gironina. [CAB]
- . *Jewish mysticism and Jewish ethics*. Seattle; Londres: University of 206 Washington Press, 1986. 133 p. (The Samuel and Althea Stroum Lectures in Jewish Studies).- Especialment les pàgines 15-44, en què parla de la Càbala primerenca. [CAB]
- . «Nahmanides and the development of the concept of evil in the Kab- 207 balah». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 159-182.- [Mossé ben Nahman]
- . «Peruš Sefer Yešira le-R. Yehuda ben Barzilay ha-Baršeloni: Ofyo u- 208 megammotaw ["El comentari de R. Jafudà ben Barzilai, el Barceloní, sobre el *Sefer Yešira*: La seva característica i les seves tendències"]». En: ORON, Mikhal; GOLDREICH, Amos (ed.). *Massu'ot. Studies in Kabbalistic literature and Jewish philosophy in memory of Prof. Ephraim Gottlieb*. Jerusalem: Bialik Institute; Unversitat Tel Aviv, 5754 = 1994, p. 99-119.- [Jafudà ben Barzilai]

- . «Ha-reqa' ha-ra'yoni we-ha-ḥevrati le-hitgabbešutah šel sifrut hamusar ha-masoratit ba-me'a ha-13 [“El rerefons intel·lectual i social en la formació de la literatura ètica tradicional durant el segle XIII”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 7 (5748 = 1988), p. 239-264.– Hi tracta d'alguns cabalistes de Girona, entre d'altres autors. [CAB] 209
- DANON, José. «La medicina judía en la Corona de Aragón». *Medicina e Historia* [Barcelona], 19 (1987), p. 1-14.– [MED] 210
- DAVID QUIMHÍ. «Peruš le-Sefer Mišle [“Comentari sobre el Llibre dels Proverbis”]». En: *Perušim le Sefer Mišle*, p. 328-427.– [David Quimhí + EXEG] 211
- DAVIDSON, Herbert A. «Gersonides on the material and active intellects». En: *Studies on Gersonides*, p. 195-265.– [Leví ben Guerson + FIL-R] 212
- DEGANI, Ben-Zion. «Ramon Llull: Giša ḥadaša la-misyon? [“Ramon Llull: Una nova manera de predicar als jueus?”]». En: *Exile and diaspora*, p. 235-256.– [Ramon Llull] 213
- DENJEAN, Claude. «Vivre sa judéité à Puigcerdà du milieu du XIIIème siècle à la grande peste». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 241-256.– [Puigcerdà] 214
- DIANOUX, Hugues Jean de. «Les Saporta, marranes aragonais, professeurs de médecine à Montpellier et leurs descendants marquis de Provence». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 195-225.– [MED + Saporta, família] 215
- DIENSTAG, Israel Jacob. «Ha-RaMBaM we-ha-RaMBaN: Bibliyografiya mu'eret [“Maimònides i Nahmànides: Bibliografia crítica”]». *Daat* [Ramat Gan], 27 (5751 = 1991), p. 125-139.– Bibliografia de 131 obres en les quals hom compara, més o menys extensament, les doctrines de Maimònides amb les de Nahmànides. [Mossé ben Nahman + BIBGR] 216
- DÍEZ MERINO, Luis. «Relaciones de la lengua catalana con la hebrea». En: *Homenatge a Antoni Comas. Miscel·lània in memoriam*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, 1985, p. 105-119.– [LingPalTr] 217
- DISHON, Judith. *Sefer ša'šū'im le-Yosef ben Me'ir ibn Zabara* [«Llibre d'ensenyaments delectables de Jucef ben Me'ir ibn Zabara»]. Jerusalem: Rubin Mass, 5745 = 1985. 292 p.– Anàlisi literària de l'obra, amb una bibliografia exhaustiva. No conté, però, el text del llibre d'Ibn Zabara. [Jucef ibn Zabara + LIT] 218

- DOBBS-WEINSTEIN, Idit. «The existential dimension of providence in the thought of Gersonides». En: *Gersonide en son temps*, p. 159-178.– [Leví ben Guerson] 219
- DODI, Amos. «Terumatam šel maḥzore Catalonia le-hakkarat ha-mešî'ut ha-lešonit be-Catalonia bi-tequfa ha-nošrit ["La contribució dels maḥzorim catalans al coneixement de la situació lingüística de Catalunya durant l'època cristiana"]». *Meḥqarim ba-Lašon* [Jerusalem], 5-6 (5752 = 1991/92), p. 443-463.– [LingPalTr + Catalunya] 220
- DOÑATE SEBASTIÀ, J.; MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R. *Three Jewish communities in the medieval Kingdom of Valencia: Burriana, Castellón de la Plana, Villareal*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1990. 344 p. (Hispania Judaica; 8).– [Borriana + Castelló de la Plana + Vila-real] 221
- DUHAMEL-AMADO, Claudie. «Les juifs à Béziers avant 1209: entre la tolérance et la persécution». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 145-156.– [Besiers] 222
- DULIEU, Louis. «L'École de médecine de Montpellier a-t-elle été fondée par des médecins juifs?». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 93-98.– La resposta és que no. [MED] 223
- DURAN GUDIOL, Antonio. *La judería de Huesca*. Saragossa: Guara, 1985. 189 p.– [Osca] 224
- DUVERNOY, Jean. «La vision des juifs chez les ariégeois vers 1300». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 53-59.– [Arieja + REL-CR] 225
- EISEN, Robert. «Reason, revelation and the fundamental principles of the Torah in Gersonides' thought». *Proceedings of the American Academy for Jewish Research* [Jerusalem; Nova York], 57 (1991), p. 11-34.– [Leví ben Guerson + FIL-R] 226
- ELJARRAT, Maximiliano. «Sheshet Benveniste, 1131-1209: Un médico polifacético». En: *Primer Colloqui*, p. 179-190.– [MED + Sésset Benvenist] 227
- ELMAN, Yaakov. «It is no empty thing: Nahmanides and the search for Omnisignificance». *Torah u-Madda Journal* [Nova York], 4 (1993), p. 1-83.– [Mossé ben Nahman] 228
- ELON, Menahem (ed.). *Mafteah ha-še'elot we-ha-tešuvot šel ḥakme Sefarad u-Šefon Afrika* [«Índexs dels dictàmens dels rabins d'Espanya i del nord d'Àfrica»]. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 5747 = 1987. 7 vol.– 2 vol. dedicats a Índex Històric, el segon dels quals (314 p.) és dedicat totalment a Salomó ben Adret. [Salomó ben Adret + DICT] 229

- EMERY, Richard W. «Jewish physicians in medieval Perpignan». *Michael* 230
[Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 113-134.– [MED + Perpinyà]
- . «Les veuves juives de Perpignan (1317-1416)». *Provence Historique* 231
[Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZMILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 559-569.– [Perpinyà + DONA]
- ESCRIBÀ BONASTRE, Gemma; FRAGO I PÉREZ, Maria-Pilar. *Documents* 232
dels jueus de Girona, 1124-1595. Girona: Ajuntament de Girona, 1992. 383 p. (Història de Girona; 12).– [Girona + DOC]
- L'esprit de grâce (Rouah Hen). Introduction au «Guide des Égarés» de Maimonide*. Trad. i notes d'Éric Smilévitch. Lagrasse: Verdier, 1994. 143 233
p. (Les Dix Paroles).– Obra anònima escrita a Provença en la primera meitat del segle XIII i atribuïda successivament a diversos membres de la família Tibon. [FIL-R]
- FEDERICI VESCOVINI, Graziella. «Une version latine medievale dell'opera escatologica di Abramo bar Hijja (Savasorda), Megillat ha-megalleh: il Liber de redemptione Israel». En: VASOLI, Cesare; CILIBERTO, M. (ed.). *Studi in onore di Eugenio Garin*. Roma: Editori Riuniti, 1991, p. 5-37.– Cf. *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 13 (1994), p. 579-580, per al contingut d'aquest article. [Abraham bar Hiya] 234
- FELDMAN, Leon Arye
— [FELDMAN, Arye L.]. «Gilluy šete tešuvot šel ha-RaN še-ne'elemu 235
[“Troballa de dos dictàmens de Rabí Nissim que havien passat desapercebuts”]». *Genuzot* [Jerusalem], 3 (5751 = 1990/91), p. 171-176.– [Nissim ben Rovèn + DICT]
- [FELDMAN, Leon A.]. «Abraham Ibn Ezra's influence on Nissim Girondi's Bible Commentary and Homilies». En: DÍAZ ESTEBAN, Fernando (ed.). *Abraham ibn Ezra y su tiempo. Actas del Simposio Internacional. = Abraham ibn Ezra and his age. Proceedings of the International Symposium (Madrid, Tudela, Toledo, 1-8 febrero 1989)*. Madrid: Asociación Española de Orientalistas, 1990, p. 97-98.– No és el text complet de la ponència, sinó un resum. [Nissim ben Rovèn] 236
- [FELDMAN, Léon A.]. «Loi territoriale et jurisprudence rabbinique. La règle *La loi du pays est la loi* au Comté du Roussillon après 1344». *Archives Juives. Cahiers de la Commission Française des Archives Juives* [París], 25 (1987), p. 54-57.– [Rosselló + REL-CR + LEG] 237
- [FELDMAN, Leon A.]. «R. Nissim ben Reuben Gerondi: Archival data 238
from Barcelona». En: *Exilio y diàspora*, p. 56-97.– Transcripció i traducció anglesa de setze documents en apèndix. [Nissim ben Rovèn]

- . «Tešuvat ha-RaŠBA le-ḥakham me-ḥakhme ha-goyim ‘al emunatha- 239
yihud [“Resposta de Rabí Salomó ben Adret a un savi cristià a propò-
sit de la fe monoteista”]». *Sinai* [Jerusalem], 100 (5747 = 1986/87),
p. 636-641.– [Salomó ben Adret + DICT]
- FELDMAN, Seymour W. «Platonic themes in Gersonides’ doctrine of the 240
active intellect». En: GOODMAN, Lenn E. (ed.). *Neoplatonism and Je-
wish thought*. Albany, N. Y.: State University of New York Press,
1992, p. 255-277.– [Leví ben Guerson + FIL-R]
- [FELDMAN, Seymour]. «The Wisdom of Solomon: A Gersonidean in- 241
terpretation». En: *Gersonide en son temps*, p. 61-80.– [Leví ben Guer-
son]
- FELIP SÁNCHEZ, Jaume. «Una làpida hebrea a Montblanc». *Aplec de Tre- 242
balls del Centre d’Estudis de la Conca de Barberà* [Montblanc], 10
(1992), p. 167-170.– [ARQ-Epigrafia + Montblanc]
- FELIU I MABRES, Eduard
- [FELIU, Eduard]. «Els acords de Barcelona de 1354». *Calls* [Tàrrrega], 243
2 (1987), p. 145-164.– [POL + ORG]
- [FELIU, Eduard]. «El cercle de cabalistes de Girona als segles XII-XIII». 244
L’Avenç [Barcelona], 81 (abril 1985), p. 62-64.– [CAB-Girona]
- [FELIU, Eduard]. «El Comentari sobre el Pentateuc de Mossé ben Nah- 245
man». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 183-237.– [Mossé ben
Nahman + EXEG]
- [FELIU, Eduard]. «La gramàtica com a pretext: El *Ma’asé Efod* de 246
Profiat Duran». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 14, secció E (Estu-
dis Hebreus i Arameus), núm. 1 (1991), p. 103-115.– [Profiat Du-
ran]
- [FELIU, Eduard]. «Mots catalans en textos hebreus medievals: Els 247
dictàmens de Salomó ben Adret». *Calls* [Tàrrrega], 3 (1988-1989),
p. 53-73.– [Salomó ben Adret + DICT + LingPalTr]
- [FELIU, Eduard]. «Nahmànides versus Maimònides?». *El País [diari]* 248
[Barcelona], (8 de febrer de 1987), p. 2-3 (quadern).– [Mossé ben
Nahman]
- [FELIU, Eduard]. «Profiat Duran: Al tehí ka-avotekha». *Calls* [Tàrrrega] 249
1 (1986), p. 53-77.– Inclou la traducció de la lletra polèmica de
Profiat Duran. [Profiat Duran + POLM-CR]
- [FELIU, Eduard]. «Quatre lletres de Mossé ben Nahman». *Calls* [Tà- 250
rrrega], 4 (1990), p. 69-93.– [Mossé ben Nahman]
- [FELIU, Eduard]. «Salomó ben Adret, talmudista i jurisconsult». *Alef* 251
[Revista de la Comunitat Israelita de Barcelona] [Barcelona], 3 (1992),

- p. 28-29.— Inclou la traducció del dictamen I:825. [Salomó ben Adret + DICT + MED]
- [FELIU, Eduard]. «Un antievangeli jueu de l'Edat Mitjana: el *Séfer Toledot Iesu*». *Estudi General* [Girona], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.). *El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1988)*], p. 237-262.— [POLM-CR] 252
- FELLER, Ayala. «*Purim of Saragossa* and its implications on the Sephardi method of dressing the Torah scroll». *Jewish Art* [Jerusalem], 18 (1992), p. 79-85.— [Saragossa] 253
- FERNÁNDEZ CONDE, Francisco Javier. «Teología misionera, apologética y polemizante: judíos, mahometanos y cristianos». *Memoria Ecclesiae*, 3 (1993), p. 61-72.— [POLM-CR + Ramon Martí + Ramon Llull] 254
- FERRE, Lola. «Los regímenes de salud de Maimónides y Arnau de Vilanova en sus versiones hebreas». En: FERRE, Lola [*et al.*] (ed.). *Congreso Internacional «Encuentro de las Tres Culturas», 7, 1991. Actas: La ciencia en la España medieval: musulmanes, judíos y cristianos*. Granada: Universidad de Granada, 1992, p. 117-126.— [Arnau de Vilanova + MED] 255
- . «La terminología médica en las versiones hebreas de textos latinos». *Miscelánea de Estudios Arabes y Hebraicos* [Granada], 40 (1991), p. 87-107.— [MED + LingPalTr] 256
- . «Les traduccions hebreas de la obra médica de Arnau de Vilanova». En: *Primer Colloqui*, p. 191-197.— [Arnau de Vilanova + MS] 257
- FITA, Fidel. «Epitafios hebreos». En: *Girona jueva*, p. 149-155.— Reproduït, en facsímil, de *Revista de Ciencias Históricas* (Madrid-Barcelona), 2 (1881), p. 57-63. [ARQ-Epigrafia + Girona] 258
- . «Lápidas hebreas de Gerona». En: *Girona jueva*, p. 131-143.— Reproduït, en facsímil, de *Revista Histórica Latina* (Madrid-Barcelona), 1 (1874), p. 1-5 i 17-23. [ARQ-Epigrafia + Girona] 259
- . «Miliario romano é inscripciones hebreas de Gerona». En: *Girona jueva*, p. 145-148.— Reproduït, en facsímil, de *Revista Histórica* (Barcelona), 3 (1876), p. 135-138. [ARQ-Epigrafia + Girona] 260
- . «El Monjuí de la ciudad de Gerona y la sinagoga y concejo hebreo de Castellón de Ampurias. Escrituras de los siglos XIII, XIV y XV». En: *Girona jueva*, p. 463-468.— Reproduït, en facsímil, del *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 48 (1906), p. 169-174. Transcripció de tres documents. [Girona + Castelló d'Empúries] 261
- FITÉ I LLEVOT, Francesc. «Presència i testimoni de jueus a la vila d'Àger». En: *Primer Colloqui*, p. 335-338.— [Àger] 262

- FONT ESTRELA, Jordi. «Aforismos de los médicos de Maimón Gallipapa». 263
Anuari de Filologia [Barcelona], 17, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 4 (1994), p. 91-104.– Conté la traducció castellana de la sàtira contra els metges. [Maymó Gallipapa + MED]
- FONTAINE, Resianne. «Over de troost der geschiedenis». *Studia Rosenthaliana* [Assen], 26 (1992), p. 65-84.– Sobre l'obra *Megillat ha-megable* d'Abraham bar Hiya. [Abraham bar Hiya] 264
- FORCANO, Manel. «Nova aportació a la poesia polèmica de Meshullam ben Shelomó de Piera». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 14, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 1 (1991), p. 73-86.– [Messullam ben Salomó de Piera + LIT + POLM-JUD] 265
- . «Rabí Xeixet Benveniste versus rabí Meir Abulàfia (Un episodi de la controvèrsia maimonidiana a Catalunya)». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 257-266.– [POLM-JUD + Sésset Benvenist] 266
- FOX, Marvin. «Nahmanides on the status of aggadot: Perspectives on the Disputation at Barcelona, 1263». *Journal of Jewish Studies* [Oxford], 40 (1989), p. 95-109.– [Mossé ben Nahman] 267
- FRAGO, M. Pilar. «La participació de la dona dins la comunitat hebraica barcelonina a la segona meitat del tres-cents». En: *Primer Colloqui*, p. 411-428.– [Barcelona + ECON + DONA] 268
- FREUDENTHAL, Gad. «Cosmogonie et physique chez Gersonide». *Revue des Études Juives* [París], 145 (1986), p. 295-314.– [Leví ben Guerson + CI] 269
- . «Epistémologie, astronomie et astrologie chez Gersonide». *Revue des Études Juives* [París], 146 (1987), p. 357-365.– [Leví ben Guerson + CI] 270
- . «Hašlaḥa nafšit we-ašronomya. Milḥamato šel ha-RaLBaG neged Talmai [“La benaurança espiritual i l'astronomia. El combat de R. Leví ben Guerson contra Ptolemeu”]». *Daat* [Ramat Gan], 22 (5749 = 1989), p. 55-72.– [Leví ben Guerson] 271
- . «Levi ben Gershom as a scientist: Physics, astrology and eschatology». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció C, vol. 1. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 65-72.– [Leví ben Guerson + CI] 272
- . «Rabbi Lewi ben Gerschom (Gersonides) und die Bedingungen wissenschaftlichen Fortschritts im Mittelalter: Astronomie, Physik, erkenntnistheoretischer Realismus und Heilslehre». *Archiv für Geschichte der Philosophie* [Berlín], 74 (1992), p. 158-179.– [CI + Leví ben Guerson] 273

- . «Sauver son âme ou sauver les phénomènes: Sotériologie, épistémologie et astronomie chez Gersonide». En: *Studies on Gersonides*, p. 317-352.– [Leví ben Guerson + EXEG] 274
- . «Les sciences dans les communautés juives médiévales de Provence: leur appropriation, leur rôle». *Revue des Études Juives* [París], 152 (1993), p. 29-136.– [CI] 275
- . «Sur la partie astronomique de *Liwyat Hen* de Leví ben Abraham ben Ḥayyim». *Revue des Études Juives* [París], 148 (1989), p. 93-102.– [Leví ben Abraham ben Hayim + CI] 276
- FREYMAN, Eli. «Le Commentaire de Gersonide sur le Pentateuque: Éditions et manuscrits». En: *Gersonide en son temps*, p. 117-132.– [Leví ben Guerson + EXEG] 277
- FUMAGALLI, Pier Francesco. «I trattati medievali *Adversus Iudaeos*, il *Pugio Fidei* ed il suo influo sulla concezione cristiana dell'ebraismo». *La Scuola Cattolica* [Milà; Varese], 113 (1985), p. 522-545.– [POLMCR + Ramon Martí] 278
- FUNKENSTEIN, Amos. «Gersonides' Biblical commentary: science, history and providence (or: The importance of being boring)». En: *Studies on Gersonides*, p. 305-315.– Publicat també en el recull del mateix autor: *Perceptions of Jewish history* (Berkeley: University of California Press, 1993). [Leví ben Guerson + EXEG] 279
- . «History and typology: Nachmanides's reading of the biblical narrative». En: *Perceptions of Jewish History*. Berkeley: University of California Press, 1993, p. 98-120.– Publicat en hebreu en *Zion* [Jerusalem], 45 (5740 = 1979/80). [Mossé ben Nahman + EXEG] 280
- FURIÓ, Antoni. «Diners i crèdit: Els jueus d'Alzira en la segona meitat del segle XIV». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 127-160.– [ECON + Alzira] 281
- GARCÍA, Angelina. «Los judíos valencianos del siglo XIV y XV». En: *De Seфарad*, p. 7-24.– [País Valencià] 282
- [GARCIA, Angelina]. *Els Vives: Una família de jueus valencians*. València: Tres i Quatre, 1987. 286 p. (La Unitat; 120).– [Vives, família] 283
- GARCÍA-ALBIOL, Sabina. «El vocabulario aljamiado de la obra científica medieval *Shaar ha-Shamayim*». En: FERRE, Lola [et al.] (ed.). *Congreso Internacional «Encuentro de las Tres Culturas»*, 7, 1991. *Actas: La ciencia en la España medieval: musulmanes, judíos y cristianos*. Granada: Universidad de Granada, 1992, p. 145-149.– Sobre paraules hebrees d'origen àrab en l'obra de Gerson ben Salomó. [Guerson ben Salomó + LingPalTr] 284

- GARCÍA-BALLESTER, Luis. «Dietetic and pharmalogical therapy: A dilemma among fourteenth-century Jewish practitioners in the Montpellier area». *Clio Medica* [Oxford], 22 (1991), p. 23-37.– [MED + Montpellier] 285
- [GARCÍA BALLESTER, Lluís]. *La medicina a la València medieval*. València: Edicions Alfons el Magnànim. Institució Valenciana d'Estudis i Investigació, 1988. 126 p. (Descobrim el País Valencià).– Especialment les pàgines 42-50. [MED + País Valencià] 286
- [GARCÍA BALLESTER, Luis]. «Los orígenes del renacimiento médico europeo. Cultura médica escolástica y minoría judía». *Manuscripts. Revista d'Història Moderna* [Bellaterra], 10 (1992), p. 119-155.– [MED] 287
- GARCÍA-BALLESTER, Luis; FELIU, Eduard. «La versió hebrea d'Abraham Abigdor [de les *Medicationis Parabole* d'Arnau de Vilanova]». En: PANIAGUA, Juan A.; GIL-SOTRES, Pedro (ed.). *Arnaldi de Villanova Opera Medica Omnia*. Vol. VI.2: *Commentum in quasdam parabolas et alias aphorismorum series*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1993, p. 98-133.– Aquest capítol fou publicat en castellà, com a article, sota el títol de: «Las relaciones intelectuales entre médicos judíos y cristianos: la traducción hebrea de las Medicationis Parabole de Arnau de Vilanova, por Abraham Abigdor (ca. 1384)», en *Asclepio* [Madrid], 45 (1993), p. 55-88. [MED + LingPalTr] 288
- GARCÍA-BALLESTER, Luis; FERRE, Lola; FELIU, Eduard. «Jewish appreciation of fourteenth-century scholastic medicine». *Osiris* [Filadèlfia], 2nd Series, 6 (1990), p. 85-117.– [MED + REL-CR] 289
- GARCÍA CÀRCEL, Ricardo. «Notas sobre la inquisición en Gerona (1487-1505)». En: *Girona jueva*, p. 669-680.– Reproduït, en facsimil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 22 (1974-1975), p. 191-202. [INQ + Girona] 290
- GARCÍA MARSILLA, J. V. «Puresa i negoci: El paper dels jueus en la producció i comercialització de queviures a la Corona d'Aragó». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 161-182.– [ECON] 291
- GARCÍA-OLIVER, Ferran. «De Perpinyà a Elx: Desenvolupament econòmic i geografia de les aljames». En: *Xudeus e conversos II*, p. 247-261.– [General + ECON] 292
- . «Observant famílies». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 207-226.– [QSoc + DONA] 293

- GAREL, Michel. *D'une maine forte: Manuscrits hébreux des collections françaises*. París: Seuil; Bibliothèque Nationale, 1991. 207 p.– Un bon nombre dels manuscrits que descriu són de procedència occitano-catalana. [ART + MS] 294
- GASOL, Josep Maria. «Notícia d'un [sic] *ketubà* del segle XIV de l'Arxiu Històric de Manresa». En: *Jornades d'Història*, p. 295-297.– [Manresa + QSoc-Ketubbot] 295
- GAVARIN, Martelle. «Tefisat ha-ra' be-maḥaševet R. Yišḥaq Saggi Nehor we-talmidaw be-Girona [“El concepte del mal en el pensament de R. Issac el Cec i els seus deixebles de Girona”]». *Daat* [Ramat Gan], 20 (5748 = 1988), p. 29-50.– [CAB-Girona + Issac el Cec] 296
- . «Tefisat ha-zeman be-maḥaševet R. Azriel mi-Girona [“El concepte de temps en la doctrina de R. Azriel de Girona”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 309-336.– [Azriel] 297
- GINZBURG, Carlo. «La conversione degli Ebrei di Minorca (417-418)». *Quaderni Storici* [Bolonya], 79 (1992), p. 277-289.– [Menorca + PrConv] 298
- GIRBAL, Enrique Claudio. «Beneficencia judáica en Gerona (documentos inéditos)». En: *Girona jueva*, p. 543-547.– Reproduït, en facsímil, de *Revista de Gerona*, 18 (1894), p. 1-5. [Girona + QSoc] 299
- . «Conversiones de judíos en Gerona y su obispado». En: *Girona jueva*, p. 609-613.– Reproduït, en facsímil, de *Revista de Gerona*, 18 (1894), p. 33-37. [PrConv + Girona] 300
- . «Datos inéditos para la historia de los judíos en Gerona». En: *Girona jueva*, p. 399-409.– Reproduït, en facsímil, de *Revista de Gerona*, 16 (1892), p. 33-43. [Girona + DOC] 301
- . «Documentos inéditos de judíos gerundenses». En: *Girona jueva*, p. 619-626.– Reproduït, en facsímil, de *Revista de Gerona*, 5 (1881), p. 275-277 i 299-302. Transcripció de dos documents de conversos. [Girona + PrConv] 302
- . «Los judíos de Gerona. Colección de noticias históricas referentes a los de esta localidad hasta la época de su expulsión de los dominios españoles». En: *Girona jueva*, p. 23-114.– Reedició en facsímil. L'original fou publicat a Girona el 1870. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 303
- . «Un testamento hebreo de la Edad Media». En: *Girona jueva*, p. 382-386.– Reproduït, en facsímil, de *Revista de Gerona*, 5 (1881), p. 104-108. És un document de 1470, que l'autor publicà en traducció castellana. [INV + Girona] 304

- «Una cédula en hebreo denominada *Mezuzah*». En: *Girona jueva*, 305
p. 273-278.— Reproduit de *Revista de Gerona*, 10 (1886), p. 29-134.
[ARQ]
- GODFROY, Marie-France. «La communauté juive de Carcassone à la veille 306
de l'expulsion de 1306». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*,
p. 157-166.— [Carcassona + EXP]
- «Cresques d'Aurenche, notable juif de Carcassone, fin XIIIe - début 307
XIVe siècles». *Revue des Études Juives* [Paris], 150 (1991), p. 407-418.—
[Cresques d'Aurenja + Carcassona]
- «L'espace des juifs dans la partie occidentale de la sénéchaussée de 308
Carcassone de 1250 à 1306». *Revue des Études Juives* [Paris], 146
(1987), p. 125-133.— [Carcassona]
- «La minorité juive dans le Languedoc hérétique». *Heresis* [Carcasso- 309
na], 13-14 (1990), p. 393-419.— [Provença]
- GOETSCHEL, Roland. «*Ehye ašer ehye ešel mequbbale Girona* ["El nom 310
Ehye ašer ehye segons els cabalistes de Girona"]». *Jerusalem Studies in
Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 287-298.— [CAB-Gi-
rona]
- *La Kabbale*. Paris: Presses Universitaires de France, 1985. 126 p. (Que 311
Sais-Je?; 1105).— Escrit segons les doctrines de G. Scholem, aquest lli-
bret substitueix el d'Henri Sérouya del mateix nom, del mateix núme-
ro i de la mateixa col·lecció, publicat el 1972. [CAB]
- GOLDREICH, Amos. «Mi-mišnat ħug ha-'Iyyun: 'Od 'al ha-meqorot ha- 312
efšariyim šel ha-Aḥdut Šawa ["Sobre la doctrina del cercle Iyyun: No-
ves idees sobre les fonts possibles del concepte d'*Aḥdut Šawa*"]». *Je-
rusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987),
p. 141-156.— [CAB]
- GOLDSTEIN, Bernard R.
— [GOLDSTEIN, Bernard]. «Levi ben Gerson's astrology in historical 313
perspective». En: *Gersonide en son temps*, p. 287-300.— [Leví ben
Guerson + CI]
- «Levi ben Gerson's contributions to astronomy». En: *Studies on Gerso- 314
nides*, p. 3-19.— [Leví ben Guerson + CI]
- «Levi ben Gerson's theory of planetary distances». *Centaurus*, 29 315
(1986), p. 272-313.— [Leví ben Guerson + CI]
- GOLDSTEIN, Bernard R.; PINGREE, D. «Levi ben Gerson's Prognostica- 316
tion for the Conjunction of 1345». *Transactions of the American Philo-
sophical Society* [Filadèlfia], 80 (1990).— [Leví ben Guerson + CI]
- GOLDSTEIN, David. «La Hagadá de Barcelona». *FMR. Bimestral de arte* 317

- y cultura de Franco Maria Ricci* [Barcelona], 1, núm. 3 (1990), p. 39-70.— El text és acompanyat de la reproducció de quinze folis il·luminats d'aquesta hagadà (Ms. British Library, Add. 14761). Les p. 68-70 contenen una fantasia literària de Giacoma Limentani, titulada «Los espejos de la Hagadá». [ART-Haggadot]
- GÓMEZ DE VALENZUELA, Manuel. «La actividad mercantil de los judíos de Jaca». *Argensola* [Oscá], 101 (1988), p. 97-155.— [Jaca + ECON] 318
- GONZÁLEZ ESQUERDO, Alejandro. «Orígenes del problema chuetá». *Historia y Vida* [Barcelona], 275 (1991), p. 30-36.— [Balears + PrConv] 319
- GONZÁLEZ LUIS, José. «El Dialogus de Pedro Alfonso». *Fortunatae. Revista Canaria de Filología, Cultura y Humanidades* [Tenerife: Universidad de la Laguna], (1992), p. 245-262.— [Pero Alfonso + POLM-CR] 320
- . «Rasgos significativos de la argumentación bíblica en el Dialogus de Pedro Alfonso». En: *IV Simposio Bíblico Español*. València; Granada: Fundación Bíblica Española, 1993, p. 79-88.— [Pero Alfonso + POLM-CR] 321
- GORT, Ezequiel; ARAGONÈS I VIRGILI, M. *Pere de Luna i la senyoria de Reus. Benet XIII, una obstinació proverbial*. Reus: Patronat del castell, 1987. 299 p.— Especialment les pàgines 45-54: «Els jueus». [Reus] 322
- GOTTLIEB, Isaac Boaz
- [GOTTLIEB, Isaac B.]. «En muqdam u-me'ubar be-feruš ha-RaMBaNa la-Tora ["L'expressió *No hi ha abans ni després* en el comentari de Mossé ben Nahman sobre el Pentateuc"]». *Tarbiz* [Jerusalem], 63 (5754 = 1993/94), p. 41-62.— [Mossé ben Nahman] 323
- . «Sod we-signon be-feruš RaMBaNa la-Tora ["Misteri i estil en el Comentari sobre el Pentateuc, de Mossé ben Nahman"]». *Maḥanayim* [Jerusalem], 3 (5753 = 1992/93), p. 162-169.— [Mossé ben Nahman] 324
- GRABOÏS, Arye. «L'expansion de l'influence sefarade dans les pays transpyrénéens aux XIe-XIIIe siècles». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 31-55.— [General] 325
- . «Neš'ie Narbona. Li-demutah u-le-mahutah šel hanhaga yehudit biderom Šarefat bi-yme ha-benayim ["Els *neš'ím* de Narbona. Sobre les característiques del règim administratiu jueu en el migdia de França a l'Edat Mitjana"]». *Michael* [Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 43-66 de la part hebrea.— [Narbona + ORG] 326
- [GRABOÏS, Arieh]. *Les sources hébraïques médiévales*. Vol. 1: *Chroniques, lettres et responsa*. Turnhout, Bèlgica: Brepols, 1987. 96 p. (Typologie des Sources du Moien Âge Occidental).— [BIBGR] 327

- [GRABOÏS, Arieh]. *Les sources hébraïques médiévales*. Vol. 2: *Les commentaires exégétiques*. Turnhout, Bèlgica: Brepols, 1993. 65 p. (Typologie des Sources du Moyen Âge Occidental).— [BIBGR] 328
- GRANGE, Sylvie. «Cavaillon: Une synagogue comme un musée». *Monuments historiques* [París], 191 (1994), p. 98-99.— [ARQ + Cavallhon] 329
- GRAU I MONTSERRAT, Manuel. «Aplicació de les constitucions de Benet XIII contra els jueus de Besalú». En: *Jornades sobre el Cisma d'Occident a Catalunya, les Illes i el País Valencià (Barcelona-Peníscola, 19-21 d'abril de 1979)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1986-1988 (Ponències i Comunicacions), p. 441-455.— [Besalú + LEG] 330
- . «Demografia jueva besaluenca: Vertzelay Benvenist (1308-1358)». *Annals, Patronat d'Estudis Històrics d'Olot* [Olot], (1989), p. 77-85.— [Besalú + DEM] 331
- . «Jucef Bitó, jueu de Morella (Castelló) (1341-1385)». En: *Primer Colloqui*, p. 199-205.— [Morella + Jucef Bitó] 332
- . «Jueus al Maestrat de Montesa (segle XIV)». *Boletín del Centro de Estudios del Maestrazgo*, 10 (abril-juny 1985), p. 39-43.— [Montesa] 333
- . «Metges jueus del vell comtat de Besalú». *Gimbernat. Revista Catalana de la Medicina i de la Ciència* [Barcelona], 8 (1987) [= *Jornades d'Història de la Medicina a la Garrotxa. Quart Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Olot, 28 i 29 de març de 1987)*], p. 81-90.— [Besalú + MED] 334
- . «Vendes de seients de la sinagoga de Tortosa». *Quaderns d'Història Tarraconense* [Tarragona], 5 (1985), p. 5-24.— [Tortosa + QSoc] 335
- GRAYZEL, Solomon. *The Church and the Jews in the XIIIth century. Volume 2: 1254-1314*. Ed. de Kenneth R. Stow. Nova York: The Jewish Theological Seminary; Detroit: Wayne State University Press, 1989. XX, 357 p.— El primer volum fou publicat l'any 1933 (i reeditat el 1966). [DOC] 336
- GREEN, Jennifer L. «Ramon Llull and the Jews». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 267-282.— [Ramon Llull] 337
- GREIVE, Hermann. «Ramon Llull i la càbala». Trad. d'Eduard Feliu. *Calls* [Tàrrrega], 3 (1988-1989), p. 75-82.— Article publicat originalment en alemany en la *Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie*, 20 (1973), p. 324-331. [Ramon Llull] 338
- GROSS, Abraham. «Ha-mešorer Šelomo Bonafed u-me'ora'ot doró ["El poeta Salomó Bonafed i els esdeveniments contemporanis"]». En: WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume*. Vol. I. Haifa: Haifa University Press, 5753 = 1992/93, p. 55-61.— En apèn- 339

- dix: «Šire Bonafed 'al mešorerim še-hemiru datam» [«Poemes de Bonafed sobre alguns poetes que es convertiren al cristianisme»], p. 49-61. [Salomó Bonafed + LIT]
- GROSSMAN, Avraham. «Biblical exegesis in Spain during the 13th-15th centuries». En: *Sephardi legacy*, p. 137-146.— Les p. 137-142 són dedicades a Mossé ben Nahman. [Mossé ben Nahman + EXEG] 340
- . «Legislation and responsa literature». En: *Sephardi legacy*, p. 188-219.— Especialment les p. 200-209, que tracten de diversos autors catalans. [DICT + ORG] 341
- GRÖZINGER, Karl Erich. «Koḥot AMEN ha'elyonim u-temurotehem be-maḥaševet R. 'Azri'el mi-Girona [“Les forces divines d'AMÉN i llurs variacions en el pensament de R. Azriel de Girona”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 299-308.— [Azriel] 342
- GRUENWALD, Itamar. «Ha-mistiqa ha-yehudit be-ma'avar mi-Sefer Yešira le-Sefer ha-Bahir [“La mística jueva en la transició del *Séfer Yeširà* al *Séfer ha-Bahir*”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 15-54.— [CAB] 343
- GUARDIA, Milagros. «La «sinagoga-basilica» de Elche». En: *Art juif au Moyen Âge*, p. 105-112.— [ARQ + Elx] 344
- GUILLERÉ, Christian. «L'activitat de les comunitats jueves de Torroella i la Bisbal a la primera meitat del segle XIV». En: *Jornades d'Història de l'Empordà*. Girona: Patronat Francesc Eiximenis, 1987, p. 147-149.— [Torroella de Montgrí + Bisbal, la] 345
- . *Girona medieval. Crisis i desenvolupament (1360-1460)*. Girona: Diputació de Girona; Ajuntament de Girona, 1992. 96 p. (Quaderns d'Història de Girona).— Especialment les pàgines 38-43. [Girona] 346
- . *Girona medieval: L'etapa d'apogeu (1285-1360)*. Girona: Diputació de Girona; Ajuntament de Girona, 1991. 95 p. (Quaderns d'Història de Girona).— Especialment les pàgines 48-49 i 56-57. [Girona] 347
- . «Juifs et chrétiens à Gérone au XIVème siècle». En: *Jornades d'Història*, p. 45-65.— [Girona + REL-CR] 348
- GUIRAL, Jacqueline. «L'aportació de les comunitats jueva i musulmana al comerç marítim de València al segle XV». *Afers* [Catarroja], 5-6 (1988).— [València + ECON] 349
- GUTEL, Nurya M. «Šeloša ameru emet...: Miḵteve Tora [“Tres digueren veritat...: Lletres sobre temes bíblics”]». *Ha-Ma'yan* [Jerusalem], 31, fasc. 4 (5751 = 1990/91), p. 33-42.— Quatre lletres sobre el sentit de l'expressió *Tres digueren veritat* en el comentari de Mossé ben Nahman 350

- sobre el Pentateuc, bescanviades amb Rabí Eliézer Lipman Prinz. La transcripció del nom de l'autora no és segura. [Mossé ben Nahman]
- GUTENMACHER, Daniel. «The legal concept of political obligation in medieval Spanish Jewish law». *Dine Israel* [Tel Aviv], 15 (5750 = 1989/90), p. 63-95.— Tracta especialment de Mossé ben Nahman i Salomó ben Adret. [Mossé ben Nahman + Salomó ben Adret + POL] 351
- GUTWIRTH, Eleazar. «El comercio hispano-magrebí y los judíos (1391-1444)». *Hispania* [Madrid], 45 (1985), p. 199-205.— El comerç dels jueus catalans amb el nord d'Àfrica en els dictàmens de Simó ben Sémah Duran. [ECON + Simó ben Sémah Duran] 352
- «Duran on Ahitophel: The practice of Jewish history in late medieval Spain». *Jewish History* [Haifa], 4 (1989), p. 59-74.— [Profiat Duran] 353
- «En Maymon Gallipapa: Texto y contexto de un intelectual ilerdense (s. XIV)». En: *Primer Colloqui*, p. 339-348.— [Maymó Gallipapa + Lleida] 354
- [GUTWIRTH, E.]. «Hispano-Jewish attitudes to the Moors in the fifteenth century». *Sefarad* [Madrid], 49 (1989), p. 237-262.— [RELMUS] 355
- [GUTWIRTH, E.]. «Religion and social criticism in late medieval Roussillon: An aspect of Profyat Duran's activities». *Michael* [Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 135-156.— [Profiat Duran + QSoc] 356
- «Religión, historia y las biblias romanceadas». *Revista Catalana de Teologia* [Barcelona], 13 (1988), p. 115-133.— Es refereix especialment a textos de jueus catalans i aragonesos. [LingPalTr] 357
- [GUTWIRTH, E.]. «Social criticism in Bonafed's invective and its historical background». *Sefarad* [Madrid], 45 (1985), p. 23-53.— [Salomó Bonafed + QSoc] 358
- HALBERTAL, Moshe. «R. Menahem ha-Me'iri: Ben Tora le-ḥokma ["R. Menahem ha-Me'iri: Entre religió i filosofia"]». *Tarbiz* [Jerusalem], 63 (5754 = 1993/94), p. 63-118.— [Menahem ha-Me'iri] 359
- «*Sefer ha-Miṣwot* le-RaMBaM: Ha-arkitektura šel ha-halaka we-hate'orya ha-paršanit šelah ["El Llibre dels Preceptes de Maimònides: L'estructura de la jurisprudència religiosa i la seva teoria exegetica"]». *Tarbiz* [Jerusalem], 59 (5750 = 1989/90), p. 457-480.— L'autor hi compara el pensament de Maimònides amb el de Nahmànides en aquest tema. [Mossé ben Nahman] 360
- HALLAMISH, Moshe. «Peruš R. Yosef ben Šalom Aškenazi le-reš Be-rešit Rabba ["El comentari de R. Jucef ben Salomó Asquenazí sobre el començament del midraix *Rabba* sobre el Gènesi"]». En: DAN, J.; HAC-

- KER, J. (ed.). *Studies in Jewish mysticism, philosophy and ethical literature presented to Isaiah Tishby on his seventy-fifth birthday*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 5746 = 1986, p. 139-189.– Jucef ben Salom Asquenazi vivia a Barcelona a principi del segle XIV. [Jucef ben Salom Asquenazi + COM-M]
- . «Qawwim le-ha'arakatah šel ereš Israel be-sifrut ha-qabbala [“Algunes característiques de la terra d'Israel en la literatura cabalística”]». En: *Land of Israel*, p. 215-232.– Inclou el cercle de cabalistes de Girona. [ISR + CAB] 362
- HARVEY, Shemuel [Steven]. «Ha-he'emin ha-RaLBaG be-hithawut ha-ħomer ha-rišon be-muħlať? [“Creia R. Leví ben Guerson en la generació absoluta de la matèria primordial?”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 7 (5748 = 1988), p. 307-318.– [Leví ben Guerson + FIL-R] 363
- HARVEY, Warren Zev
- . [HARVEY, Warren Zeev]. «Aspects of Jewish philosophy in medieval Catalonia». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 141-157.– [FIL-R] 364
- . «Crescas versus Maimonides on knowledge and pleasure». En: *Straight path*, p. 113-123.– [Hasday Cresques] 365
- . «Ha-dibber ha-rišon we-Elohe ha-ħištorya: R. Yehuda ha-Lewi we-R. Ĥasday Cresques mul R. Abraham ben 'Ezra we-R. Moše ben Maimon [“El primer manament i el Déu de la història: R. Judà ha-Leví i R. Hasday Cresques enfront de R. Abraham ibn Ezra i R. Moisès ben Maimon”]». *Tarbiz* [Jerusalem], 57 (5748 = 1987/88), p. 203-216.– [Hasday Cresques + FIL-R] 366
- . [HARVEY, Warren Zeev]. «He'arot 'al ha-biṭṭui hergeš ones we-ħekreah ešel R. Hasday Cresques [“Notes sobre l'expressió *sentiment de compulsió i necessitat* en R. Hasday Cresques”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 4 (5745 = 1984/85), p. 275-280.– [Hasday Cresques] 367
- . «Hoša'a rišona šel deraša le-R. Ĥasday Cresques [“Primera edició d'un sermó de R. Hasday Cresques”]». *Tarbiz* [Jerusalem], 58 (5749 = 1988/99), p. 531-535.– És una ressenya de l'edició del sermó feta per A. Ravitzky. [Hasday Cresques] 368
- . «Nissim of Gerona and William of Ockham on prime matter». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume, II*], p. 87-98.– Fa remarcar la influència del filòsof cristià damunt R. Nissim en el tema de la matèria primordial. [Nissim ben Rovèn + REL-CR + FIL-R] 369

- «The philosopher and politics: Gersonides and Crescas». En: *Scholars and scholarship*, p. 53-65.— [Hasday Cresques + Levi ben Guerson] 370
- [HARVEY, Zeev]. «Quelques réflexions sur l'attitude de Gersonide vis-à-vis du *Midrash*». En: *Gersonide en son temps*, p. 109-116.— [Levi ben Guerson] 371
- [HARVEY, Zeev]. «R. Hasday Cresques 'al yihudah šel ereš Israel ["R. Hasday Cresques i el caràcter específic de la terra d'Israel"]». En: *Land of Israel*, p. 151-165.— [Hasday Cresques + ISR] 372
- [HARVEY, Warren Zeev]. «R. Hasday Cresques we-Bernat Metge 'al ha-nefeš ["R. Hasday Cresques i Bernat Metge sobre l'ànima"]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 5 (5746 = 1986), p. 141-154.— Traducció catalana per J. Riera i Sans en *Calls*, 4 (1990), p. 53-68. [Hasday Cresques + REL-CR] 373
- HASDAY CRESQUES. *The refutation of the Christian principles* [«*Biṭṭul 'iqqare ha-nošerim*»]. Trad. de Daniel J. Lasker. Albany, N. Y.: State University of New York, 1992. 156 p.— Inclou el comentari de Yosef ben Sem Tov. [Hasday Cresques + POLM-CR] 374
- *Sefer biṭṭul 'iqqare ha-nošerim* [«*Llibre de la refutació dels dogmes cristians*»]. Ed. de Daniel J. Lasker. Ramat Gan: Bar-Ilan University; Ben-Gurion University of the Negev, 5750 = 1990. 112 p.— Edició de la traducció hebrea medieval. L'original català (o aragonès?) no s'ha conservat. [Hasday Cresques + POLM-CR] 375
- HAYOUN, Maurice-Ruben. «Le Commentaire de Moïse de Narbonne (1300-1362) sur le *Ḥayy ibn Yaqzan* d'Ibn Tufayl (mort en 1185)». *Archives d'Histoire Littéraire et Doctrinale du Moyen Âge* [Paris], 55 (1988), p. 23-98.— [Mossé Narboní] 376
- «Entre Ibn Bāḡḡa et Moïse Maïmonide: La politique selon Moïse Narboní». En: *Politique et religion*, p. 155-164.— [Mossé Narboní] 377
- «Ibn Bāḡḡa u-Mošé Narboní: Iggeret ha-peṭira ["Avempace i Mossé Narboní: Lletra de comiat"]». *Daat* [Ramat Gan], 25 (5750 = 1990), p. 93-125.— Hi publica la traducció hebrea del text d'Avempace feta per Mossé Narboní. [Mossé Narboní] 378
- «Ibn Bajja et Moïse de Narbonne: Édition de l'*Iggeret ha-petirah*». En: *'Aleï shefer. Studies in the literature of Jewish thought presented to rabbi Dr. Alexander Safran*. Ramat Gan: Bar-Ilan University Press, 5750 = 1990, p. 75*-93*.— [Mossé Narboní] 379
- «Moïse de Narbonne: Sur les *Sefirot*, les Sphères et les Intellects Séparés. Edition critique d'un passage de son Commentaire sur le *Ḥayy ibn Yaqzan* d'Ibn Tufayl, avec introduction, traduction et notes». *Je-* 380

- wish Quarterly Review* [Filadèlfia], 76 (1985), p. 97-147.– [Mossé Narboní]
- «Moše Narboni: Be'ayot ha-nefeš we-koḥoteha [“Mossé Narboní: El problema de l'ànima i les seves facultats”]». *Daat* [Ramat Gan], 23 (5749 = 1989), p. 65-88.– [Mossé Narboní + FIL-R] 381
- «Moše Narboni we-Ibn Baḡḡa: *Sefer hanhagat ha-mitboded* [“Mossé Narboní i Avempace: El *Llibre del règim del solitari*”]». *Daat* [Ramat Gan], 18 (5747 = 1987), p. 27-44.– Hi publica la versió hebrea de Mossé Narboní. [Mossé Narboní] 382
- *Moshé Narboni*. Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1986. 184 p. (Texts and Studies in Medieval and Early Modern Judaism; 1).– [Mossé Narboní] 383
- «Perušo šel Moše ha-Narboni li-Meguillat Qinot [“El comentari de Mossé Narboní sobre el llibre de les Lamentacions”]». *Kovez al Yad* [Jerusalem], 50 (5749 = 1988/89) [= *Sefer ha-Yovel, part II*], p. 231-269.– Edició crítica del text hebreu. [Mossé Narboní + EXEG] 384
- *La philosophie et la théologie de Moïse de Narbonne (1300-1362)*. Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1989. XXI, 320 p. (Texts and Studies in Medieval and Early Modern Judaism; 4).– [Mossé Narboní + FIL-R] 385
- *La philosophie médiévale juive*. París: Presses Universitaires de France, 1991. 128 p. (Que Sais-Je?; 2595).– [FIL-R] 386
- «Prolégomènes à une édition critique du commentaire de Moïse de Narbonne sur la paraphrase par Averroès de l'Organon d'Aristote». *Revue des Études Juives* [París], 147 (1988), p. 387-396.– [Mossé Narboní] 387
- «La tradition manuscrite des oeuvres de Moïse de Narbonne». *Revue de l'Histoire des Textes* [París], 14-15 (1984-1985), p. 337-357.– [Mossé Narboní + MS] 388
- HEIDE, Albert van der. «Maimonides and Nahmanides on the concept of trial (*nissayon*)». En: PELÁEZ DEL ROSAL, Jesús (ed.). *Sobre la vida y obra de Maimónides; I Congreso Internacional (Córdoba, 1985)*. Còrdova: El Almendro, 1991, p. 305-314.– [Mossé ben Nahman + FIL-R] 389
- HERNANDO I DELGADO, Josep. «L'ensenyament a Barcelona, segle XIV: Documents dels protocols notariais. Primera part: Instruments notariais de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, 1350-1400». *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 12 (1993), p. 141-271.– Hi ha cinc documents que es refereixen a jueus (35, 54, 59, 61, 69). [EDUC + DOC] 390
- «*Tractatus Adversus Iudaeos*. Un tratado anónimo de polémica anti- 391

- judía (siglo XIII)». *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia* [Barcelona], 7-8 (1986-87), p. 9-77.- [POLM-CR]
- [HERNANDO, Josep]. «Un tractat anònim *Adversus Iudaeos* en català». 392
Estudios Franciscanos [Barcelona], 87 (1986) [= *Miscelánea P. Basili de Rubí*], p. 1013-1024.- [POLM-CR]
- «Versions catalanes de la Resposta de rabí Isaac a la lletra de rabí Samuel sobre el Messies esperat». *Occidens* [Barcelona], 1 (1985) [= *Homenatge a J. Lladonosa*], p. 37-47.- [POLM-CR] 393
- HERNANDO, Josep; IBÁÑEZ, Àngels. «El procés contra el convers Nicolau Sanxo, ciutadà de Barcelona, acusat d'haver circumcidat el seu fill (1437-1438)». *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia* [Barcelona], 13 (1992), p. 75-100.- [PrConv] 394
- HILLGARTH, Jocelyn Nigel
- [HILLGARTH, J. N.]. «Majorcan Jews and conversos as owners and artisans of books». En: *Exilio y diàspora*, p. 125-130.- [INV + PrConv] 395
- [HILLGARTH, Jocelyn N.]. *Readers and books in Majorca, 1229-1550*. 396
París: CNRS, Institute de Recherche et d'Histoire des Textes; Éditions Brepols, 1991. 2 vol. 1018 p. (Documents, Études et Répertoires; 61).- Inclou llibres hebreus (entre ells, els de la biblioteca de Leon Mosconi) amb índexs específics. [INV + Balears]
- HINOJOSA MONTALVO, Josep
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «Actividades judías en la Valencia del siglo XIV». En: *La ciudad hispánica durante los siglos XIII al XVI*. Vol. 2. Madrid: Universidad Complutense, 1985, p. 1547-1565.- [València] 397
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «Bosquejo histórico de los judíos en tierras alicantinas durante la baja edad media». En: *Primer Colloqui*, p. 207-220.- [Alacant] 398
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «En torno a los judíos valencianos: La recuperación de una minoría olvidada». *Hispania* [Madrid], 50 (1990), p. 921-940.- [País Valencià] 399
- «La fi del judaisme hispànic: L'expulsió del 1492». *Recerques* [Barcelona], 27 (1993), p. 73-90.- [EXP] 400
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «La inserció de la minoria hebrea en la formació social valenciana». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: mons en contacte*], p. 45-64.- [REL-CR + País Valencià] 401
- [HINOJOSA MONTALVO, J.]. *The Jews of the Kingdom of Valencia*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University. 722 p. (*Hispania Judaica*; 9).- [País Valencià] 402

- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «La judería de Xàtiva en la edad me- 403
dia». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia
Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 377-407.— [Xà-
tiva]
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «Los judíos de Elche durante la baja 404
Edad Media». En: *Homenaje al profesor Juan Torres Fontes*. Múrcia,
1987, p. 791-800.— [Elx]
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «El préstamo judío en la ciudad de 405
Valencia en la segunda mitad del siglo XIV». *Sefarad* [Madrid], 45
(1985), p. 315-339.— [València + ECON]
- [HINOJOSA MONTALVO, José]. «La sociedad y la economía de los 406
judíos en Castilla y la Corona de Aragón durante la baja Edad Media».
En: *II Semana de Estudios Medievales (Nájera, 5 al 9 de agosto de
1991)*. Logronyo: Instituto de Estudios Riojanos, 1992, p. 79-109.—
[General]
- HOCHERMAN, Yaaqov. «Ha-ṭa'ana ha-makra'at be-ta'anot Elihu ben-Bara 407
rak'el ha-buzi lefi šitāt ha-RaMBaN [“La més decisiva de les reivindicacions
d'Elihú, fill de Baraquel, el buzita, segons la doctrina de Mossé ben Nahman”].
Beit Mikra [Jerusalem], 37 (5752 = 1991/92), p. 339-347.— La transcripció del nom de l'autor no és segu-
ra. [Mossé ben Nahman + EXEG]
- HOROWITZ, Carmi Y.
- [HOROWITZ, Carmi]. «Aggada u-faršanutah bi-derašot 'al ha-Tora le- 408
R. Yehošu'a ibn Šu'eiv [“Les llegendes talmúdiques i llur interpretació
en els sermons sobre el Pentateuc de R. Josuè ibn Soeb”]». *Jerusalem
Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 5 (5746 = 1986), p. 113-139.—
Navarrès, deixeble de Salomó ben Adret. [Josuè ibn Soeb + LIT-
HOM]
- «'Al peruš ha-aggadot šel ha-RaŠBA: Ben qabbala le-filosofya [“Sobre 409
el Comentari a les Llegendes Talmúdiques, de R. Salomó ben Adret:
Entre la càbala i la filosofia”]. *Daat* [Ramat Gan], 18 (5747 = 1987),
p. 15-25.— [Salomó ben Adret + COM-TD]
- [HOROWITZ, Carmi]. «*Darshanim, derashot* and the *derashah* literatur- 410
e in medieval Spain». En: *Sephardi legacy*, p. 383-398.— Especialment
les p. 388-394. [Josuè ibn Soeb + LIT-HOM]
- [HOROWITZ, Carmi]. *The Jewish sermon in 14th century Spain: The 411
Derashot of R. Joshua ibn Shu'eiv*. Cambridge (Mass.) i Londres: Har-
vard University Press, 1989. IX, 206 p.— [Josuè ibn Soeb + LIT-
HOM]

- HORWITZ, David. «Rashba's attitude towards science and its limits». *Torah u-Madda Journal* [Nova York], 3 (1991-1992), p. 52-81.– [Salomó ben Adret + POLM-JUD] 412
- [HORWITZ, D.]. *The role of philosophy and kabbalah in the works of Rashba*. Nova York: Yeshiva University, 1986. (M. A. Thesis).– [Salomó ben Adret] 413
- HUGONNARD-ROCHE, Henri. «Problèmes méthodologiques dans l'astronomie au début du XIVe siècle». En: *Studies on Gersonides*, p. 55-70.– [Leví ben Guerson + CI] 414
- HUSS, Boaz. «'Al ma'amad ha-Qabbala bi-Sefarad le-aḥar pera'ot 5151 ["Sobre la situació de la Càbala a Espanya després dels avalots de l'any 1391"]». *PE'AMIM. Pirqe 'Iyyun be-Morešet Israel be-Mizrah* [Jerusalem], 56 (5753 = 1992/93), p. 20-32.– [CAB] 415
- IANCU-AGOU, Danièle. «À propos du mikve de Perpignan et d'autres cités méridionales». *Revue des Études Juives* [París], 151 (1992), p. 355-362.– [ARQ] 416
- [IANCU, Danièle]. «Affinités historiques et interferences culturelles chez les communautés juives de l'espace occitano-catalan». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 113-140.– [General] 417
- «Les communautés juives meridionales contemporaines de Gersonide: Orange, Avignon». En: *Gersonide en son temps*, p. 9-31.– [Aurenja + Avinyó] 418
- [IANCU, Danièle]. «Deux contrats de mariage entre juifs aixois et avignonnais à la fin du XVe siècle». En: *Avignon au Moyen Âge. Textes et documents*. Avinyó: Aubanel, 1988, p. 237-244.– [QSoc-Ketubbot] 419
- [IANCU, Danièle]. «Documents sur les juifs aixois et la médecine au XVe siècle: médications et ouvrages». En: *Actes du 110e Congrès National des Sociétés Savantes*. París: CTHS, 1987, p. 251-262.– [MED + Ais de Provença] 420
- [IANCU, Danièle]. «En 1474 à Aix-en-Provence. Les florins de Gausente». *Les Nouveaux Cahiers* [Ais de Provença], 88 (1987), p. 68-71.– [DONA + Ais de Provença] 421
- [IANCU, Danièle]. «L'ensemble cultuel de Montpellier». *Monuments historiques* [París], 191 (1994), p. 15-18.– [ARQ + Montpellier] 422
- «L'expulsion des juifs de la Provence médiévale». En: *Politique et religion*, p. 301-308.– [Provença + EXP] 423
- [IANCU, Danièle]. «Femmes juives en Provence médiévale. Dots et pratiques matrimoniales à la fin du XVe siècle». En: *Mélanges offerts à Georges Duby*. Vol 1. 1992, p. 69-78.– [DONA] 424

- «Juives et Néophytes aixoises: leurs testaments, 1467-1525». En: *Proceedings of the Eleventh World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 1. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1994, p. 165-172.— [DONA + PrConv] 425
- [IANCU, Danièle]. «Mariage et conversion chez les juifs provençaux sous le Roi René. De Régine Abram de Draguignan à Catherine Sicolesse d'Aix». En: *Minorités et marginaux en Espagne et dans le Midi de France (VIIe-XVIIIe siècles)*. Actes du Colloque CNRS: Université de Pau, 1986. Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1986, p. 353-384.— [Provença + PrConv + QSoc] 426
- [IANCU, Danièle]. «Les médecines juifs en Provence au XVe siècle: praticiens, notables et lettrés». *Yod* [París], 26 (1989) [= *Judaïsme et Médecine*], p. 33-43.— [MED + Provença] 427
- [IANCU, Danièle]. «Le mikvé et l'évolution du quartier juif médiéval à Montpellier». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 73-92.— [ARQ + Montpellier] 428
- [IANCU, Danièle]. «Le mikvé et la communauté juive montpelliéraine au Moyen-Âge». *Bulletin Historique de la Ville de Montpellier* [Montpellier (Archives municipales)], 7 (1987), p. 5-13.— [ARQ + Montpellier] 429
- [IANCU, Danièle]. «Le néophyte aixois Jean Aygosi (1441-1488). Passé juif et comportement chrétien». *Michael* [Tel Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 157-212.— Transcripció de documents en apèndix. [Ais de Provença + PrConv + INV] 430
- [IANCU, Danièle]. «Quelques notes sur les juifs et le commerce des épices à Aix-en-Provence à la fin du XVe siècle». En: *Herbes, drogues et épices en Méditerranée*. Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1988, p. 167-178.— [ECON + Ais de Provença] 431
- [IANCU, Danièle]. «Relations matrimoniales entre juifs provençaux et comtadins à la fin du XVe siècle». En: IANCU, Carol (ed.). *Armand Lunel et les juifs du Midi*. Montpellier: Centre de Recherches et d'Études Juives et Hébraïques, 1986 (Sem-Études Juives et Hébraïques), p. 155-180.— [Provença + QSoc] 432
- [IANCU, Danièle]. «Religion et politique: l'expulsion des juifs de la Provence médiévale». En: *Politique et religion dans le judaïsme ancien et médiéval*. Paris: Centre d'Études Juives de l'Université Paris IV-Sorbonne, 1989, p. 301-308.— [EXP + Provença] 433
- «Structures communautaires chez les Juifs de la cité d'Aix: Quelques exemples à la fin du Moyen Âge». En: *Sociétés urbaines*, p. 493-518.— 434

- Transcripció de cinc documents en apèndix. [Ais de Provença + ORG] 435
- [IANCU, Danièle]. «Le trousseau de Mayrone. Aix-en-Provence, 1482». *Les Nouveaux Cahiers* [Ais de Provença], 101 (1990), p. 24-28.— [DONA + Ais de Provença]
- [IANCU, Danièle]. «Une vente de livres hébreux à Arles en 1434. Tableau de l'élite juive arlésienne au milieu du XVe siècle». *Revue des Études Juives* [París], 146 (1987), p. 5-62.— [Arle + INV] 436
- IDEL, Moshe. «'Al eres Israel ba-maḥašava ha-yehudit ha-mišit šel yeme ha-benayim ["Sobre la terra d'Israel en el pensament jueu místic de l'Edat Mitjana"]». En: *Land of Israel*, p. 193-214.— [ISR + CAB] 437
- «'Al kawwanat Šemone 'Ešre ešel R. Yišḥaq Saggi Nehor ["La intenció mística de la pregària Šemone 'Ešre en R. Issac el Cec"]». En: ORON, Mikhal; GOLDREICH, Amos (ed.). *Massu'ot. Studies in Kabbalistic literature and Jewish philosophy in memory of Prof. Ephraim Gottlieb*. Jerusalem: Bialik Institute; Universitat Tel Aviv, 5754 = 1994, p. 25-52.— [Issac el Cec] 438
- «La història de la Càbala a Barcelona». En: *Càbala*, p. 59-74.— [CAB + CAB-Barcelona] 439
- «Jewish thought in medieval Spain». En: *Sephardi legacy*, p. 261-281.— Especialment les p. 269-276. [CAB] 440
- *Kabbalah: New perspectives*. New Haven: Yale University Press, 1988. XX, 419 p.— [CAB] 441
- *Language, Torah and hermeneutics in Abraham Abulafia*. Trad. de Menahem Kallus. Nova York: State University of New York Press, 1989. XVII, 212 p. (SUNY Series in Judaica: Hermeneutics, Mysticism and Religion).— [Abraham Abulafiya] 442
- «Li-ve'ayat ḥequer meqorotaw šel *Sefer ha-Bahir* ["Sobre el problema de la recerca de les fonts del *Séfer ha-Bahir*"]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 55-72.— [CAB] 443
- «Maimonides and Kabbalah». En: TWERSKY, Isadore (ed.). *Studies in Maimonides*. Cambridge (Mass.); Londres: Harvard University Press, 1990, p. 31-81.— Es tracta sobretot de la Càbala occitanocatalana. [CAB] 444
- «Métaphores et pratiques sexuelles dans la cabale». En: MOSSÉ BEN NAHMAN [atribuït a]. *Lettre sur la sainteté: Le secret de la relation entre l'homme et la femme dans la cabale*. Lagrasse: Verdier, 1986 (Les Dix Paroles), p. 327-358.— [CAB + QSoc-Sexualitat] 445
- *The mystical experience in Abraham Abulafia*. Trad. de J. Chipman. Nova York: State University of New York, 1988. 246 p. (SUNY Se-

- ries in Judaica: Hermeneutics, Mysticism and Religion).— [Abraham Abulafiya]
- . «Peruš anonimi la-Tora me-ħug ha-RašBA [“Comentari sobre el Pentateuc, anònim, del cercle de R. Salomó ben Adret”]». *Michael* [Tel Aviv], 11 (5749 = 1989), p. 9-21 de la part hebrea.— Tracta dels aspectes cabalístics d'aquest comentari (Barcelona, segle XIV). [EXEG + CAB-Barcelona] 447
- . «La prière kabbalistique et les couleurs». En: GOETSCHÉL, Roland (ed.). *Prière, mystique et judaïsme. Colloque de Strasbourg (10-12 septembre 1984)*. París: Presses Universitaires de France, 1987 (Travaux du Centre d'Histoire des Religions de Strasbourg II), p. 107-119.— L'original anglès d'aquest article fou publicat posteriorment en: *Approaches to Judaism in Medieval Times*, vol. 3 (Atlanta, Georgia: Scholars Press, 1988), p. 17-27. [CAB] 448
- . «Ramon Llull and ecstatic Kabbalah. A preliminary Observation». *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, 51 (1988), p. 170-174.— [Ramon Llull + CAB] 449
- . «Some conceptions of the Land of Israel in medieval Jewish thought». En: *Straight path*, p. 124-141.— [ISR + Abraham bar Hiya + Mossé ben Nahman] 450
- . «Some remarks on ritual and mysticism in Geronese Kabbalah». *The Journal of Jewish Thought and Philosophy* [Yverdon, Suïssa], 3 (1993), p. 111-130.— [CAB-Girona] 451
- . *Studies in ecstatic Kabbalah*. Nova York: State University of New York Press, 1988. 178 p. (SUNY Series in Judaica: Hermeneutics, Mysticism and Religion).— [Abraham Abulafiya + CAB] 452
- . «Ha-tefilha be-Qabbalat Provence [“Alguns aspectes de la pregària en la Càbala provençal”]». *Tarbiz* [Jerusalem], 62 (5753 = 1992/93), p. 265-286.— [CAB] 453
- Les Infortunes de Dinah: Le livre de la génération. La gynécologie juive au Moyen Âge*. Ed. de Ron Barkaï. Trad. de Michel Garel. París: Cerf, 1991. 300 p. (Toledot-Judaïsmes).— És el *Séfer ha-tolédet* (obra d'origen occità, diu R. Barkaï a la p. 125). [MED] 454
- INGHETTO CONTARDO. *Disputatio contra iudeos. Controverse avec les juifs*. Ed. i trad. de Gilbert Dahan. París: Les Belles Lettres, 1993. 321 p. (Auteurs Latins du Moyen Âge).— És la disputa de Mallorca de 1286, publicada anteriorment per Ora Limor. [POLM-CR] 455
- ISAACS, A. Lionel. *Els jueus de Mallorca*. Palma de Mallorca: Miquel Font, 1986. 263 p. (La Rodella; 7).— L'original anglès és de 1936. [Balears] 456

- ISSAC BEN ROVÈN, EL BARCELONÍ. *Azharot le-ha-ga'on rabbenu Yiṣḥaq ben Re'uven ha-niqra al-Barṣeloni* [«Azharot» del nostre mestre eminent Issac ben Rovèn, anomenat el Barceloní]. Jerusalem: Makhon Bene Yissakhar, 5752 = 1992. 119 p. (Ha-Sifriya ha-Sefaradi).— Les *Azharot* d'Issac ben Rovèn ocupen les p. 7-61; la resta són les *Azharot* de Salomó ben Gabirol i el text del llibre de Rut. [Issac ben Rovèn, el Barceloní + LITG] 457
- ISSAC BEN SÉSSET PERFET. *Še'elot u-tešuvot* [«Dictàmens»]. Jerusalem: Makhon Or ha-Mizraḥ; Makhon Yerushalayim, 5752 [= 1992/93]. 2 vol. 981 p.— Nova edició del text tradicional. [Issac ben Sésset Perfet + DICT] 458
- ISSAC EL CEC
- [ISAAC THE BLIND]. «The mystical Torah: Kabbalistic creation». En: *Early Kabbalah*, p. 73-79.— [Issac el Cec + CAB] 459
- [ISAAC THE BLIND]. «The process of emanation». En: *Early Kabbalah*, p. 80-86.— [Issac el Cec + CAB] 460
- IVRY, Alfred L. «Gersonides and Averroes on the Intellect: The evidence of the supercommentary on the *De Anima*». En: *Gersonide en son temps*, p. 235-251.— [Leví ben Guerson] 461
- «Staub's Gersonides». *The Jewish Quarterly Review* [Filadèlfia], 79 (1989), p. 383-385.— Ressenya del llibre de Jacob J. STAUB: *The Creation of the World According to Gersonides*. Chico, Calif.: Scholars Press, 1982. [Leví ben Guerson] 462
- JACOB BEN SÉSSET
- [JACOB BEN SHESHET]. «The Book of faith and reliance. Response of correct answers [fragments]». En: *Early Kabbalah*, p. 109-150.— [Jacob ben Sésset] 463
- JAUME I. *Documentos de Jaime I de Aragón*. Vol. V: 1263-1268. A cura d'Ambrosio Huici Niranda i María Desemparados Cabanes Pecourt. Saragossa: Anubar, 1988. 300 p. (Textos Medievales; 77).— Aplec de documents ja publicats en diversos llocs anteriorment. Un percentatge força elevat concerneix els jueus, inclosos els documents que es refereixen a la disputa de 1263 i les seves seqüeles. [DOC] 464
- JERÓNIMO DE SANTA FE. *El tratado «De judaicis erroribus ex Talmut»*. Ed. de Moisés Orfali. Madrid: CSIC, Instituto de Filología, Departamento de Estudios Hebraicos y Sefardíes, 1987. XIV, 221 p.— [POLM-CR] 465
- JIMÉNEZ JIMÉNEZ, José Luis. «Subscripciones en hebreo, árabe y judeo-árabe del libro R. P. 446 del Archivo Histórico de Mallorca». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 35 (1986), p. 41-52.— 466

- Conté la transcripció i traducció de les subscripcions que hi ha en uns documents de pagaments del rei de Mallorca (Sanç I). [REL-CR + Balears + ONOM]
- YOM TOV BEN AVRAHAM AL-ISBILI. *Še'elot u-tešuvot* [«Dictàmens»]. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 1988.– Deixeble de Salomó ben Adret. [Jomtov ben Abraham, el Sevilla + DICT] 467
- JONÀ BEN ABRAHAM. *Aliyyot de-rabbenu Yona ha-šalem le-masseket Bava Batra* [«Comentaris de l'eminent R. Jonà sobre el tractat Bava Batra»]. Ed. de Moshe Herschler. Jerusalem: Makhon ha-Talmud ha-Yisreeli ha-Shalem, 1990. 559 p.– Editat per primera vegada, segons un manuscrit de Leningrad. [Jonà ben Abraham + COM-TD] 468
- JONÀ BEN ABRAHAM. *Sefer Mišle 'im be'ur be-ḥasid rabbenu Yona Gerundi* [«Llibre dels Proverbis amb el comentari del piadós Rabí Jonà de Girona»]. Jerusalem: Haškel, 5752 [= 1991/92]. 367 p.– [Jonà ben Abraham + EXEG] 469
- JONÀ BEN ABRAHAM. *Yalqut še'arim le-rabbenu Yona Gerundi 'aruk u-mesuddar li-še'arim mittok be'ure rabbenu le-Mišle u-le-Avot* [«Antologia de textos de R. Jonà de Girona preparada i arranjada en forma de capítols extrets dels comentaris del nostre rabí sobre el llibre dels Proverbis i el tractat Avot»]. Ed. de Moshe Yemini. Jerusalem, 5752 = 1991/92.– [Jonà ben Abraham + EXEG + COM-TD] 470
- JORDAN, William Chester. «À travers le regard des enfants». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZMILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 531-543.– [QSoc] 471
- JOSPE, Rafael. «Ha-RaMBaN we-ha-'aravit [“R. Mossé ben Nahman i la llengua àrabiga”]». *Tarbiz* [Jerusalem], 57 (5748 = 1987/88), p. 67-93.– [Mossé ben Nahman + LingPalTr] 472
- JOSUÈ IBN SOEB. *Sefer derašot R. Yebošu'a ibn Šu'ev: 'Al ha-Tora u-mo'ade ha-šana* [«Llibre dels sermons de R. Josuè ibn Soeb: Sobre el Pentateuc i les festes litúrgiques de tot l'any»]. A cura de Zeev Metzger. Jerusalem: Lev Sameah, 5752 = 1991/92. 2 vol.– [Josuè ibn Soeb + LIT-HOM] 473
- JUCEF BEN HAVIVA. *Nimmuqe Yosef*. Bené Beraq: Or ha-Ganuz, 1985. 160 p.– Comentari sobre les interpretacions de jurisprudència religiosa que féu Al-Fasí del tractat talmúdic *Beraḳot*. Jucef ben Haviva era de Barcelona, segles XIV-XV. [Jucef ben Haviva + COM-TD] 474
- JUCEF QUIMHÍ. «Peruš le-Sefer Mišle [“Comentari sobre el llibre dels Proverbis”]». En: *Perušim le Sefer Mišle*, p. 1-153.– [Jucef Quimhí + EXEG] 475
- KAHANA, Kalman. «Iyyunim be-Peruš ha-RaMBaN la-Tora [“Conside- 476

- racions sobre el Comentari al Pentateuc de R. Mossé ben Nahman”]. *Ha-Ma’yan* [Jerusalem], 51 (5751 = 1990/91), p. 3-13 (fasc. 1), 1-12 (fasc. 2), 22-32 (fasc. 3).— La transcripció del nom de l'autor no és segura. [Mossé ben Nahman]
- KAMEN, Henry. «The Mediterranean and the expulsion of Spanish Jews in 1492». *Past and Present*, 119 (1988), p. 30-55.— [EXP] 477
- KANARFOGEL, Ephraim. «On the assessment of R. Moses ben Nahman (Nahmanides) and his literary oeuvre». *Jewish Book Annual* [Nova York], 51 (1993-94), p. 158-172.— [Mossé ben Nahman] 478
- KASHER, Hanna. «Li-še’elat meḥabbero šel *Be’ur ha-sodot le-R. Abraham ibn ‘Ezra* ha-meyuḥas le-Yosef ibn Kaspi [“Sobre la qüestió de l'autor del *Comentari sobre els secrets de R. Abraham ibn Ezra*, atribuït a Jucef ibn Kaspi”]». En: *‘Alei shefer. Studies in the literature of Jewish thought presented to rabbi Dr. Alexandre Safran*. Ramat Gan: Bar-Ilan University Press, 5750 = 1990, p. 89-108.— Hi rebutja l'atribució de l'obra a Jucef Caspi. [Jucef Caspi] 479
- [KASHER, Hanna]. «Peruš aristoteli u-feruš fundamentalisti le-Iyov ešel ibn Kaspi [“Interpretació aristotèlica i interpretació fonamentalista de Job en Jucef Caspi”]». *Daat* [Ramat Gan], 20 (5748 = 1988), p. 117-125.— [Jucef Caspi + EXEG] 480
- KATCHEN, Aaron L. «The covenant salt of friendship». En: WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume. Vol 1*. Haifa: Haifa University Press, 5753 = 1992/93, p. 167-180.— A la p. 174 conté un *addendum* amb l'opinió de Leví ben Guerson sobre la sal en els sacrificis. [Leví ben Guerson + LITG] 481
- KATZENELLENBOGEN, Mordekhai Leib. «Tešuva ḥadaša le-rabbenu Šelomo ben Adret ‘al divre ha-RaMBAN be-ferušo la-Tora [“Nou dictamen de Rabí Salomó ben Adret sobre Rabí Mossé ben Nahman i el seu comentari al Pentateuc”]». *Sinai* [Jerusalem], 100 (5747 = 1986/87), p. 727-730.— [Salomó ben Adret] 482
- The Kaufman Haggadah. A new facsimile*. A cura de Gabrielle Sed-Rajna. Budapest, 1990. 2 vol. [124] i 23 p.— Edició en facsímil del ms. A 422 de la Col·lecció Kaufman de la Biblioteca Oriental de l'Acadèmia Hongaresa de les Ciències, amb una introducció de Gabrielle Sed-Rajna en opuscle a part. L'hagadà que conté aquest manuscrit és de final del segle XIV i d'origen català. [ART-Haggadot] 483
- KELLNER, Menachem. «Bibliographia Gersonideana: An annotated list of writings by and about R. Levi ben Gershon». En: *Studies on Gersonides*, p. 367-414.— [Leví ben Guerson + BIBGR] 484

- . *Dogma in medieval Jewish thought*. Oxford: Oxford University Press, 1986. 310 p. (The Littman Library of Jewish Civilization).— Les p. 83-107 presenten el pensament de Simó ben Sémah Duran en aquesta qüestió; les p. 108-139 són dedicades a Hasday Cresques; les p. 140-156, a Jucef Albó, i les p. 165-178, a Abraham Bibago. [Simó ben Sémah Duran + Hasday Cresques + Jucef Albó + Abraham Bibago] 485
- . «Gersonides' commentary on Song of Songs: For whom was it written and why?». En: *Gersonide en son temps*, p. 81-107.— [Leví ben Guerson + EXEG] 486
- . «Gersonides on the role of the active intellect in the human cognition». *Hebrew Union College Annual* [Cincinnati, Ohio], 65 (1994), p. 233-259.— [Leví ben Guerson] 487
- . «Gersonides on the Song of Songs and the nature of science». *The Journal of Jewish Thought and Philosophy* [Yverdon, Suïssa], 4 (1994), p. 1-21.— [Leví ben Guerson] 488
- . «Haqdamat ha-RaLbaG le-ferušo le-šir ha-širim [“Introducció de R. Leví ben Guerson al seu comentari sobre el Càntic dels Càntics”]». *Daat* [Ramat Gan], 23 (5749 = 1989), p. 15-32.— Hi publica el text hebreu de la introducció, més un suplement bibliogràfic de treballs sobre Leví ben Guerson. [Leví ben Guerson] 489
- . «Heresy and the nature of faith in medieval Jewish philosophy». *The Jewish Quarterly Review* [Filadèlfia], 72 (1987), p. 299-318.— Inclou diversos jueus catalans. [FIL-R] 490
- . «Introduction to the Commentary on *Song of Songs* composed by the sage Levi ben Gerson: Annotated translation». En: NEUSNER, J. (ed.). *From ancient to modern Judaism: Essays in honor of Marvin Fox*. Vol. 2. Atlanta: Scholars Press, 1989, p. 187-205.— [Leví ben Guerson] 491
- . «Torat ha-‘iqqarim šel R. Avraham Bibago [“La doctrina dels dogmes segons R. Abraham Bibago”]». *Daat* [Ramat-Gan], 15 (5745 = 1985), p. 89-101.— [Abraham Bibago] 492
- KIENER, Ronald C. «The status of astrology in the early Kabbalah: From the *Sefer Yeširah* to the *Zohar*». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 1*-42* de la part anglesa.— Hi parla d'A. bar Hiya, Azriel i Jacob ben Sésset, entre altres autors. [ASTG] 493
- KLEIN, Elka. «Protecting the widow and the orphan: A case study from 13th century Barcelona». *Mosaic* [Cambridge, MA], 14 (1993), p. 65-81.— [QSoc] 494
- KLEIN-BRASLAVY, Sara. «Deřterminizm, eřšarut, beřira wi-ydi'a me-roř be-mišnat ha-RaLbaG [“Determinisme, possibilitat, lliure albir i

- presciència en la doctrina de R. Leví ben Guerson”]. *Daat* [Ramat Gan], 22 (5749 = 1989), p. 5-53.– [Leví ben Guerson]
- KOGAN, Barry S. «The problem of creation in late medieval Jewish philosophy». En: *Straight path*, p. 159-173.– [FIL-R + Leví ben Guerson + Hasday Cresques] 496
- KOHN, Roger S. «Royal power and rabbinical authority in 14th century France». En: *Approaches to Judaism in medieval times*. Vol. 2. Chico, Calif. Scholars Press, 1985 (Brown Judaic Studies; 57), p. 133-148.– Disputa entre rabins del nord de França, en la qual intervingueren Hasday Cresques i Issac ben Sésset. [POL + QSoc] 497
- KREISEL, Howard. «Ben ḥalomot šodeqim le-nevu’a be-mišnato šel RaL-BaG [“Somnis vers i profecia en la doctrina de R. Leví ben Guerson”]». *Daat* [Ramat Gan], 22 (5749 = 1989), p. 73-84.– [Leví ben Guerson] 498
- . «Šaddiq we-ra’ lo ba-filosofya ha-yehudit bi-yeme ha-benayim [“El sofriment del just en la filosofia jueva medieval”]». *Daat* [Ramat Gan], 19 (5747 = 1987), p. 17-29.– Es refereix sobretot a l’obra de Maimònides, Guersònides i Hasday Cresques. [Hasday Cresques + Leví ben Guerson + FIL-R] 499
- KRIEDEL, Maurice. «Sur le sens d’un silence: Les réactions juives devant le grand schisme». En: *Jornades sobre el Cisma d’Occident a Catalunya, les Illes i el País Valencià*. Vol. 1. Barcelona: Institut d’Etudis Catalans, 1986, p. 97-105.– El volum inclou les actes de la commemoració del VI centenari del cisma d’Occident (Barcelona-Peníscola, 19-21 d’abril de 1979). [REL-CR] 500
- LACARRA, María Jesús. *Pedro Alfonso*. Saragossa: Diputación General de Aragón, Departamento de Cultura y Educación, 1991. 132 p. (Los Aragoneses; 3).– [Pero Alfonso + POLM-CR] 501
- LACAVE RIAÑO, José-Luis. «De nuevo sobre la sinagoga de Sagunto». *Sefarad* [Madrid], 50 (1990), p. 211-213.– [ARQ + Sagunt] 502
- . [LACAVE, José Luis]. «Una escritura de compromiso de otorgar la halísâ». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992), p. 131-139.– Edició del manuscrit hebreu núm. 5 de l’arxiu municipal de Tudela. El *yavam* del document és Mossé Narboní. [Mossé Narboní + QSoc-Ketubbot] 503
- . «Una ketùbbâ de Jaca». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 421-428.– [QSoc-Ketubbot + Jaca] 504
- LALIENA CORBERA, Carlos. «Orígenes y extinción de una aljama judaica: Alcañiz, 1280-1414». En: *Destierros aragoneses*, p. 115-126.– [Alcanyís] 505
- LANGERMANN, Y. Tzvi. «Acceptance and devaluation: Nahmanides’ atti- 506

- tude towards science». *The Journal of Jewish Thought and Philosophy* [Yverdon, Suïssa], 1 (1992), p. 223-245.– [Mossé ben Nahman]
- «Gersonides on the magnet and the heat of the Sun». En: *Studies on Gersonides*, p. 267-284.– [Leví ben Guerson + CI] 507
- [LANGERMANN, Y. Tzevi]. «Qit'e geniza mi-yširato šel ha-RaLBaG be-aštronomya ["Fragments d'escrits sobre astronomia de R. Leví ben Guerson trobats a la guenizà del Caire"]». *Kiryat Sefer* [Jerusalem], 63 (5750-51 = 1990-91), p. 999.– [Leví ben Guerson + MS] 508
- LANZAROTE SUBÍAS, María Peña
- [LANZAROTE, M. P.]. «La necrópolis judía de Biel (Altas Cinco Villas, Zaragoza)». *Suessetania* [Ejea de los Caballeros], 12 (1992), p. 72-73.– [ARQ + Biel] 509
- «Prospecciones en la comarca de Cinco Villas: La necrópolis judía de Biel, Zaragoza». En: *Arqueología Aragonesa 1990*. Saragossa: Gobierno de Aragón, DGA, Departamento de Cultura y Educación, 1992, p. 143-143.– [ARQ + Biel] 510
- LARRIBA BACIERO, Manuel. «La aljama de Molina de Aragón en la Corona catalano-aragonesa (1369-1375)». En: *Xudeus e conversos II*, p. 319-333.– [Molina de Aragón] 511
- LASKER, Daniel J. «Ha-ḥeṭ ha-qadmon we-ḵapparato lefi Ḥasday Cresques ["El pecat original i la seva expiació segons Hasday Cresques"]». *Daat* [Ramat Gan], 20 (5748 = 1988), p. 127-135.– [Hasday Cresques] 512
- LAVOIE, Rodrigue. «La délinquance sexuelle à Manosque (1240-1430): Schéma général et singularités juives». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZMILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 571-587.– [QSoc + Manòsca] 513
- LÉROY, Béatrice. «Les juifs dans les royaumes chrétiens ibériques à la fin du Moyen Âge: Vie communautaire et vie sociale». En: *Politique et religion*, p. 292-300.– Publicat posteriorment a *Cinq siècles*, p. 13-22. [General] 514
- «Les relations des juifs de Navarre et des juifs de la couronne d'Aragon». En: *Primer Colloqui*, p. 157-164.– [General] 515
- LEVÍ BEN GUERSON
- [LEVI BEN GERSON]. *The Astronomy of Levi ben Gerson (1288-1344): A critical edition of chapters 1-20*. Ed. i trad. de Bernard R. Goldstein. Nova York; Berlín: Springer Verlag, 1985. XI, 308 p.– [Leví ben Guerson + CI] 516
- [LÉVI BEN GERSHOM]. «Commentaires sur les Livres I-V des *Éléments* 517

- d'Euclide». Trad. De Tony Lévy. En: *Studies on Gersonides*, p. 95-140.— [Leví ben Guerson]
- [GERSONIDE]. «Les guerres du Seigneur (Extraits du premier livre)». 518
Ed. de Colette Sirat. En: IMBACH, R.; MÉLÉARD, M. H. (ed.). *Philosophes médiévaux: Anthologie de textes philosophiques (XIIIe-XIVe siècles)*. París: Union Générale d'Éditions, 1986 (Série Bibliothèque Médiévale. 10/18; 1760), p. 307-334.— [Leví ben Guerson]
- . *Peruše ha-Tora le-rabbenu Lewi ben Geršom* [«Comentaris sobre el Pentateuc de R. Leví ben Guerson»]. Vol. 1: *Sefer Be-rešit* [«Gènesi»]. Ed. de Yaaqov Leiv Lewi. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5752 = 1992. 25, 265 p.— [Leví ben Guerson + EXEG] 519
- . *Peruše ha-Tora le-rabbenu Lewi ben Geršom* [«Comentaris sobre el Pentateuc de R. Leví ben Guerson»]. Vol. 2: *Sefer Šemot* [«Èxode»]. Ed. de Yaaqov Leiv Lewi. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5755 = 1994. 2 vol. 449 p.— [Leví ben Guerson + EXEG] 520
- [LÉVI BEN GERSHON]. «Traité de géométrie». Trad. de Tony Lévy. 521
En: *Studies on Gersonides*, p. 140-147.— [Leví ben Guerson]
- [LEVI BEN GERSHOM]. *The wars of the Lord*. Trad. de Seymour Feldman. Filadèlfia: The Jewish Publication Society of America, 1986. 2 vol. 288 p.— Conté els llibres II, III i IV. El volum 1, que conté el llibre I, fou publicat el 1984. [Leví ben Guerson] 522
- LÉVY, Tony. *Figures de l'infini: Les mathématiques au miroir des cultures*. 523
París: Seuil, 1987.— [Hasday Cresques + CI]
- . «Gersonide, commentateur d'Euclide: Traduction annotée de ses gloses sur les *Éléments*». En: *Studies on Gersonides*, p. 83-147.— [Leví ben Guerson] 524
- . «Gersonide, le Pseudo-Tusi, et le postulat des parallèles: Les Mathématiques en hébreu et leus sources arabes». *Arabic Sciences and Philosophy* [Cambridge], 2 (1992), p. 39-82.— [CI + Leví ben Guerson] 525
- . «L'infini selon Rabbi Hasdai Crescas (1340-1412)». En: BANON, David (ed.). *Inquisition et pérennité. Textes édités sous la direction de —*. París: Cerf, 1992, p. 161-166.— [Hasday Cresques + CI] 526
- Libro de cuentas de un prestamista judío gerundense del siglo XIV*. A cura de 527
J. Casanovas, M. Castells, S. García i J. R. Magdalena. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990. 81 p., 1 mapa.— Edició del text hebreu. [Girona + DOC + ECON]
- LIMOR, Ora. «Missionary merchants: Three medieval anti-Jewish works from Genoa». *Journal of Medieval History* [Amsterdam], 17 (1991), p. 35-51.— Un dels tres és Inghetto Contardo, conegut per la Disputa de Mallorca de 1286. [POLM-CR] 528

- . *Wikiuah Mallorca 1286* [«*La Disputa de Mallorca de 1286*»]. Jerusalem: The School of Graduate Studies, The Hebrew University of Jerusalem, The Faculty of Humanities, 1985. 2 vol. 250, XVII i XXV, 118 p.— És una tesi doctoral. El primer volum conté l'estudi introductor (en hebreu, amb un resum en anglès de 17 pàgines); el segon conté l'edició crítica del text llatí. [POLM-CR] 529
- LIPSHITZ, Abraham. «Le-torat ha-beri'a šel R. Moše ben Naḥman [“Sobre la doctrina de la creació de R. Mossé ben Nahman”]». *Sinai* [Jerusalem], 100 (5747 = 1986/87), p. 525-541.— [Mossé ben Nahman + FIL-R] 530
- LLOBET I PORTELLA, Josep Maria. «El català parlat pels jueus de Cervera a la segona meitat del segle XV». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 425-446.— Transcriu trenta-quatre documents del Fons Notarial de l'AHC de Cervera. [Cervera + LingPalTr] 531
- . «Els jueus de Cervera i Tàrrega, l'any 1492». En: *Primer Colloqui*, p. 349-367.— [Cervera + Tàrrega] 532
- LLOMPART, Gabriel. «Los cartógrafos judíos de Mallorca». En: *De Sefarad*, p. 33-42.— [CI + Balears] 533
- LLORENS I RAMS, Josep Maria. *La col·lecció lapidària hebraica de Sant Pere de Galligants*. Girona: Museu Arqueològic de Sant Pere de Galligants, 1994. 21 p. (Guies del Museu Arqueològic de Sant Pere de Galligants).— [ARQ-Epigrafia] 534
- LLORENS I SOLÉ, Antoni. «Els jueus a Solsona». En: *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*. Vol. 2. Lleida: Virgili i Pagès, 1987, p. 365-369.— [Solsona] 535
- LOEB, Isidore. «Actes de vente hébreux originaires d'Espagne». En: *Girona jueva*, p. 486-500.— Reproduït, en facsímil, de *Revue des Études Juives*, 10 (1885), p. 108-122. Aquest article també fou publicat, sencer, en el *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 6 (1885), p. 42-58, i en castellà, sense els textos hebreus, en la *Revista de Gerona*, 8 (1884), p. 341-349. [Girona + DOC] 536
- . «Une inscription hébraïque à Gironne». En: *Girona jueva*, p. 157-159.— Reproduït, en facsímil, de *Revue des Études Juives*, 17 (1888), p. 149-151. D'aquest article, n'aparegueren dues versions castellanes, *Revista de Gerona*, 12 (1888), p. 225-229 i *Boletín de la Real Academia de la Historia* (Madrid), 13 (1888), p. 324-326. [ARQ-Epigrafia + Girona] 537
- LOMBA FUENTES, Joaquín. *La filosofía judía en Zaragoza*. Saragossa: Di- 538

- putación General de Aragón, 1988. 326 p. (Temas de Historia Aragonesa; 11).— Inclou Abraham bar Hiya, Hasday Cresques i Issac ben Sésset. [FIL-R]
- . «El pensamiento hebreo a ambos lados de la Raya». En: *Jornadas sobre Borja y la Raya occidental de Aragón*. I. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1992, p. 7-25.— [FIL-R] 539
- LÓPEZ, Júlia. «Poblet, del passat al futur (Haggadà de Poblet)». *Magazine La Llibreta* [Barcelona: Caixa de Barcelona], (1992), p. 10-14.— [ART-Haggadot] 540
- LÓPEZ PÉREZ, María Dolores. «El pogrom de 1391 en Mallorca y su repercusión en los intercambios comerciales con el Magreb». En: *Primer Colloqui*, p. 239-260.— [Balears + AVAL + ECON] 541
- LÓPEZ I PIZCUETA, Tomàs. «La carnicería del barrio judío de Cervera a través de un privilegio de Alfonso III, de 1331». En: *Miscel·lània. Homenatge a Josep Lladonosa*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1992, p. 245-254.— [ARQ + Cervera + QSoc] 542
- . «Delictes dels jueus valencians (1370-1371)». En: *Primer Colloqui*, p. 221-238.— [País Valencià + QSoc] 543
- LOTTER, Friedrich. «Die Zwangsbekehrung der Juden von Menorca um 418 im Rahmen der Entwicklung des Judenrechts der Spätantike». *Historische Zeitschrift* [Munic], 242 (1986), p. 291-326.— [Menorca + REL-CR] 544
- LOURIE, Elena. «A Jewish mercenary in the service of the king of Aragon». En: *Crusade and colonisation*, article VIII.— Reproduït de la *Revue des Études Juives*, 137 (1978), p. 367-373. [FUNC + Abraham el Genet] 545
- . «A plot which failed? The case of the corpse found in the Jewish Call of Barcelona (1301)». En: *Crusade and colonisation*, article X.— Reproduït de *Mediterranean Historical Review* (Londres), 1 (1986). [QSoc + Barcelona] 546
- . «Complicidad criminal: Un aspecto insólito de convivencia judeo-cristiana». En: *Crusade and colonisation*, article XI.— Reproduït de: *Actas del III Congreso Internacional «Encuentro de las Tres Culturas»* (Toledo, 1988). [REL-CR + València] 547
- . «Jewish moneylenders in the local Catalan community, c. 1300: Vilafranca del Penedès, Besalú and Montblanc». *Michael* [Tel Aviv], 11 (5749 = 1989), p. 33-98.— [ECON + Vilafranca del Penedès + Besalú + Montblanc] 548
- . «Jewish participation in royal funerary rites: An early use of the *representatio* in Aragon». En: *Crusade and colonisation*, article IX.— Repro-

- duït de *Journal of the Warburg and Courtauld Institute* (Londres), 45 (1982), p. 192-194. [REL-CR]
- «Mafiosi and malsines: Violence, fear and faction in the Jewish aljamas of Valencia in the fourteenth century». En: *Crusade and colonisation*, article XII.— Reproduït de: *Actas del IV Congreso Internacional «Encuentro de las Tres Culturas»* (Toledo 1988). [QSoc + LOC-V] 550
- LOZANO GALÁN, Mariángeles
- [LOZANO GALÁN, M. Ángeles]. «La historia judía de Mallorca en el siglo XIII a través de sus documentos». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 35 (1986), p. 53-80.— Traducció i estudi de tres documents de l'Arxiu Històric de Mallorca. [Balears] 551
- «La lengua hablada por los judíos de Mallorca en la Edad Media». En: *Jornades d'Història*, p. 327-332.— [Balears + LingPalTr] 552
- LOZANO GALÁN, Marian; JIMÉNEZ JIMÉNEZ, J. L. «Fragmentos de códices hebreos hallados en el Archivo Capitular de Tarazona». *Sefarad* [Madrid], 45 (1985), p. 217-236.— [MS + Tarassona] 553
- LUZ COMPAÑ, José Luis. «Familias judías - familias conversas: Aproximación a los neófitos valencianos del siglo XIV». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 409-424.— [PrConv] 554
- MACCOBY, Hyam. «Het dispuut van Barcelona en zijn achtergrond». *Ter Herkenning* [La Haia], 19 (1991), p. 234-242.— [POLM-CR] 555
- «Nahmanides and messianism: A reply». *The Jewish Quarterly Review* [Filadèlfia], 77 (1986-87), p. 253-257.— Resposta a la crítica de David Berger apareguda en el núm. 76 de la mateixa revista. [POLM-CR] 556
- MACÍAS KAPÓN, Uriel. *Guía española de bibliografía judaica*. Barcelona: Comisión Nacional Judía Sefarad 92, 1992. 125 p.— Inclou algunes obres sobre jueus catalans. [BIBGR] 557
- MADURELL I MARIMON, Josep Maria. «Jueus gironins i la seva aljama (1349-1498)». En: *Girona jueva*, p. 553-579.— Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 22 (1974-1975), p. 23-49. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 558
- MAGDALENA NOM DE DÉU, Josep-Ramon
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Les aljames catalanes segons les fonts hebraiques». *Estudi General* [Girona], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.). *El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1988)*], p. 201-214.— [Catalunya + DICT] 559
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Aspectes de la vida dels jueus 560

- valencians a la llum d'unes fonts hebraïques: les respostes del Rabí Yi-
 shaq ben Šešet Perfet (segona meitat del segle XIV)». *Afers* [Catarroja],
 7 (1988-1989), p. 189-206.– [País Valencià + DICT]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Etimologia no semítica de 561
Calb. *Calls* [Tàrrrega], 2 (1987), p. 7-16.– [LingPalTr]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, José Ramón]. «La Haggadah de Poblet. 562
 El còdice». En: *Haggadah de Poblet*, p. 17-31 [en castellà], 51-64 [en
 anglès].– [MS]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. *Judíos y cristianos ante la «Cort de 563
 Justicia» de Castellón*. Castelló: Diputació de Castelló, 1988. 359 p.
 (Història i Documents).– [Castelló de la Plana + REL-CR]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Els jueus valencians en l'edat 564
 mitjana». En: *Lluís de Santàngel: Un nou home, un nou món (València,
 Llotja de Mercaders, 11 de maig - 31 de juliol de 1992)*. València: Pre-
 sidència de la Generalitat Valenciana, Comissió Valenciana de l'Ex-
 po' 92, Comissió del V Centenari del Descobriment d'Amèrica,
 1992, p. 173-206.– [País Valencià]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «The Poblet Haggadah: An unk- 565
 nowm fourteenth-century illuminated Sephardi manuscript». *Jewish
 Art* [Jerusalem], 18 (1992), p. 109-116.– [ART-Haggadot]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Sinagogas, madrazas y oratorios 566
 de la aljama de Calatayud». *Anuari de Filologia, Estudis Hebreus i Ara-
 meus* [Barcelona], 14, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 1
 (1991), p. 117-123.– [Calataiud + ORG]
- [MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R.]. «Un documento sobre la expul- 567
 sión de los judíos de Castellón de la Plana». *Sefarad* [Madrid], 52
 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 149-154.–
 [Castelló de la Plana + EXP + DOC]
- MANCHA, José Luis. «The Latin translations of Levi ben Gerson's *Astro-* 568
nomy». En: *Studies on Gersonides*, p. 21-46.– [Leví ben Guerson]
- MANEKIN, Charles H. «Logic and its applications in the philosophy of 569
 Gersonides». En: *Gersonide en son temps*, p. 133-149.– [Leví ben
 Guerson + FIL-R]
- *The Logic of Gersonides: A translation of «Sefer ha-heqqesh ha-yashar» 570
 (The Book of the correct syllogism) of Rabbi Levi ben Gershom*. Dor-
 drecht; Boston; Londres: Kluwer Academic Publishers, 1992. XII,
 341 p.– [Leví ben Guerson + FIL-R]
- «Logic, science, and philosophy in Gersonides». En: *Studies on Gersoni-* 571
des, p. 285-303.– [Leví ben Guerson + CI]

- . «Problems of *Plenitude* in Maimonides and Gersonides». En: *Straight path*, p. 183-194.– [FIL-R + Leví ben Guerson] 572
- MAÑÉ, Maria-Cinta. *The Jews in Barcelona 1213-1291: Regesta of documents from the Archivo Capitular*. Ed. i introducció de Yom Tov Assis. Jerusalem: The Central Archives for the History of the Jewish People; The Hebrew University of Jerusalem, 1988. 219 p. (The Henk Schussheim Memorial Series. Sources for the History of the Jews in Spain; 1).– El resum dels documents és en castellà. [Barcelona + DOC] 573
- MAÑÉ, Maria Cinta; ESCRIBÀ, Gemma. *The Jews in the Crown of Aragon: Regesta of the Cartas Reales in the Archivo de la Corona de Aragón. Part I: 1066-1327*. Ed. i introducció de Yom Tov Assis. Jerusalem: The Central Archives for the History of the Jewish People; The Hebrew University of Jerusalem, 1993. LXIII, 227 p. (The Henk Schussheim Memorial Series. Sources for the History of the Jews in Spain; 4).– La part II: 1328-1493, que conté els índexs, aparegué el 1995. [DOC] 574
- MARCÓ, Lluís. *Los judíos en Catalunya*. Barcelona: Destino, 1985. 307 p.– Notes de lectura d'obres d'altri ja publicades en català el 1977. [Catalunya] 575
- MARÍN PADILLA, Encarnación
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Acaeceres en la vida de Juce Gotina, sastre judío de la villa de Épila (siglo XV)». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 155-162.– [Jucé Gotina + Épila] 576
- . «En torno a una demanda de pago a rabí Açach Arama ante los dayyanim de Calatayud (siglo XV)». *Michael* [Tel Aviv], 11 (5749 = 1989), p. 121-148.– [QSoc] 577
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Inútil rebeldía de Ceti Leredi en relación con su matrimonio (siglo XV)». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 501-512.– [Ceti Leredi + DONA] 578
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Inventario de bienes muebles de judíos bilbilitanos en 1492». *Sefarad* [Madrid], 48 (1988), p. 309-341.– [INV + Calataiud] 579
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Inventario de los bienes muebles del judío bilbilitano Salamon Ezi en 1492». *Sefarad* [Madrid], 48 (1988), p. 93-115.– [Salamon Ezi + INV + Calataiud] 580
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Los judíos de la Almunia de Doña Godina, villa aragonesa de señorío, en la segunda mitad del siglo XV». *Sefarad* [Madrid], 49 (1989), p. 135-152, 263-306, 50 (1990), p. 85-127, 581

- 335-371, 51 (1991), p. 51-84, 299-337.— [Almunia de Doña Godina, la]
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Más sobre los Constantín de Calataiud». *Sefarad* [Madrid], 46 (1986), p. 317-323.— [Constantín, familia + Calataiud] 582
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Nuevos datos sobre sinagogas y un cementerio judío en Aragón». *Sefarad* [Madrid], 48 (1988), p. 426-428.— [ARQ] 583
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Últimas voluntades judías: Testamentos de Duenya Falaquera, Reyna Abernadut y Davit Rodrich (siglo XV)». *Anuario de Estudios Medievales* [Barcelona: CSIC], 15 (1985), p. 497-512.— [INV] 584
- [MARÍN PADILLA, E.]. «Un pintor aragonés enseña a dos judíos castellanos (siglo XV)». *Sefarad* [Madrid], 47 (1987), p. 182-184.— [ART + REL-CR] 585
- [MARÍN PADILLA, E.]. «La villa aragonesa de Épila en el siglo XIV: Sus judíos». *Sefarad* [Madrid], 47 (1987), p. 315-344.— [Épila] 586
- MARQUÈS I CASANOVES, Jaume
- [MARQUÈS CASANOVAS, Jaime]. «Los judíos de Gerona en el siglo XI». En: *Girona jueva*, p. 427-438.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 25 (1965), p. 49-58. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 587
- [MARQUÈS CASANOVAS, Jaime]. «Judíos de Gerona en el siglo XII». En: *Girona jueva*, p. 439-461.— Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 22 (1974-1975), p. 1-21. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 588
- [MARQUÈS CASANOVAS, Jaime]. «Judíos de Gerona en el siglo XIII». En: *Girona jueva*, p. 469-484.— Reproduït, en facsímil, dels *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 25 (1980), p. 283-298. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 589
- [MARQUÈS, Jaume]. «El metge jueu Llorenç Badós a Girona». *Revista de Girona* [Girona], 117 (1986), p. 63-66.— [MED + Llorenç Badós] 590
- «La sinagoga situada a ponent del carrer de la Força». En: *Jornades d'Història*, p. 225-235.— [ARQ + Girona] 591
- [MARQUÈS CASANOVAS, Jaime]. «Sobre los antiguos judíos de Gerona». En: *Girona jueva*, p. 410-425.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 23 (1963), p. 22-35. Transcripció de documents en apèndix. [Girona] 592
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep M. «Jueus del Baix Empordà a les lletres episcopals (1326-1385)». *Estudis sobre el Baix Empordà*, 11 (1992), p. 13-31.— [ECON] 593

- [MARQUÈS, Josep Maria]. «Nota sobre crèdits de jueus de Girona, 1418-1420». En: *Jornades d'Història*, p. 333-338.— [Girona + ECON] 594
- MARTEL, Philippe. «Dans la banlieu de Sepharad: Les juifs dans l'espace occitan au Moyen-Âge». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 7-16.— [Provença] 595
- MARTÍ, Ramon: vegeu RAMON MARTÍ.
- MARTÍ DE BARCELONA. «La cultura catalana durant el regnat de Jaume II». *Estudios Franciscanos* [Barcelona], 91 (1990), p. 213-295, 92 (1991), p. 383-482.— Especialment p. 232-234. Transcripció de documents en apèndix. [General] 596
- MARTÍN DREIZIK, Pablo. «Notas acerca de la influencia del pensamiento filosófico de Abraham bar Hiyya en los *Comentarios al Cantar de los Cantares* de 'Ezra ben Salomon de Gerona». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 283-293.— [Abraham bar Hiya] 597
- MASCARÓ PASARIUS, Josep. «Les *chuetas* de Majorque». En: MÉCHOU-LAN, Henry (ed.). *Les Juifs d'Espagne: Histoire d'une diaspora, 1492-1992*. París: Liana Levi, 1992, p. 51-60.— Versió espanyola: *Los judíos de España: Historia de una diáspora, 1492-1992*. Madrid: Trotta, 1993. [PrConv + Balears] 598
- MASIÁ, María de los Ángeles. «Aportaciones al estudio del Call gerundense». En: *Girona jueva*, p. 205-228.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 13 (1953), p. 287-308. Transcripció de documents en apèndix. [ARQ + Girona] 599
- MENAHM BEN SARUC
- [MENAHEM BEN SARUQ]. *Mahberet*. A cura d'Ángel Sáenz-Badillos. Granada: Universidad de Granada; Universidad Pontificia de Salamanca, 1986. 143, 404* p.— [LingPalTr + Menahem ben Saruc] 600
- MENKIN, Bezalel. «*Ša'are šedeq we-yiḥuso le-RaLbaG* ["L'atribució del llibre *Ša'aré šedeq* a Rabí Leví Ben Guerson"]». *Alei Sefer* [Ramat Gan], 14 (5748 = 1987), p. 55-58.— [Leví ben Guerson] 601
- MERCADAL, Oriol; BOSOM, Sebastià; DENJEAN, Claude; SUBIRANA, Carme. *Els jueus i els franciscans a Puigcerdà (segles XIII-XVI)*. Puigcerdà: Ajuntament de Puigcerdà; Arxiu Històric General de Puigcerdà, 1994. 64 p. (Coneguem; 3).— [Puigcerdà] 602
- MERHAVIA, Hen. «*Pugio Fidei*: Maṭeaḥ muva'otaw ["*Pugio Fidei*: Índex de citacions"]». En: *Exile and diaspora*, p. 203-234.— Dóna la llista de totes les citacions talmúdiques, midràixiques i d'autors medievals aduïdes per R. Martí en el *Pugio Fidei*. [Ramon Martí] 603
- MEYERSON, Mark D. «Aragonese and Catalan Jewish converts at the time 604

- of the expulsion». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume, II*], p. 131-149.— [PrConv + EXP]
- MEYUHAS GINIO, Alisa. «La familia Ginio (Chinillo, Chiniello, Tchenio, Tchnyo, Ginio): De Aragón a Salónica y Jerusalén». *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos* [Granada], 41 (1992), p. 79-90.— [Ginio, familia] 605
- MILLÀS I VALLICROSA, Josep M.
- [MILLÀS VALLICROSA, J.]. «Petita llista d'un prestamista jueu». En: *Girona jueva*, p. 549-551.— Reproduït, en facsímil, d'*Estudis Universitaris Catalans*, 12 (1927), p. 65-67. [Catalunya + DOC] 606
- [MILLÀS Y VALLICROSA, José María]. «Una nueva lápida hebreaica en Gerona». En: *Girona jueva*, p. 160-162.— Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 2 (1947), p. 244-246. [ARQ-Epigrafia + Girona] 607
- MILLÀS, Josep María; BATLLE, Lluís. «Inventaris de llibres de jueus gironins». En: *Girona jueva*, p. 283-323.— Reproduït del *Butlletí de la Biblioteca de Catalunya*, 8 (1928), p. 5-45. [INV] 608
- MILLÀS VALLICROSA, José María; BATLLE PRATS, Luis. «Notícias sobre la aljama de Gerona a fines del siglo XIV». En: *Girona jueva*, p. 591-607.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 5 (1945), p. 131-145. Transcripció de documents en apèndix. [Girona + ECON] 609
- MILLÀS VALLICROSA, José M.; BATLLE PRATS, Luis. «Un alboroto contra el Call de Gerona en el año 1331». En: *Girona jueva*, p. 501-541.— Reproduït, en facsímil, de *Sefarad*, 12 (1952), p. 297-335. Transcripció de documents en apèndix. [Girona + AVAL] 610
- MINERVINI, Laura. «Le ordinanze per la sisa della carne della giuderia di Zaragoza del 1488». *Medioevo Romanzo* [Bolonya], 16 (1991), p. 359-401.— Sobre el manuscrit 328 del Archivo Histórico de Protocolos de Saragossa. [FISC + Saragossa] 611
- MIRA JÓDAR, Antonio José. «Els diners dels jueus: Activitats econòmiques d'una família hebrea al món rural valencià». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 101-126.— [País Valencià + ECON] 612
- MIRAMBELL BELLOC, Enric
- [MIRAMBELL I BELLOC, E.]. «Documentos para el ordenamiento jurídico y económico del barrio judío de Gerona (siglo XIV)». En: *La ciudad hispánica durante los siglos XIII al XVI*. Vol. 2. Madrid: Universi-

- dad Complutense, 1985, p. 1465-1468.– Reproduït posteriorment a *Girona jueva*, p. 649-652. [Girona]
- «Documents referents a la sinagoga i al cementiri de jueus de Girona». 614
En: *Jornades d'Història*, p. 237-244.– [ARQ + Girona]
- [MIRAMBELL BELLOC, Enrique]. «Los judíos gerundenses en el mo- 615
mento de la expulsión». En: *Girona jueva*, p. 653-666.– Reproduït, en
facsimil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 24 (1978),
p. 5-18. [Girona + EXP]
- MÖBUSS, Susanne. *Die Intellektlehre des Levi ben Gerson in ihrer Be- 616
ziehung zur christlichen Scholastik*. Frankfurt del Main: Peter Lang,
1991. 228 p. (Europäische Hochschulschriften. Reihe XX: Philosophie; 353).– [Leví ben Guerson + FIL-R + REL-CR]
- MOLINÉ, Enric. «Un diagnòstic mèdic del 1372 a la Seu». *Església d'Urgell* 617
[La Seu d'Urgell], 183 (juliol-agost 1989), p. 5-6.– Diagnòstic fet per
tres metges jueus. [MED + Seu d'Urgell, la]
- MORA, Victòria. «Un recorregut per la història de l'antic Call jueu de Bar- 618
celona». *Finestrelles, Centre d'Estudis Ignasi Iglésias* [Sant Andreu de
Palomar, Barcelona], 4 (1992), p. 89-93.– [Barcelona + ARQ]
- MORABIA, Alfred. «Raison et tradition dans le judaïsme médiéval: la que- 619
relle maïmonidienne en Espagne et dans le Languedoc aux XIIIe et XIVe
siècles». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 177-194.–
[POLM-JUD]
- MOSSÉ BEN NAHMAN. *Ha-adam be-sippur gan ha-'eden 'al pi paršanut* 620
RaMBaN [«L'home en la història del jardí d'Edèn segons la interpretació
de R. Mossé ben Nahman»]. Ed. d'Ehud Luz. Jerusalem: Misrad ha-
Hinukh we-ha-Tarbut, Universitat Haifa, 5752 = 1992. 163 p.– Amb
comentaris de diversos autors actuals. Llibre destinat a l'ensenyament
secundari a Israel. [Mossé ben Nahman + EXEG]
- [MOSES BEN NAHMAN]. *Comentários ao Pentateuco. Reprodução fac- 621
similada do mais antigo livro impresso em Lisboa Julho 1489*. Ed. de
Manuel Cadafaz Matos. Lisboa: Távola Redonda, 1989. 87 p., 298
folis.– [Mossé ben Nahman + EXEG]
- *Disputa de Barcelona de 1263 entre Mestre Mossé de Girona i Fra Pau* 622
Cristià. Trad. d'Eduard Feliu. Intr. de Jaume Riera i Sans. Barcelona:
Columna, 1985. XV, 99 p.– Ultra la traducció del relat de la disputa
(atribuït a Mossé ben Nahman), inclou la traducció d'alguns altres
documents llatins i hebreus relacionats amb la disputa. [POLM-CR
+ Mossé ben Nahman]
- *Hidduše ha-RaMBaN 'al masektot ha-ŠaS* [«Comentaris de R. Mossé ben 623

- Nahman sobre els sis ordres del Talmud*]. Ed. de Moshe Herschler [*et al.*]. Jerusalem: Makhon ha-Talmud Ha-Ysreeli ha-Shalem, 5747 [= 1986/87]. 10 p., 396 col., 2 p., 44 col., 2 p., 50 col., 4 p., 192 col.— És el vol. 4, que conté els tractats *Yevamot*, *Soṭa*, *Berakot*, *Ta'anit* i *Roš ha-Šana*, a més del Sermó de Cap d'Any. Els tres volums precedents aparegueren els anys 1970, 1973 i 1976. [Mossé ben Nahman + COM-TD]
- . *Ḥidduše ha-RaMBaN le-masseket Ketubbot* [«Comentari sobre el tractat *Ketubot*»]. Ed. d'Ezra Daniel Shevet. Jerusalem: Ezra Daniel Shevet, 5750 [=1989/90]. 282 p.— [Mossé ben Nahman + COM-TD] 624
- . [atribuït a]. *Lettre sur la sainteté. Le secret de la relation entre l'homme et la femme dans la cabale*. Ed. i trad. de Charles Mopsik. Lagrasse: Verdier, 1986. 364 p. (Les Dix Paroles).— [CAB + Mossé ben Nahman + QSoc-Sexualitat] 625
- . [atribuït a]. *Lletra santa concernent l'ajustament carnal de marit i muller, atribuïda a Mestre Mossé de Girona*. Ed. i trad. d'Eduard Felíu. Barcelona: Columna, 1986. 97 p. (Estudis i Assaigs).— [CAB + Mossé ben Nahman + QSoc-Sexualitat] 626
- . *El Llibre de la Redempció i altres escrits*. A cura d'Eduard Felíu. Girona: Ajuntament de Girona; Barcelona: Universitat de Barcelona, 1993. 273 p. (Biblioteca Judaico-Catalana; 1).— A més del *Llibre de la Redempció* conté *Les excel·lències de la Torà* (Torat Adonai Temimà) i el *Sermó sobre l'Eclesiastès*. [Mossé ben Nahman + FIL-R + EXEG] 627
- . *Peruš ha-RaMBaN 'al ha-Tora* [«Comentari sobre el Pentateuc»]. Jerusalem: A. Blum, 5753 [= 1992/93]. 2 vol. 425 i 411 p.— Edició del text tradicional, però amb vocals. Sense notes. [Mossé ben Nahman + EXEG] 628
- . *Perušé ha-RaMBaN 'al Nevi'im u-Ḳetuvim* [«Comentaris de R. Mossé ben Nahman sobre els Profetes i els Hagiògrafs»]. Jerusalem: Horev, 5746 = 1986. 263 p.— Comentaris extrets de les diverses obres de Nahmànides. [Mossé ben Nahman + EXEG] 629
- MOSSÉ QUIMHÍ. «Peruš le-Sefer Mišle [«Comentari sobre el Llibre dels Proverbis»]». En: *Perušim le Sefer Mišle*, p. 154-327.— [Mossé Quimhí + EXEG] 630
- MOTIS DOLADER, Miguel Ángel. «Articulación y funcionalidad del barrio judío de Épila en el siglo XV: Convencionalidad o segregación». En: *Xudeus e conversos II*, p. 263-317.— [Épila] 631
- . «El cementerio judío de Zaragoza». En: *Las necrópolis de Zaragoza*. Saragossa: Ayuntamiento de Zaragoza, 1991 (Cuadernos de Zaragoza; 63), p. 67-83.— [ARQ + Saragossa] 632

- . «*Consuetudine regni non habemus patriam potestatem*: Un supuesto de tutela y curatela en la judería de Daroca en el siglo XV». *Ius Fugit. Revista Interdisciplinar de Estudios Histórico-Jurídicos* [Saragossa], 1 (1992), p. 79-138.— [LEG + Daroca] 633
- . «La conversión de los judíos aragoneses a raíz del edicto de expulsión». En: *Encuentros en Sefarad*. Ciudad Real: Instituto de Estudios Manchegos, 1987, p. 217-252.— [EXP + PrConv + Aragón] 634
- . «The disappearance of the Jewish community of Daroca in the beginning of the 15th century». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 2. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 143-150.— [Daroca] 635
- . «La documentación notarial como fuente para la historia de los judíos aragoneses en el siglo XV». En: *El Patrimonio Documental Aragonés y la Historia*. Saragossa, 1986, p. 249-260.— [Aragó + DOC] 636
- . *Documentos sobre los judíos de Borja (Zaragoza): 1455-1500*. Saragossa: Anubar, 1988. 184 p. (Textos Medievales; 79).— [Borja + DOC] 637
- . «Estructura socio-profesional de los judíos de Daroca en la Edad Media». En: *Primer Colloqui*, p. 261-281.— [Daroca + ORG] 638
- . «Explotaciones agrarias de los judíos de Tarazona (Zaragoza) a fines del siglo XV». *Sefarad* [Madrid], 45 (1985), p. 353-390.— [Tarassona] 639
- . «La expulsión de los judíos aragoneses». En: *Destierros aragoneses*, p. 67-112.— [EXP] 640
- . *La expulsión de los judíos de Zaragoza*. Saragossa, 1985.— [Saragossa + EXP] 641
- . *La expulsión de los judíos del Reino de Aragón*. Saragossa: Diputación General de Aragón, Departamento de Cultura y Educación, 1990. 2 vol. 333 i 474 p. (Estudios y Monografías; 15-16).— [EXP] 642
- . *The expulsion of the Jews from Calatayud 1492-1500. Documents and regesta*. Ed. i introducció de Yom Tov Assis. Jerusalem: The Central Archives for the History of the Jewish People; The Hebrew University of Jerusalem, 1990. 367 p. (The Henk Schussheim Memorial Series. Sources for the History of the Jews in Spain; 2).— [Calataiud + EXP + DOC] 643
- . *Guía del Aragón judío*. Saragossa: Diputación General de Aragón, 1991. 82 p.— [Aragó] 644
- . «Los judíos aragoneses en la baja Edad Media (1283-1479)». En: *Historia de Aragón*. Vol. 6. Saragossa: Guara, 1985, p. 149-184.— [Aragó] 645
- . «Los judíos de Biel en la Edad Media». *Suessetania* [Ejea de los Caballeros], 12 (1992), p. 21-53.— [Biel] 646

- «Los judíos de Borja en el siglo XV». *Cuadernos de Estudios Borjanos* 647 [Borja], 19-20 (1987), p. 7-289.— [Borja]
- «Los judíos de Magallón (Zaragoza) a fines del siglo XV y su expulsión». *Cuadernos de Estudios Borjanos* [Borja], 17-18 (1986), p. 141-248.— [Magallón + EXP] 648
- *Los judíos en Aragón en la Edad Media (siglos XIII-XV)*. Saragossa: Caja de Ahorros de la Inmaculada, 1990. 193 p. (Mariano de Pano y Ruata).— [Aragó] 649
- «Judíos oscenses en la plena y baja Edad Media». En: *De Sefarad*, p. 113-130.— [Osca] 650
- «Judíos turolenses en la Edad Media». En: *De Sefarad*, p. 61-76.— [Terror] 651
- «Judíos y conversos en la Raya occidental del Reino de Aragón (siglos XII-XV)». En: *Jornadas sobre Borja y la Raya occidental de Aragón*. I. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1992, p. 45-185.— [Aragó + PrConv] 652
- «Propedéutica sobre actas municipales como fuente para el estudio de los judíos aragoneses en la Edad Media». En: *III Jornadas de Metodología de la Investigación Científica sobre Fuentes Aragonesas*. Saragossa, 1988, p. 349-364.— [Aragó + DOC] 653
- «Reflexiones en torno a la penología hebrea en los reinos hispánicos medievales: Delito de lesiones». *Ius Fugit. Revista Interdisciplinaria de Estudios Histórico-Jurídicos* [Saragossa], 2 (1993), p. 237-268.— [LEG] 654
- «Régimen jurídico de los contratos pecuarios suscritos por los judíos de Jaca durante el siglo XV». En: *XV Congreso de Historia de la Corona de Aragón*. Jaca, 1994, p. 327-340.— [Jaca + LEG] 655
- «Las sinagogas de la Corona de Aragón y Castilla en el marco de la sociedad urbana a fines de la Edad Media». En: *Sociétés urbaines*, p. 459-491.— [ARQ] 656
- «Las sinagogas, las necrópolis y las carnicerías». *Jerónimo Zurita. Revista de Historia* [Saragossa], 56 (1987), p. 83-130.— [ARQ + Aragón] 657
- MOTIS DOLADER, Miguel Ángel; AINAGA ANDRÉS, María Teresa. «Patrimonio urbanístico aljamial de la judería de Tarazona (Zaragoza): las sinagogas, la necrópolis y las carnicerías». *Jerónimo Zurita* [Saragossa], 56 (1987), p. 83-129.— [Tarassona] 657
- MOTIS DOLADER, Miguel Ángel; DÍAZ BARÓN, María Gloria; PASCUAL PÉREZ, Francisco Javier; SÁNCHEZ ARAGONÉS, Luisa María. «Ritos y festividades de los judeoconversos aragoneses en la edad media: La celebración del Yom Kippur o Día del Perdón. Ensayo de etnología 659

- histórica». *Jerónimo Zurita. Revista de Historia* [Saragossa], 61-62 (1990 [1992]), p. 59-92.– [PrConv]
- MOUND, Gloria. «The Jewish remnants of Ibiza and Formentera». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 2. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 459-466.– [Eivissa + Formentera] 660
- MUNDÓ, Anscari M. «Els jueus a Barcelona del segle IX a l'XI». En: *Catalunya Romànica*. Vol. 20. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 86-88.– [Barcelona] 661
- MUTGÉ VIVES, Josefa. «La ciudad de Barcelona durante el reinado de Alfonso el Benigno (1327-1336)». *Anuario de Estudios Medievales* [Madrid; Barcelona: CSIC], Anejo 17 (1987), p. 140-157.– Ap. 11: «Las minorías étnicas: Los judíos». [Barcelona] 662
- NAHON, Gérard. «L'inscription synagogale d'Olot. État de la question». En: *Cinq siècles*, p. 35-45.– [ARQ-Epigrafia] 663
- . *Inscriptions hébraïques et juives de France médiévale*. París: Commission Française des Archives Juives, 1986. 410 p. (Franco-Judaïca; 12).– Distribuït per l'editorial Les Belles Lettres. [ARQ-Epigrafia + Provença] 664
- NAOR, Bezalel. «Panim ħadašot be-rabbi Abraham ben Dawid, Hilĳot Tummat Met 17, 2 [“Noves consideracions a propòsit de les glosses crítiques de R. Abraham ben David a les regles referents a la impuresa ritual d'un cadàver (17,2) de Maimònides”]». *Sinai* [Jerusalem], 99 (5746 = 1985/86), p. 186-187.– [Abraham ben David] 665
- NARKISS, Bezalel. «The Gerona hanukka lamp». *Jewish Art* [Jerusalem], 14 (1988).– [ARQ + Girona] 666
- . «Manuscritos iluminados hispanohebreos». En: ROMERO, Elena (ed.). *La vida judía en Sefarad*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1992, p. 169-196.– El volum és el catàleg de l'exposició celebrada a Toledo del novembre de 1991 al gener de 1992. [ART + MS] 667
- NAVARRO, A. «Los cuentos misógenos de Maimon Gallipapa». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 181-186.– [Maymó Gallipapa + DONA] 668
- NEHORAI, Michael Zvi
- . [NEHORAI, Michael]. «Darĳe ha-polmos šel R. Ĥasday Cresques we-yaĥaso le-R. Lewi ben Geršon [“Procediments utilitzats per R. Hasday Cresques en polèmica i la seva relació amb R. Leví ben Guerson”]». *Annual of Bar-Ilan University. Studies in Judaica and the Humanities* [Ramat Gan], 22-23 (5748 = 1987) [= HALLAMISH, Moshe (ed.)]. 669

- Moshe Schwarcz Memorial Volume*], p. 239-259.– [Hasday Cresques + POLM-CR]
- «Ereš Israel be-toratam šel ha-RaMBaM [“La terra d’Israel en la doctrina de Maimònides i de Nahmànides”]». En: *Land of Israel*, p. 123-137.– [Mossé ben Nahman + ISR] 670
- [NEHORAI, Michael]. «Ha-RaMBaM we-ha-RaLBaG; Šete megamot be-torat ha-hašgaħa [“R. Moisès ben Maimon i R. Leví ben Guerson: Dues tendències en la doctrina de la Providència”]». *Daat* [Ramat Gan], 20 (5748 = 1988), p. 51-64.– [Leví ben Guerson] 671
- [NEHORAI, Michael]. «Torat ha-nes we-ha-ṭeva‘ ešel ha-RaMBaN we-ziqqatah le-R. Yehuda ha-Lewi [“La doctrina del miracle i de la natura en R. Mossé ben Nahman i la seva relació amb R. Judà ha-Leví”]». *Daat* [Ramat Gan], 17 (5746 = 1986), p. 23-31.– [Mossé ben Nahman] 672
- NETANYAHU, Benzion. *Los marranos españoles según las fuentes hebreas de la época (siglos XIV-XVI)*. Trad. de Ciriaco Morón Arroyo. Junta de Castilla y León, Consejería de Cultura y Turismo, 1994. 242 p. (Estudios de Historia).– Títol original: *The Marranos of Spain, from the late XIVth to the early XVIth century, according to contemporary Hebrew sources* (1966). Una bona part de les fonts utilitzades són de jueus catalans. [PrConv] 673
- NETZER, Nissan. «Mi-lašon Miqra le-lašon ḥaḳamim: ‘Iyyunim semantiyim ba-millonut ha-‘ivrit bi-yme ha-benayim [“De la llengua bíblica a la llengua rabínica: Algunes consideracions semàntiques sobre la lexicografia hebrea medieval”]». *Tarbiḡ* [Jerusalem], 61 (5752 = 1991/92), p. 449-464.– [LingPalTr + David Quimhí] 674
- «Terumato šel Rabbi Dawid Qimḥi le-fitron millim yeḥida’iyot šoreš ‘al pi lešon ḥaḳamim [“L’aportació de Rabí David Quimhí a una interpretació dels *hapax legomena* amb referència a l’hebreu misnaic”]». *Hebrew Union College Annual* [Cincinnati, Ohio], 59 (1988), p. 1-11 de la part hebrea.– [LingPalTr] 675
- NEUGRESHEL, Zevi. «Ereš Yiśra’el be-mišnat R. Yehuda ha-Lewi we-R. Moše ben Naḥman [“La terra d’Israel en el pensament de R. Judà ha-Leví i de R. Mossé ben Nahman”]». *Šema‘tin* [Tel Aviv], 100 (5750 = 1989/90), p. 313-317, 322.– La transcripció del nom de l’autor no és segura. [Mossé ben Nahman] 676
- NIRENBERG, David. «A female rabbi in fourteenth century Zaragoza?». *Sefarad* [Madrid], 51 (1991), p. 179-182.– [Saragossa + DONA] 677
- «Muslim-Jewish Relations in the Fourteenth-Century Crown of Ara- 678

- gon». *Viator. Medieval and Renaissance Studies*, 24 (1993), p. 249-268.– [REL-MUS]
- NOGUERAS, Maria Antònia. «Un poema de benvinguda de Meixullam ben Xelomó de Piera». *Anuari de Filologia* [Barcelona], 17, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 4 (1994), p. 83-90.– [LIT + Messullam ben Salomó de Piera] 679
- NOVAK, David. «Nahmanides' Commentary on the Torah». En: SHERWIN, Byron L.; CARASIK, Michael (ed.). *The Solomon Goldman Lectures*. Vol. 5. Chicago: Spertus College of Judaica Press, 1990, p. 87-104.– [Mossé ben Nahman] 680
- . *The theology of Nahmanides systematically presented*. Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992. XIV, 149 p. (Brown Judaic Studies; 271).– [Mossé ben Nahman] 681
- NURIEL, Abraham. «Teva' we-hašgaħa be-mišnat R. Avraham Bibago ["Natura i providència en la doctrina de R. Abraham Bibago"]». *Daat* [Ramat-Gan], 17 (5746 = 1986), p. 43-48.– [Abraham Bibago] 682
- OLLA REPETTO, Gabriella. «La presenza ebraica in Sardegna attraverso una ricerca archivistica relativa ai secoli XIV-XV». En: *Italia judaica: Gli ebrei in Italia dalla segregazione alla prima emancipazione. Atti del III Convegno Internazionale (Tel Aviv, 15-20 giugno 1986)*. Roma: Ministero per i Beni Culturali e Ambientali, 1989 (Publicazioni degli Archivi di Stato. Saggi; 11), p. 191-195.– [Sardenya] 683
- OLLICH, Immaculada. «Aspectes econòmics de l'activitat dels jueus de Vic, segons els *Libri Iudeorum* (1260-1278)». *Miscel·lània de Textos Medievals* [Barcelona], 3 (1985), p. 1-118.– [Vic + ECON] 684
- OLMO LETE, Gregorio del. «Los estudios hebraicos en la Universidad de Barcelona. Síntesis histórica». *Miscelánea de Estudios Arabes y Hebraicos* [Granada], 37-38 (1991), p. 305-316.– [LingPalTr] 685
- . «Vocabularios hebreos del s. XVIII en bibliotecas de Barcelona». *Calls* [Tàrraga], 1 (1986), p. 79-91.– [LingPalTr] 686
- OPHIR, N. R. *Hasdai Crescas as philosophic exegete of rabbinic sources*. Jerusalem: Hebrew University, 1993. (Doctoral Dissertation).– [Hasday Cresques] 687
- Ordinaciones de la alcabala de la aljama judía de Huesca del año 1389*. A cura de Miguel Ángel Motis Dolader. Saragossa: Anubar, 1990. 45 p. (Textos Medievales; 82).– [Osca + ORG + DOC] 688
- ORFALI, Moisés. «Alusiones polémicas a la exégesis de Rasí en la Controversia de Tortosa (1413-1414)». *Helmántica* [Salamanca], 36 (1985), p. 107-117.– [POLM-CR] 689

- . «La cuestión de la venida del Mesías en un responsum de Rabbí Se- 690
lomó ibn Adret al Cahal de Lérida». *Helmántica* [Salamanca], 43
(1992), p. 203-220.– [Salomó ben Adret + POLM-CR]
- [ORFALI, Moïse]. «L'utilisation polémique de Rashi lors de la contro- 691
verse de Tortose (1413-1414)». *Archives Juives* [Paris], 26 (1990),
p. 17-22.– [POLM-CR]
- PASSERAT, Georges. «L'émeute des pastoureaux et le massacre de Verdun 692
(1320)». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 61-69.– [Provença
+ AVAL]
- PATAI, Raphael. *The Jewish alchemists: A history and source book*. Prince- 693
ton, NJ: Princeton University Press, 1994. 617 p.– Referències a
nombrosos personatges jueus catalanoaragonesos i provençals. Les
p. 175-203 són dedicades específicament a Ramon de Tàrraga. [ALQ
+ Ramon de Tàrraga]
- . «Raymund of Tàrraga – marrano, heretic, alchemist». *Ambix. Journal* 694
of the Society for the History of Alchemy and Chemistry, 35 (1988),
p. 14-30.– [Ramon de Tàrraga + ALQ]
- PEDAYA, Haviva. «Ereş şel ruaḥ we-ereş mammaš: R. 'Ezra, R. 'Azriel we- 695
ha-RaMBaN ["Terra espiritual i terra real: R. Esdra, R. Azriel i R.
Mossé ben Naḥman"]». En: *Land of Israel*, p. 233-289.– [CAB + ISR
+ Esdra de Girona + Azriel + Mossé ben Nahman]
- . «Pegam we-tiqqun šel ha-elohut be-qabbalat R. Yişḥaq Saggi-Nehor 696
["Defecte i correcció en el concepte de divinitat segons l'ensenyament
esotèric de R. Issac el Cec"]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Je-
rusalem], 6 (5747 = 1987), p. 157-285.– [Issac el Cec]
- . «Šiḳvat ha-'ariḳa ha-provençalit be-Sefer ha-Bahir ["L'estrat provençal 697
en la redacció del *Séfer ha-Bahir*"]». *Jerusalem Studies in Jewish
Thought* [Jerusalem], 9 (5750 = 1990), p. 139-164.– [CAB]
- PERANI, Mauro. «Esegesi biblica e storia nel Sefer ha-Ge'ullah di Nahma- 698
nide». En: Associazione Italiana per lo Studio del Giudaismo. *Atti del
Congresso tenuto a S. Miniato dal 12 al 15 novembre 1984*. Vol. 5.
Roma: Carucci, 1987, p. 89-104.– [Mossé ben Nahman + EXEG]
- . «Mistica e filosofia: La mediazioni di Nahmanide nella polemica sugli 699
scritti di Maimonide». En: Associazione Italiana per lo Studio del
Giudaismo. *Atti del Congresso tenuto a S. Miniato dal 12 al 15 novem-
bre 1984*. Vol. 5. Roma: Carucci, 1987, p. 227-256.– [Mossé ben
Nahman + POLM-JUD]
- . «Note sull'esegesi biblica di Naḥmanide». *Rivista Biblica* [Roma], 33 700
(1985), p. 229-243.– [Mossé ben Nahman + EXEG]

- . «Senso letterale e senso cabalistico nel commento di Moshè b. Nahman all'episodio del vitello d'oro». *Henoch* [Torí], 8 (1986), p. 39-48.— [Mossé ben Nahman + EXEG] 701
- . «Storia e prefigurazione tipologica nell'esegesi biblica di Nahmanide». *Rivista Biblica* [Roma], 37 (1989), p. 329-341.— [Mossé ben Nahman + EXEG] 702
- . «La terminologia esegetica nel commento alla Torah di Nahmanide: il *sod* e l'interpretazione cabalistica». *Annali di Storia dell'Esegesi* [Bologna], 8 (1991), p. 421-441.— [Mossé ben Nahman + EXEG + CAB] 703
- . «Il viaggio di Nachmanide in Terra Santa». En: BUSI, Giulio (ed.). *Viaggatori ebrei: Berichte jüdischer Reisender vom Mittelalter bis in die Gegenwart; Atti del Congresso Europeo dell' AISG (S. Miniato, novembre 1991)*. Bologna: AISG, 1992, p. 67-79.— [Mossé ben Nahman] 704
- PERARNAU I ESPELT, Josep. «*Antigüedades de Barcelona recogidas por el Dr. Bayer de Francesc Pérez i Bayer*». *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 11 (1992), p. 396-432.— Inclou cinc inscripcions hebrees medievals copiades a mitjan segle XVIII pel canonge Pérez i Bayer. [ARQ-Epigrafia + Barcelona] 705
- . «Arnau de Vilanova, polemista antijueu a Lleida el 1303?». *Revista Catalana de Teologia* [Barcelona], 19 (1994) [= *Pensar en diàleg. Miscel·lània en homenatge al Prof. Dr. Eusebi Colomer*], p. 109-118.— L'autor proposa la hipòtesi que el savi cristià que, segons un *Responsum* de Salomó ben Adret, inquietà les conviccions de la comunitat jueva de Lleida podria ser Arnau de Vilanova. [POLM-CR + Arnau de Vilanova] 706
- . [PERARNAU, Josep]. «L'autodifesa nella parola di tre ebrei davanti all'inquisitore». En: MARIE VIGUEUR, Jean-Claude; PARAVICINI-BAGLIANI, Agostino (ed.). *La parola all'acusato*. Palerm: Sallerio Editore, 1991 (Prisma; 139), p. 74-84.— [INQ] 707
- . «Notícia de més de setanta inventaris de llibres de jueus gironins, anys 1415 i 1416». *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 4 (1985), p. 435-444.— Reproduït posteriorment a *Girona jueva*, p. 325-334. És només una llista de propietaris de llibres; el contingut dels inventaris és desconegut. [Girona + INV] 708
- . «Sobre el protocol hebreu de la *Disputa de Barcelona* del 1263». *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 7-8 (1988-1989), p. 272-275.— [POLM-CR] 709
- PÉREZ VIÑUALES, Pilar. «Judíos en Alagón». En: *Destierros aragoneses*, p. 127-133.— [Alagó] 710
- PETIT I MIRET, Montserrat. «Carrers i places de la Tàrrrega medieval fins 711

- avui [1982]». *Quaderns de l'Institut d'Estudis Ilerdencs* [Lleida], 4 (1986), p. 32, 51 fig.– [Tàrrrega]
- PICK, Shelomo Zeev. «RaMBaN: Història we-sifrut rabbanit [“R. Mossé ben Nahman: Història i literatura rabínica”]». *Alei Sefer* [Ramat-Gan], 17 (5753 = 1992/93), p. 145-148.– Ressenya de l'edició del comentari de Nahmànides sobre el Tractat *Ketubot* feta per Ezra Daniel Shevet (Jerusalem, 1990). [Mossé ben Nahman + COM-TD] 712
- PILES ROS, Leopold
- [PILES ROS, Leopoldo] «El Açoch de la Judería de Valencia, 1381-1499». *Sefarad* [Madrid], 45 (1985), p. 69-130.– [València] 713
- [PILES ROS, Leopoldo]. «El final de la aljama de los judíos de Burriana». *Sefarad* [Madrid], 50 (1990), p. 129-166, 373-411.– [Borriana] 714
- [PILES ROS, Leopoldo]. *La judería de Valencia (Estudio histórico)*. Ed. de J. R. Magdalena Nom de Déu. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1991. 156 p. (Textos, Estudios y Manuales).– [País Valencià] 715
- «Ordenaciones y obligaciones de judíos. Año 1377». En: *Jornades d'Història*, p. 257-268.– [València + QSoc + DOC] 716
- PINES, Shlomo. «Be'ayot be-mišnato šel ha-RaLBaG [“Problemes en la doctrina de R. Leví ben Guerson”]». En: ÍD. *Studies in Jewish mysticism, philosophy and ethical literature presented to Isaiah Tishby on his seventy-fifth birthday*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 5746 = 1986, p. 447-457.– [Leví ben Guerson] 717
- «Divre ha-RaMBaN 'al adam ha-rišon be-gan 'Eden le-or perušim aherim 'al Be-rešit 2 we-3 [“La doctrina de Nahmànides sobre el primer home i el jardí d'Edèn a la llum d'altres comentaris sobre Gènesi 2 i 3”]». En: *Exile and diaspora*, p. 159-164.– [Mossé ben Nahman + EXEG] 718
- [PINES, Salomon]. «Note sur la métaphysique et sur la physique de Gersonide». En: *Gersonide en son temps*, p. 179-183.– [Leví ben Guerson] 719
- PINGARRÓN, Fernando. «Aspectos arquitectónicos y urbanísticos de la ciudad de Valencia en los siglos XIV y XV». En: *De Sefarad*, p. 25-32.– [València + ARQ] 720
- PINHÁS HA-LEVÍ / AHARON HA-LEVÍ. *Séfer haHinnuch. The Book of [mitzvah] education*. Vol. 4. Ed. i trad. de Charles Wengrov. Jerusalem; Nova York: Feldheim, 1988. 511 p.– Atribuït tradicionalment a Aharon ha-Leví, de Barcelona. Els volums 1, 2 i 3 foren publicats el 1978 i el 1984. [Pinhàs ha-Leví] 721
- PINHÁS HA-LEVÍ / AHARON HA-LEVÍ. *Séfer haHinnuch. The Book of* 722

- [*mitzvah*] education. Vol. 5. Ed. i trad. de Charles Wengrov. Jerusalem; Nova York: Feldheim, 1989. 444 p.– Atribuït tradicionalment a Aharon ha-Leví, de Barcelona. Els volums 1, 2, 3 i 4 foren publicats el 1978, el 1984 i el 1988. [Pinhàs ha-Leví]
- PITA MERCÈ, Roderic. «Cognoms que tenen origen en topònims francesos i que foren usats pels jueus medievals catalans». En: *Primer Colloqui*, p. 429-437.– [ONOM] 723
- PLANAS I MARCÉ, Sílvia. «Alguns documents sobre jueus de Girona». *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* [Girona], 34 (1994), p. 603-617.– [Girona] 724
- . «La decadència i l'expulsió dels jueus». En: *Història de Girona*. Fascicle 5. Girona: Ateneu d'Acció Cultural, 1994, p. 169-180.– [Girona] 725
- . «La societat jueva». En: *Història de Girona*. Fascicle 4. Girona: Ateneu d'Acció Cultural, 1992, p. 129-144.– [Girona] 726
- PLANES, Josep Maria. *Breu aproximació als jueus de la Tàrrrega medieval*. Tàrrrega: Nova Tàrrrega, 1987. 8 fulls sense numerar.– [Tàrrrega] 727
- PLANES I ALBETS, Ramon. «Nota sobre la pesta de 1348 a Solsona (Dificultats econòmiques de la universitat i avalot contra els jueus)». *Cardener* [Cardona], 2 (1985), p. 109-117.– [Solsona + AVAL + MED] 728
- PRESCHEL, Toviya. «'Al Rabbi Pinhàs ha-Lewi, aḥaw šel Rabbi Aharon ha-Lewi ["Sobre Rabí Pinhàs ha-Leví, germà de Rabí Aharon ha-Leví"]». *Sinai* [Jerusalem], 98 (5746 = 1985/86), p. 91.– [Pinhàs ha-Leví] 729
- PUJOL I CANELLES, Miquel. «La designació de secretaris a l'aljama de Castelló d'Empúries. Dades documentals». *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* [Figueres], 24 (1991), p. 129-173.– [Castelló d'Empúries + ORG] 730
- . «Dues tabes hebraïques de l'aljama de Castelló d'Empúries». *Calls* [Tàrrrega], 4 (1990), p. 7-52.– Inclou el text hebreu i la traducció catalana de les tabes. [Castelló d'Empúries + ORG + DOC] 731
- . «Els jueus de Castelló d'Empúries (Breu informe de l'estructura i el contingut de l'obra)». En: *Jornades d'Història*, p. 299-319.– [Castelló d'Empúries] 732
- . «Sinagogues medievals de Castelló d'Empúries». *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* [Figueres], 24 (1991), p. 57-111.– [ARQ + Castelló d'Empúries] 733
- RAMON MARTÍ
- [RAIMUNDUS MARTINUS]. *Capistrum Iudaeorum*. Vol. 1. Ed. i trad. d'Aldolfo Robles Sierra. Würzburg: Echter Verlag; Altenberge: Telos 734

- Verlag, 1990. 350 p. (Corpus Islamo-Christianum. Series Latina; 3).—
Text llatí i traducció castellana. Cf. *Arxiu de Textos Catalans Antics*
[Barcelona], 10 (1991), p. 397-398. [Ramon Martí]
- [RAIMUNDUS MARTINUS]. *Capistrum Iudaeorum*. Vol. 2. Ed. i trad. 735
d'Aldolfo Robles Sierra. Würzburg: Echter Verlag; Altenberge: Oros
Verlag, 1993. 321 p. (Corpus Islamo-Christianum. Series Latina; 5).—
Text llatí i traducció castellana. Cf. *Arxiu de Textos Catalans Antics*
[Barcelona], 10 (1991), p. 397-398. [Ramon Martí]
- RAPPEL, Dov. «Haqdamat sefer *Ma'ase Efod* le-Profiat Duran [“La intro- 736
ducció del llibre *Ma'ase Efod* de Profiat Duran”]». *Sinai* [Jerusalem],
100 (5747 = 1986/87), p. 749-795.— Nova edició, anotada i prologa-
da, de la llarga introducció de Profiat Duran a la seva gramàtica de la
llengua hebrea. [Profiat Duran]
- RAVITZKY, Aviezer. *Derašat ha-Pesaḥ le-R Ḥasday Cresques u-mehqarim* 737
be-mišnato ha-filosofit [«Sermó de Pasqua, de R. Hasday Cresques, i estu-
dis sobre la seva doctrina filosòfica»]. Jerusalem: Israel Academy of
Science and Humanities, Section of Humanities, 5749 = 1988. 204,
X p.— Nou text de Hasday Cresques, inèdit fins ara. [Hasday Cresques
+ LIT-HOM]
- «Kings and laws in late medieval Jewish thought: Nissim of Gerona *vs.* 738
Isaac Abrabanel». En: *Scholars and scholarship*, p. 67-90.— Aquest arti-
cle fou publicat en hebreu en: *Culture and society in medieval Jewry*,
p. 469-491. [Nissim ben Rovèn + REL-CR]
- REEDIJK, Wim M. «Some observations on the influence of Christian 739
scholastic authors on Jewish thinkers in the thirteenth and fourteenth
century». *Bijdragen* [Amsterdam], 51 (1990), p. 382-396.— [Hasday
Cresques + FIL-R]
- REGEV, Saul. «Li-ve'ayat limmud ha-filosofya be-hagut ha-me'a ha-15: R. 740
Yosef ben Šem Tōv we-R. Avraham Bibago [“Sobre el problema de
l'estudi de la filosofia en el pensament del segle XV: R. Jucef ben Sem
Tov i R. Abraham Bibago”]». *Daat* [Ramat-Gan], 16 (5746 = 1986),
p. 57-85.— [Abraham Bibago]
- REINES, Yaaqov Kopel. «Šir ha-petiḥa šel ha-RaMBaN le-peruše ha-Tora 741
[“Poema introductori de Rabí Mossé ben Nahman als comentaris sobre
el Pentateuc”]». *Šema'tin* [Tel Aviv], 106 (5752 = 1991/92), p. 26-33.—
La transcripció del nom de l'autor no és segura. [Mossé ben Nahman]
- RIBERA I FLORIT, Josep. «Com mantenir un secret, segons el poeta Mes- 742
hulham ben Shelomó de Piera». *Calls* [Tàrrrega], 1 (1986), p. 7-9.—
[Messulham ben Salomó de Piera + LIT]

- «La comunidad judía de Provenza en el s. XII y Abraham ibn Ezra». 743
En: DÍAZ ESTEBAN, Fernando (ed.). *Abraham ibn Ezra y su tiempo. Actas del Simposio Internacional. = Abraham ibn Ezra and his age. Proceedings of the International Symposium (Madrid, Tudela, Toledo, 1-8 febrero 1989)*. Madrid: Asociación Española de Orientalistas, 1990, p. 251-257.— [Provença]
- «Contra RAMBAM: Mešullam ben Šelomó de Piera y la controversia 744
maimonidiana». *Miscelánea de Estudios Arabes y Hebraicos* [Granada], 39 (1990), p. 71-83.— [Messullam ben Salomó de Piera + POLM-JUD]
- «La controvèrsia maimonista a Catalunya». En: *Cicle commemoratiu 745
del 850 aniversari del naixement de Maimònides*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1985, p. 21-42.— [POLM-JUD]
- [RIBERA, Josep]. «La cultura jueva a la Catalunya medieval». En: 746
Mossé ben Nahman i el seu temps, p. 91-112.— [Catalunya]
- [RIBERA-FLORENT, Josep]. «Disputes religioses del judaisme català». 747
Anuari de Filologia [Barcelona], 16, secció E (Estudis Hebreus i Arameus), núm. 2 (1993), p. 67-78.— [POLM-CR]
- «El jueu gironí Meshullam ben Shelomó de Piera i la seva obra poètica». 748
En: *Jornades d'Història*, p. 251-256.— [Messullam ben Salomó de Piera + LIT]
- «Meshullam ben Shelomó de Piera y la controversia maimonista en 749
Cataluña». *El Olivo* [Madrid], 9 (1985), p. 211-234.— [Messullam ben Salomó de Piera + POLM-JUD]
- «El poeta jueu català Meshullam ben Shelomó de Piera i els seus poemes 750
laudatoris». En: *Homenatge a Antoni Comas*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia, 1985, p. 371-384.— [Messullam ben Salomó de Piera + LIT]
- «El poeta polemista Meshullam ben Shelomó de Piera». *Calls* [Tàrrrega], 2 (1987), p. 17-25.— [Messullam ben Salomó de Piera + POLM-JUD]
- «Un altre poema polèmic de Meshullam de Piera». *Calls* [Tàrrrega], 3 752
(1988-1989), p. 45-51.— [Messullam ben Salomó de Piera + POLM-JUD]
- «Una poesia polèmica del jueu català Meshullam ben Shelomó de Piera». 753
Anuario de Filología [Barcelona], 9 (1983 [1986]), p. 187-193.— [Messullam ben Salomó de Piera + POLM-JUD]
- RICH ABAD, Anna. «Els jueus de Barcelona a través del préstec, 1370- 754
1380». En: *Primer Colloqui*, p. 439-447.— [Barcelona + ECON]

- RIERA I SANS, Jaume. «Els avalots del 1391 a Girona». En: *Jornades d'Història*, p. 95-159.- [Girona + AVAL] 755
- . «El baptisme de Rabí Işhaq ben Šešet Perfet». *Calls* [Tàrrega], 1 (1986), p. 43-52.- [Issac ben Sésset Perfet + PrConv] 756
- . *Catalunya i els jueus*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Comerç, Consum i Turisme, 1987.- Prospecte il·lustrat. [Catalunya] 757
- . «La conflictivitat de l'alimentació dels jueus medievals (segles XII-XV)». *Anuario de Estudios Medievales* [Barcelona: CSIC, Institució Milà i Fontanals], Annex 20 (1988) [= *Alimentació i societat a la Catalunya medieval*], p. 295-311.- [QSoc] 758
- . «Estudis forasters sobre el judaisme català fins a l'any 1929». *Calls* [Tàrrega], 4 (1990), p. 95-161.- [BIBGR] 759
- . «Estudis sobre el judaisme català. Anys 1836-1928». *Calls* [Tàrrega], 3 (1988-1989), p. 103-135.- [BIBGR] 760
- . «Estudis sobre el judaisme català. Anys 1929-1969». *Calls* [Tàrrega], 2 (1987), p. 181-209.- [BIBGR] 761
- . «Estudis sobre el judaisme català. Anys 1970-1984». *Calls* [Tàrrega], 1 (1986), p. 93-132.- [BIBGR] 762
- . «Guia per a una lectura comprensiva dels acords [de Barcelona de 1354]». *Calls* [Tàrrega], 2 (1987), p. 164-179.- [POL + ORG] 763
- . «La història dels jueus en el *Viage literario* del P. Jaume Villanueva». *Calls* [Tàrrega], 3 (1988-1989), p. 9-28.- [DOC] 764
- . «Jafudà Alatzar, jueu de València (segle XIV)». *Revista d'Història Medieval* [València], 4 (1993) [= GARCIA-OLIVER, Ferran (ed.). *Jueus, conversos i cristians: Mons en contacte*], p. 65-100.- [Jafudà Alatzar] 765
- . «Judíos y conversos en los reinos de la Corona de Aragón durante el siglo XV». En: *La expulsión de los judíos de España. Conferencias pronunciadas en el II Curso de Cultura Hispano-Judía y Sefardí de la Universidad de Castilla - La Mancha (Toledo, 16-19 de septiembre de 1992)*. Toledo: Caja de Castilla - La Mancha; Asociación de Amigos del Museo Sefardí, 1993, p. 71-90.- [General + PrConv] 766
- . «Els jueus a Barcelona entre els segles XII i XIV». En: *Catalunya Romànica*. Vol. 20. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 88-91.- [Barcelona] 767
- . «Jueus i conversos». En: *L'època de Colom: Catalunya a la segona meitat del segle XV*. Barcelona: Fundació Jaume I, 1991 (Nadales de la Fundació Jaume I; 25), p. 62-67.- [PrConv] 768
- . «Literatura antijueva en català: textos i difusió». *Estudi General* [Giro- 769

- na], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.). *El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1988)*], p. 215-236.- [POLM-CR]
- . «Les llicències reials per predicar als jueus i als sarraïns (segles XIII- 770 XIV)». *Calls* [Tàrrrega], 2 (1987), p. 113-143.- [PrConv]
- . «Las persecuciones del año 1391 relatadas por el rabí Hasday Cresques». *Alef* [*Revista de la Comunitat Israelita de Barcelona*] [Barcelona], 2 (1991), p. 38-39.- [Hasday Cresques + AVAL] 771
- . «Presència de Josefus a les lletres catalanes medievals». En: *Studia in honorem Prof. M. de Riquer*. Vol. 2. Barcelona: Quaderns Crema, 1988, p. 179-220.- [LIT] 772
- . «Relíquies literàries dels jueus catalans». *El País* [*diari*] [Barcelona], Quadern (8 de febrer de 1987), p. 1-2.- [LIT] 773
- . «Les sinagogues medievals». *L'Avenç* [Barcelona], 81 (abril 1985), p. 58-60.- [ARQ] 774
- . «Un procés inquisitorial contra jueus de Montblanc per un llibre de Maimònides». *Aplec de Treballs del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà* [Montblanc], 8 (1987), p. 59-73.- Transcripció de documents en apèndix. [Montblanc + INQ + POLM-JUD] 775
- . «Un Siddur en català dels conversos jueus (segle XV)». *Butlletí de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi* [Barcelona], 2 (1988), p. 55-64 + 43 fulls sense numerar; 3 (1989), 28 fulls sense numerar; 4-5 (1990-91), 60 fulls sense numerar + índexs.- El volum 2, en els 43 fulls sense numerar, conté la reproducció fotogràfica dels folis 1-85 del manuscrit; el volum 3, els folis 86-139, i el volum 4-5, els folis 140-248 + índexs. Tornat a publicar en forma de llibre el 1993. [PrConv + MS] 776
- RIERA I SANS, Jaume; ROSSELLÓ I VAQUER, Ramon. «Deutes fiscals dels jueus de Mallorca». *Calls* [Tàrrrega], 3 (1988-1989), p. 83-101.- [Balears + FISC] 777
- RIU, M. «La banca i la societat a la Corona d'Aragó a finals de l'edat mitjana i començaments de la moderna». *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia* [Barcelona], 11-12 (1990-1991), p. 187-224.- [ECON] 778
- ROBLES SIERRA, Adolfo. *Fray Ramón Martí de Subirats, O. P., y el diálogo misionarial en el siglo XIII*. Caleruega, Burgos: OPE, 1986. 88 p. (Semblanzas; 3).- [Ramon Martí + PrConv] 779
- ROCAFIGUERA I GARCIA, Francesc de. «Notícia de la presència de jueus a Mojà en el segle XIII». En: *Jornades d'Història*, p. 321-326.- [Moià] 780
- RODITI, Edouard. «La poésie judéo-catalane populaire du Moyen Âge». *Pardès* [París], 15 (1992), p. 208-217.- [LIT] 781

- ROMANO, David. «La aljama de judíos de Barcelona en el siglo XIV». En: 782
De Sefarad, p. 43-54.– [Barcelona]
- . «Aljama frente a judería, call y sus sinónimos». En: *De historia judía* 783
hispanica, p. 275-282.– Reproduït de *Sefarad*, 39 (1979), p. 347-354.
 [LingPalTr]
- . «Análisis de los repertorios documentales de Jacobs y Régné». En: *De* 784
historia judía hispanica, p. 25-42.– Reproduït de *Sefarad*, 14 (1954),
 p. 247-264. [DOC]
- . «L'apport arabe dans l'oeuvre scientifique de Gersonide (1288-1344)». 785
 En: *Gersonide en son temps*, p. 265-285.– [Leví ben Guerson + CI]
- . «Arqueología judía en Cataluña». En: *Actas del III Congreso Interna-* 786
cional «Encuentro de las Tres Culturas». Toledo: Ayuntamiento de To-
 ledo, 1988, p. 131-136.– Reproduït en *De historia judía hispanica*,
 p. 415-420. [ARQ]
- . «Baño o miqwé de Lérida (1339)». En: *De historia judía hispanica*, 787
 p. 207.– Reproduït de *Sefarad*, 35 (1975), p. 158. [ARQ + Lleida]
- . «Característiques dels jueus en relació amb els cristians en els estats 788
 hispànics». En: *Jornades d'Història*, p. 9-27.– Reproduït en *De historia*
judía hispanica, p. 475-493. [General + REL-CR]
- . «Centenaris en la història jueva hispànica: Els avalots de 1391 i l'ex- 789
 pulsio de 1492». *Ilerda Humanitas* [Lleida], 1 (1992-1993), p. 109-
 117.– [AVAL + EXP]
- . *La ciencia hispanojudía*. Madrid: Mapfre, 1992. 261 p. (Sefarad).– 790
 [CI]
- . «Conversión de judíos al islam (Corona de Aragón 1280 y 1284)». 791
 En: *De historia judía hispanica*, p. 233-237.– Reproduït de *Sefarad*, 36
 (1976), p. 333-337. Transcripció de documents en apèndix. [REL-
 MUS]
- . «Cortesianos judíos en la Corona de Aragón». En: *Destierros aragoneses*, 792
 p. 25-37.– Reproduït en *De historia judía hispanica*, p. 401-413. Pu-
 blicat també en francès: «*Courtisans juifs...*». [POL + FUNC]
- . «*Courtisans juifs dans la Couronne d'Aragón*». En: *Les Juifs dans la* 793
Méditerranée médiévale et moderne. Actes des Journées d'Études (Nice,
25 et 26 mai 1983). Niça: Université de Nice, 1986, p. 79-95.– [POL
 + FUNC]
- . «Creencias y practicas religiosas de los judíos de Valencia (1461- 794
 1492): Propuestas metodológicas a base de documentos inquisitoria-
 les». En: *Luis de Santàngel i el seu temps*. València: Ajuntament de
 València, 1992, p. 431-448.– [PràctRel + València]

- «Documentos hebreos del siglo XIV, de Cataluña y Mallorca». En: *De historia judía hispánica*, p. 183-206.— Reproduït de *Sefarad*, 34 (1974), p. 289-312. [DOC] 795
- «En torno a Menahem, físico y alquimista judío de los reyes de Mallorca y Aragón (1344-1348)». En: *XIII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó (Setembre-October 1987)*. Comunicacions, II. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 1990, p. 95-102.— [Menahem ben Bessalel + FUNC] 796
- «La expulsión en la Corona de Aragón». *Historia 16* [Madrid], 194 (juny 1992), p. 52-62.— [EXP] 797
- «Habitats urbains des juifs hispaniques». En: *Sociétés urbaines*, p. 421-434.— [General + ARQ] 798
- «Los hermanos Abenmenassé al servicio de Pedro el Grande de Aragón». En: *De historia judía hispánica*, p. 43-92.— Reproduït de *Homenaje a Millás Vallicrosa*, vol. 2 (Barcelona, 1956), p. 243-292. Transcripció de documents en apèndix. [FUNC + Abenmenassé, família] 799
- «Hispanojudíos traductores del árabe». *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* [Barcelona], 43 (1991-1992 [1993]), p. 211-232.— [LingPalTr] 800
- «La història dels jueus a Catalunya: Problemàtica i perspectives». *Revista de Catalunya* [Barcelona], 3 (1986), p. 60-72.— [Catalunya] 801
- «The Jews' contribution to medicine, science and general learning». En: *Sephardi legacy*, p. 240-260.— [CI + MED] 802
- «Los judíos de la Corona de Aragón en la Edad Media». En: MAÍLLO SALGADO, F. (ed.). *España. Al-Andalus. Sefarad: Síntesis y nuevas perspectivas*. Salamanca: Universidad de Salamanca, 1988, p. 153-168.— [General] 803
- «Los judíos de la Corona de Aragón en la primera mitad del siglo XV». En: *De historia judía hispánica*, p. 119-129.— Reproduït de *Actas, Comunicaciones del IV Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, vol. 1 (Palma de Mallorca 1959), p. 239-249. [General] 804
- «Judíos, escribanos y trujamanes de árabe en la Corona de Aragón (Reinados de Jaime I a Jaime II)». En: *De historia judía hispánica*, p. 239-273.— Reproduït de *Sefarad*, 38 (1978), p. 71-105. Transcripció de documents en apèndix. [FUNC] 805
- «Los judíos hispánicos y el préstamo». En: *Proceedings of the Eleventh World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 1. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1994, p. 91-98.— [ECON] 806

- . «Judíos hispánicos y mundo rural». *Sefarad* [Madrid], 51 (1991), 807 p. 353-367.— [General]
- . «Los judíos y el campo en los estados hispánicos». En: *Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies*. Secció B, vol. 2. Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1990, p. 135-142.— [General] 808
- . «Die jüdische Geschichte in den Staaten der Krone von Aragon». En: *Sepharadim - Spaniolen: Die Juden in Spanien bis 1492 - Die sephardische Diaspora*. Viena, 1992 (*Studia Judaica Austriaca*; 13), p. 23-44.— [General + POLM-CR] 809
- . «Jueus a la Catalunya carolíngia i dels primers comtes (876-1100)». En: *Girona dins la formació de l'Europa medieval, 785-1213. Exposició*. Girona: Ajuntament de Girona, Museu d'Història de la Ciutat, 1985, p. 113-119.— [Catalunya] 810
- . «Els jueus de Barcelona i Girona fins a la mort de Ramon Borrell (1018)». En: *Symposium Internacional sobre els orígens de Catalunya (segles VIII-XI)*. Vol. 2. Barcelona, 1992, p. 123-130.— [Catalunya + Barcelona + Girona] 811
- . «Els jueus de Girona als segles XII-XIII». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 11-75.— [Girona] 812
- . «Els jueus de Lleida». En: *Primer Colloqui*, p. 99-138.— [Lleida] 813
- . «Els jueus en temps de Pere el Cerimoniós». *Anuario de Estudios Medievales* [Barcelona: CSIC, Institució Milà i Fontanals], Anejo 24 (1989) [= *Pere el Cerimoniós i la seva època*], p. 113-131.— Reproduït en *De historia judia hispánica*, p. 455-473. [General] 814
- . «Les juifs catalans face aux chrétiens». En: *Cinq siècles*, p. 71-83.— És una versió francesa, amb alguns lleus retocs, de la ponència: «Característiques dels jueus en relació amb els cristians en els estats hispànics», presentada a les *Jornades d'Història dels Jueus a Catalunya*, celebrades a Girona el 1987. [REL-CR] 815
- . «Les juifs de Catalogne aux alentours de l'an mil». En: BARRAL, Xavier [et al.] (ed.). *Catalunya i França meridional a l'entorn de l'any mil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1991 (*Actes de Congressos*; 2), p. 317-331.— Contribucions del Colloqui Internacional Hugues Capet, 987-1987 (Barcelona, 2-5 de juliol de 1987). [Catalunya] 816
- . «Les juifs de la Couronne d'Aragon avant 1391». En: *De historia judia hispánica*, p. 283-296.— Reproduït de *Revue des Études Juives*, 141 (1982), p. 169-182. [General] 817
- . «Les juifs de la Couronne d'Aragon dans les chroniques médiévales ca- 818

- talanes». En: *Montpellier, la Couronne d'Aragon et les pays de langue d'Oc (1204-1349). Actes du XIIe Congrès d'Histoire de la Couronne d'Aragon (Montpellier, 26-29 septembre 1985)*. Vol. 2. Montpellier: Société Archéologique de Montpellier, 1988 [1989], p. 25-32.- [General]
- «Legado de un judío al rey Pedro el Grande». En: *De historia judía hispánica*, p. 93-99.- Reproduit de *Sefarad*, 17 (1957), p. 144-149. Transcripció de documents en apèndix. [REL-CR] 819
- «Llull e la cultura ebraica: Tentativo di sistematica». *Annali* [Nàpols], 34.1 Sezione Romanza (1992) [= *Atti del Convegno Internazionale Ramon Llull: il lullismo internazionale, l'Italia. Omaggio a Miquel Batllori (Napoli, 30 e 31 di marzo, 1 aprile 1989)*], p. 171-189.- [Ramon Llull] 820
- «Mahalux Alcoquí, extraño juglar judío de los reyes de Aragón (1273-1301)». *Sefarad* [Madrid], 44 (1984 [1987]), p. 183-210.- [Mahalux Alcoquí + FUNC] 821
- «Metges jueus a Catalunya». *L'Avenç* [Barcelona], 81 (abril 1985), p. 66-67.- [MED + Catalunya] 822
- «Mims, joglars i ministrers jueus a la Corona d'Aragó (1352-1400)». En: *Studia in honorem prof. M de Riquer*. Vol. 3. Barcelona: Quaderns Crema, 1988, p. 133-150.- [FUNC] 823
- «Obras astrológicas de Abraham ibn Ezra en catalán (avance de una investigación)». En: DÍAZ ESTEBAN, Fernando (ed.). *Abraham ibn Ezra y su tiempo. Actas del Simposio Internacional. = Abraham ibn Ezra and his age. Proceedings of the International Symposium (Madrid, Tudela, Toledo, 1-8 febrero 1989)*. Madrid: Asociación Española de Orientalistas, 1990, p. 259-267.- [ASTG] 824
- «Otros casamenteros judíos. Barcelona-Gerona 1357». En: *Girona jueva*, p. 581-583.- Reproduit, en facsímil, de *Estudios Históricos y Documentos de los Anales de Protocolos*, 5 (1977), p. 299-301. [QSoc] 825
- «El papel judío en la transmisión de la cultura». *Hispania Sacra* [Madrid], 40 (1988) [= *Congreso Internacional de Historia Eclesiástica Comparada*], p. 955-978.- Reproduit en *De historia judía hispánica*, p. 431-454. [REL-CR + CI] 826
- «Perspectivas de la historia judía de la Corona de Aragón». *Espacio, Tiempo y Forma* [Madrid: UNED], Serie III, Historia Medieval, 6 (1993) [= *Dossier: En torno a Sefarad*], p. 301-334.- [General] 827
- «Prestadores judíos en los estados hispánicos medievales». *Estudios Mirandeses* [Miranda de Ebro], 8 (1988), p. 117-126.- Reproduit en *De historia judía hispánica*, p. 421-430. [ECON] 828
- «Prorrata de contribuyentes judíos de Jaca en 1377». En: *De historia* 829

- judía hispánica*, p. 297-333.– Reproduït de *Sefarad*, 42 (1982), p. 3-39. [FISC + Jaca]
- . «Rasgos de la minoría judía en la Corona de Aragón». En: *Xudeus e conversos II*, p. 221-246.– [QSoc + REL-CR] 830
- . «Rasgos y figuras de la actividad científica de los hispanojudíos». En: ROMERO, Elena (ed.). *La vida judía en Sefarad*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1992, p. 137-168.– El volum és el catàleg d'una exposició celebrada a Toledo del novembre de 1991 al gener de 1992. [CI] 831
- . «El reparto del subsidio de 1282 entre las aljamas catalanas». En: *De historia judía hispánica*, p. 11-24.– Reproduït de *Sefarad*, 13 (1953), p. 73-86. Transcripció de documents en apèndix. [FISC] 832
- . «Respuesta y repertorios documentales (Nuevos detalles sobre el caso de Vidalón de Porta)». En: *De historia judía hispánica*, p. 131-136.– Reproduït de *Sefarad*, 26 (1966), p. 47-52. Transcripció de documents en apèndix. [QSoc + Vidaló de Porta] 833
- . «Restos judíos en Lérida». En: *De historia judía hispánica*, p. 101-118.143.– Reproduït de *Sefarad*, 20 (1960), p. 50-65; 30 (1970), p. 365. [ARQ + Lleida] 834
- . «La signature de R. Shelomoh ben Adret (RaShBA), de Barcelone». En: *Juifs au regard de l'histoire*, p. 195-199.– Reproduït en *De historia judía hispánica*, p. 335-339. [Salomó ben Adret] 835
- . «La transmission des sciences arabes par les juifs en Languedoc». En: *De historia judía hispánica*, p. 209-232.– Reproduït de *Juifs et judaïsme de Languedoc* (Tolosa de Llenguadoc, 1977), p. 363-386. [Provença + CI] 836
- . «Un casamentero judío (Cardona 1312)». En: *De historia judía hispánica*, p. 145-146.– Reproduït de *Sefarad*, 31 (1971), p. 103-104. [QSoc + Cardona] 837
- . «Un texto en aljamía hebraicoárabe (Elche, 1314)». En: *De historia judía hispánica*, p. 137-142.– Reproduït de *Sefarad*, 29 (1969), p. 313-318. Transcripció del document en apèndix. [Elx + LingPalTr + REL-MUS] 838
- ROMERO, A.; RUIZ, J. «El Call jueu [de Figueres]». *Quaderns de la Revista de Girona* [Girona], (1991), p. 18-19.– [ARQ + Figueres] 839
- ROSENBERG, Shalom. «Peruš ha-RaLbaG le-Sefer ha-Mavo ["El comentari de R. Leví ben Guerson sobre el llibre *Isagoge* de Porfiri"]». *Daat* [Ramat Gan], 22 (5749 = 1989), p. 85-98.– Hi publica la primera part del comentari. [Leví ben Guerson] 840
- ROSSELLÓ I VAQUER, Ramon; MURILLO I TUDURÍ, Andreu. *Els jueus dins* 841

- la societat menorquina del segle XIV*. Institut d'Estudis Baleàrics; Institut Menorquí d'Estudis, 1990. 139 p. (Cova de Pala).— [Menorca]
- ROTH, Norman. «The arrest of the Catalan rabbis: An unexplained incident in Jewish history». *Sefarad* [Madrid], 47 (1987), p. 163-172.— [Catalunya] 842
- . «Dar una voz a los judíos: representación en la España medieval». *Revista de Historia del Derecho Español*, 56 (1986), p. 943-952.— Esmen- 843
ta Salomó ben Adret i Issac ben Séset, sobre la validesa del jurament d'un cristià. [REL-CR + LEG]
- . «Seis edades durará el mundo. Temas de la polémica judía española». *La Ciudad de Dios* [El Escorial, Madrid], 199 (1986), p. 46-65.— 844
[POLM-CR]
- ROTHSCHILD, Jean-Pierre. «Autour de Gersonide». *Revue des Études Jui- 845
ves* [París], 153 (1994), p. 303-326.— [Leví ben Guerson]
- ROWLAND SMITH, Diana. «The owners». En: *Barcelona Haggadah*, p. 55- 846
64.— [MS]
- RUDAUSKY, Tamar M.
- [RUDAUSKY, Tamar]. «Creation, time and infinity in Gersonides». 847
The Journal of the History of Philosophy, 26 (1988), p. 25-44.— [Leví ben Guerson + FIL-R]
- . «Divine omniscience in Gersonides and Crescas». En: *L'homme et son 848
univers au Moyen Âge. Actes du 7me Congrès International de Philosophie Médiévale (août-septembre 1982)*. Louvain-la-Neuve: Institut Supérieur de Philosophie, 1986, p. 458-464.— [Hasday Cresques + Leví ben Guerson]
- . «Individuals and individuation in the thought of Gersonides». En: 849
Gersonide en son temps, p. 185-197.— [Leví ben Guerson]
- . «The theory of time in Maimonides and Crescas». En: HYMAN, Arthur (ed.). *Maimonidean Studies*. Vol. 1. Nova York: The Michael Scharf Publication Trust of Yeshiva University Press, 1990, p. 143- 850
162.— [Hasday Cresques]
- RUIZ GONZÁLEZ, Gregorio. *Comentarios hebreos medievales al Libro de Amós*. 851
Ed. de María Teresa Ortega Monasterio. Madrid: Publicaciones de la Universidad Pontificia de Comillas, 1987. LIII, 300 p. (Serie I. Estudios; 31).— Conté també la traducció dels comentaris de RAŠI, Eliezer de Beaugency i Abraham ibn Ezra. [EXEG + David Quimhí + Jucef Caspí]
- The Rylands Haggadah: An illuminated Passover compendium from mid- 852
14th century Catalonia in the collection of the John Rylands University Library of Manchester*. Ed. i trad. de Raphael Loewe. Nova York:

- Harry N. Abrams, 1988. 57 folis, 76 p.– Edició en facsímil, amb introducció, notes i traducció de poemes i pregàries. [ART-Haggadot]
- SÁENZ-BADILLOS, Ángel. *Literatura hebrea en la España medieval*. Madrid: Fundación Amigos de Sefarad, Universidad Nacional de Educación a Distancia, 1991. 260 p.– [LIT] 853
- SÁENZ-BADILLOS, Á.; TARGARONA, J. «Aspectos del *Sefer ha-Galuy* de Yosef Quimhi». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 217-226.– [Jucef Quimhi] 854
- SÁENZ-BADILLOS, Ángel; TARGARONA BORRÀS, Judit. *Diccionario de autores judíos (Sefarad. Siglos X-XV)*. Còrdova: El Almendro, 1988. XII, 227 p. (Estudios de Cultura Hebrea; 10).– [LIT] 855
- SALA-MOLINS, Louis. «Le *Livre del gentil e los tres savis*: Le dialogue du temps du mépris». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 41-52.– [Ramon Llull + POLM-CR] 856
- SALES, Núria. «Jueus i conversos: Algun recull recent». *Recerques* [Barcelona], 27 (1993), p. 91-100.– Ressenya de diverses obres collectives i actes de congressos. [PrConv + EXP] 857
- SALOMÓ BEN ADRET. *'Avodat ha-godeš* [*L'obra santa*]. Vol. 3. Ed. de H. G. Zemblist. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5746 = 1986. 372 p.– Els vol. 1 i 2 foren publicats, sense nom d'editor, a Tel Aviv els anys 5733 [1972/73] i 5738 [1977/78] respectivament. [Salomó ben Adret + PràctRel] 858
- . *'Avodat ha-godeš* [*L'obra santa*]. Vol. 4. Ed. de H. G. Zemblist. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5747 = 1986/87. 304 p.– Els vol. 1 i 2 foren publicats, sense nom d'editor, a Tel Aviv els anys 5733 [1972/73] i 5738 [1977/78], respectivament. [Salomó ben Adret + PràctRel] 859
- . *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Bava Qama* [*«Comentaris de Rabi Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Bava Qama»*]. A cura d'Eliyahu Lichtenstein. 4a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5751 [= 1990/91]. 16 p., 614 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 860
- . *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Giṭṭin* [*«Comentaris de Rabi Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Giṭṭin»*]. A cura d'Israel Sackler. 4a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5752 [= 1991/92]. 16 p., 864 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 861
- . *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Nidda* [*«Comentaris de Rabi Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Nidda»*]. A cura de David Metzger. 3a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5754 [= 1993/94]. 23 p., 490 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 862
- . *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Peruše ha-haggadot* [*«Comentaris de Rabi* 863

- Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Peruše ha-haggadot*]. A cura de Leon Feldman. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5751 = 1991. 22, 153 p.– [Salomó ben Adret + COM-TD]
- *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Qiddušin* [«Comentaris de Rabí Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Qiddušin»]. A cura d'Eliyahu Lichtenstein. 4a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5751 = [1990/91]. 16 p., 446 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 864
- *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Šabbat* [«Comentaris de Rabí Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Šabbat»]. A cura de Yair Brunner. 3a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5750 [= 1989/90]. 11 p., 590 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 865
- *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Ševu'ot* [«Comentaris de Rabí Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Ševu'ot»]. A cura de Yaaqov Dawid Ilan. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5733 = 1993. 10 p., 266 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 866
- *Hidduše ha-RaŠBA 'al ha-ŠaS: Yevamot* [«Comentaris de Rabí Salomó ben Adret sobre els sis ordres del Talmud: Yevamot»]. A cura de Shemuel Dickman. 4a. edició. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5755 [= 1994/95]. 15 p., 668 col.– [Salomó ben Adret + COM-TD] 867
- *Sefer še'elot u-tešuvot ha-RaŠBA* [«Llibre dels dictàmens de R. Salomó ben Adret»]. Jerusalem: Makhon Tiferet ha-Tora, 5750 [= 1989/90]. 6 vol.– Nova edició completa del text tradicional, amb referències bíbliques i talmúdiques. [Salomó ben Adret + DICT] 868
- *Sifre ha-RaŠBA* [«Obres de Salomó ben Adret»]. Ed. de M. M. Gerlitz. Jerusalem: Makhon Torani-Sifrutí Oraysoh, 5746 = 1986. 1 vol. 535 p.– Primer volum d'una nova edició de totes les obres de Ben Adret, inclosos els dictàmens. [Salomó ben Adret + DICT] 869
- *Tešuvot ha-RaŠBA* [«Dictàmens de R. Salomó ben Adret»]. Ed. de H. Z. Dimitrovsky. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5750 = 1990.– Nova edició dels dictàmens de Salomó ben Adret, distribuïts segons l'ordre de la Bíblia, el Midraix, el Talmud i el *Šulhan 'Aruḳ*. Les pp. 225-883 dels dos primers volums (els únics publicats fins ara) inclouen una nova edició, completa, del *Sefer Minḥat Qena'ot*, d'Abamari ben Mossé, de Lunel. Les pp. 115-158 i 159-221 del vol. 1 contenen una nova edició, anotada, dels importants textos de polèmica de Salomó ben Adret contra els musulmans (Ibn Hazm) i contra els cristians (Ramon Martí), que havien estat publicats per J. Perles (*R. Salomo ben Abraham ben Adereth. Sein Leben und seine Schriften*. Breslau, 1863). [Salomó ben Adret + DICT + POLM-JUD + POLM-CR] 870

- SAMUEL BEN ISSAC HA-SARDÍ. *Sefer ha-terumot* [«Llibre de les ofrenes»]. Jerusalem: Makhon Or ha-Mizrah, 1988. 2 vol.— Una bona part del llibre és constituïda per les respostes sobre temes de dret civil que Mossé ben Nahman trameté a Samuel ben Issac ha-Sardí, que les hi havia consultades. [Samuel ben Issac ha-Sardí + DICT + Mossé ben Nahman] 871
- SAMUELSON, Norbert M. «Gersonides' place in the history of philosophy». En: SHERWIN, Byron L.; CARASIK, Michael (ed.). *The Solomon Goldman Lectures*. Vol. 5. Chicago: Spertus College of Judaica Press, 1990, p. 105-118.— [Leví ben Guerson] 872
- . «The right to belief in Jewish philosophy». *Jewish Political Studies Review* [Jerusalem], 3 (1991), p. 59-74.— Sobre la llibertat humana segons Hasday Cresques i Baruch de Spinoza. [Hasday Cresques + FIL-R] 873
- . «The role of elements and matter in Gersonides' cosmogony». En: *Gersonide en son temps*, p. 199-233.— [Leví ben Guerson] 874
- SÁNCHEZ ADELL, José. «Paisaje urbano de una villa valenciana bajomedieval. (Notas y datos para una topografía de Castellón de la Plana, s. XIII-XV)». *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura* [Castelló], 66 (1990), p. 291-332.— [ARQ + Castelló de la Plana] 875
- SÁNCHEZ MARTÍNEZ, Manuel. «Els jueus i el poder reial». *L'Avenç* [Barcelona], 81 (abril 1985), p. 50-53.— [POL + FISC] 876
- SÁNCHEZ REAL, J. *Obra Menor: Artículos históricos publicados en la prensa de Tarragona (1947-1960)*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1990.— Conté dos articles periodístics de 1948: «El barrio judío estuvo en la parte alta de la ciudad [de Tarragona]» (p. 151-153) i «Toponimia tarraconense. El barrio judío» (p. 155-158). [Tarragona] 877
- SANTI, Francesco. *Arnau de Vilanova: L'obra espiritual*. València: Diputació Provincial de València, 1987. (Història i Societat; 5).— Vegeu les pàgines 83-102: «La formació intel·lectual d'Arnau i les seves relacions amb les cultures orientals». [Arnau de Vilanova] 878
- . «L'eleganza della sposa. Nota sull'Oriente nella letteratura escatologica di Arnaldo da Villanova». *Estudi General* [Girona], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.). *El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1989)*], p. 61-76.— Vegeu les pàgines 73-76: Sobre Arnau de Vilanova i els jueus. [Arnau de Vilanova] 879
- SANTONJA, Pere. «Arnau de Vilanova i el pensament jueu». *Estudi General* 880

- [Girona], 9 (1989) [= SALLERAS, Marcel (ed.). *El debat intercultural als segles XIII i XIV. Actes de les I Jornades de Filosofia Catalana (Girona, 25-27 d'abril de 1989)*], p. 97-104.— [Arnau de Vilanova]
- . «Arnau de Vilanova: Les ciències ocultes, influències del pensament àrab i hebreu». *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes* [Barcelona], 11 (1985), p. 71-86.— [Arnau de Vilanova] 881
- SAPERSTEIN, Marc. «A sermon on the Akedah from the generation of the expulsion and its implications for 1391». En: *Exilio y diàspora*, p. 103-124.— Conté la transcripció del text hebreu del sermó, que l'autor relaciona amb el temps i les activitats de Hasday Cresques. [LIT-HOM + Hasday Cresques] 882
- . «Christians and Christianity in the Sermons of Jacob Anatoli». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume, II*], p. 225-242.— [Jacob Anatoli + LIT-HOM] 883
- . «The conflict over the RASHBA's herem on Philosophical Study: A political perspective». *Jewish History* [Haifa], 1 (1986), p. 27-38.— [POLM-JUD] 884
- . «Jewish typological exegesis after Nahmanides». *Jewish Studies Quarterly* [Tübingen], 1 (1993-94), p. 158-170.— [Mossé ben Nahman + EXEG] 885
- The Sarajevo Haggadah*. Ed. d'Ivan Ninić. Belgrad: Iro Prosueta, 1985. 2 vol.— Reproducció, en facsímil, amb un estudi (en volum separat de 46 pàgines) d'Eugen Werber. [ART-Haggadot] 886
- SATZ, Mario. «Raymond Lulle et la Kabbale dans l'Espagne de XIIIe siècle». En: IMBACH, Ruedi; SUGRANYES DE FRANCH, Ramon (ed.). *Raymond Lulle: Christianisme, Judaïsme, Islam. Actes du Colloque sur R. Lulle (Université de Fribourg, 1984)*. Fribourg: Éditions Universitaires, 1986 (Interdisciplinaire; 12), p. 59-69.— [Ramon Llull + CAB] 887
- SAURA I CARULLA, Magda. «Drets dels ciutadans jueus per a la planificació urbana i l'arquitectura de Catalunya». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 295-318.— [ARQ] 888
- SCHMELZER, Menahem. «The poems: A literary study». En: *Barcelona Haggadah*, p. 65-74.— [LIT] 889
- SCHMITZ, Rolf-P. «Jacob ben Rubén y su obra *Milhamot Ha-Šem*». En: *Polémica judeo-cristiana: Estudios*. Madrid: Aben Ezra Ediciones, 1992 (España Judía), p. 45-58.— [Jacob ben Rovèn + POLM-CR] 890
- [SCHMITZ, R. P.]. «Lexikographische Notizen». En: VIVIAN, Angelo (ed.). *Biblische und judaistische Studien. Festschrift für Paolo Sacchi*. 891

- Frankfurt del Main: Peter Lang, 1990, p. 675-680.– [Jacob ben Rovèn]
- SCHOLEM, Gershom. *La mystique juive. Les thèmes fondamentaux*. Trad. de Maurice-Ruben Hayoun. París: Cerf, 1985. 285 p. (Patrimoines).– Títol original: *Von der mystischen Gestalt der Gottheit. Studien zu Grundbegriffen der Kabbala* (Zuric, 1962). [CAB] 892
- SCHRECKENBERG, Heinz. *Die christlichen Adversus-Judaeos-Texte (11. - 13. Jh.). Mit einer Ikonographie des Judenthemas bis zum 4. Laterankonzil*. 2a. edició. Frankfurt del Main: Peter Lang, 1991. 729 p. (Europäische Hochschulschriften. Serie XXIII: Theologie; 335).– Dóna un ampli resum en alemany, acompanyat de bibliografia, de textos polèmics d'autors jueus i cristians (inclosos documents conciliars i papals), però no hi publica els textos originals. Aquest volum afecta només uns pocs autors occitanocatalans. La part dedicada a la iconografia (p. 447-635) conté la font, la descripció i la bibliografia de cada tema, però sense cap reproducció d'imatges. [POLM-CR] 893
- *Die christlichen Adversus-Judaeos-Texte und ihr literarisches und historisches Umfeld (13. -20. Jh.)*. Frankfurt del Main: Peter Lang, 1994. 774 p. (Europäische Hochschulschriften. Serie XXIII: Theologie; 497).– Conté el resum en alemany de la majoria dels nombrosos textos polèmics cristians i jueus occitanocatalans dels segles XIII-XV, més els documents conciliars i papals. Com el volum corresponent als segles XI-XIII, no hi publica els textos originals. [POLM-CR] 894
- SCHWAB, Moïse. «Un acte de vente hébreu du XIVe siècle». En: *Girona jueva*, p. 585-589.– Reproduït, en facsímil, de *Revue des Études Juives*, 47 (1903), p. 57-61. [DOC + Girona] 895
- SCHWARTZ, Dov. «Ben šammeranut le-šikletanut (haguto ha-‘iyyunit šel ħug ha-RašBA) [“Entre el conservadorisme i el racionalisme (el pensament filosòfic del cercle de Salomó ben Adret)”]». *Daat* [Ramat-Gan], 32-33 (5754 = 1994), p. 143-182.– [FIL-R] 896
- «Ḥokma yewani: Beĥina meħuddešet bi-tequfat ha-polmos ‘al limmud ha-filosofya [“La ciència grega: Un nou examen de l'època de la polèmica al voltant de l'estudi de la filosofia”]». *Sinai* [Jerusalem], 104 (5749 = 1988/89), p. 148-153, 105 (5750 = 1989/90), p. 94-95.– [Leví ben Abraham ben Hayim + POLM-JUD] 897
- «Le-ħeqer ha-ħugim ha-filosofiyim bi-Sefarad u-ve-Provence lifne ha-geruš [“Contribució a l'estudi dels cercles filosòfics d'Espanya i de Provença abans de l'expulsió”]». *PE'AMIM. Pirqe 'Iyyun be-Morešet Israel be-Mizrah* [Jerusalem], 49 (5752 = 1991), p. 5-23.– [FIL-R] 898

- «Magga'im ben filosofya le-mistiqa yehudit be-rešit ha-me'a ha-15 899
[“Contactes entre la filosofia i la mística jueva a la primera del segle XV”].
Daat [Ramat-Gan], 29 (5752 = 1992), p. 41-67.— Es tracta del cercle de
pensadors a què es refereix l'autor en l'article «Perišut qišonit...». [FIL-R]
- «La Magie astrale dans la pensée juive rationaliste en Provence au XIV 900
siècle». *Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Âge*
[Paris], 61 (1994), p. 31-55.— [ASTG]
- «Perišut qišonit we-saggefanut be-mišnato šel ħuḡ paršane ha-Kuzari 901
be-Provence be-rešit ha-me'a ha-15 [“Ascetisme extrem i mortificació
segons la doctrina d'un cercle de comentaristes del Kuzarí de la Pro-
vença de la primera del segle XV”]. *Jerusalem Studies in Jewish*
Thought [Jerusalem], 11 (5743 = 1982/83), p. 79-99.— El cercle a què
es refereix l'autor era format per Prat Maimon, Jacob Farissol, Nata-
nael Caspí i Salomó ben Judà. [FIL-R]
- «Peruš le-Ma'ase Be-rešit ha-meyuḥas le-Rabbi Ašer ben Dawid [“Co- 902
mentari sobre la història de la Creació atribuït a Rabí Asser ben Da-
vid”]. *Sinai* [Jerusalem], 109 (5752 = 1991/92), p. 48-55.— [Asser
ben David + CAB]
- SCHWARZFUCHS, Simon. «La communauté juive de Montpellier au XIIIe 903
et au début du XIVe siècles dans les sources hébraïques». En: *Juifs à*
Montpellier et dans le Languedoc, p. 99-112.— [Montpellier]
- SECALL I GÜELL, Gabriel. «Aportació històrica als jueus lleidatans. Segles 904
XIII-XV». *Ilerda* [Lleida], 46 (1985), p. 273-288.— [Lleida]
- *La comunitat hebrea de Santa Coloma de Queralt*. Tarragona: Institut 905
d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Diputació Provincial
de Tarragona, 1986. 258 p.— Transcripció de documents en apèndix.
[Santa Coloma de Queralt]
- «Les famílies converses de Valls (s. XIV-XV)». *Quaderns de Vilaniu*, 11 906
(1987) [= *Miscellània de l'Alt Camp*], p. 17-42.— [Valls + PrConv]
- «Metges i cirurgians hebreus de Santa Coloma de Queralt (s. XIV-XV)». 907
En: *IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Poblet, 1985)*.
Vol. 4. Barcelona: Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, p. 339-
348.— [MED + Santa Coloma de Queralt]
- «La sinagoga de Valls i el seu entorn sòcio-religiós». *Quaderns d'Histò- 908*
ria Tarraconense [Tarragona], 8 (1989), p. 7-30.— [Valls + QSoc]
- «Una nova inscripció hebrea de Falset». *Quaderns d'Història Tarra- 909*
conense [Tarragona], 5 (1985), p. 145-146.— La primera part d'aques-
ta notícia fou publicada en el núm. 4 (1984), p. 223-225. [ARQ-Epi-
grafia + Falset]

- SED-RAJNA, Gabrielle. «Hebrew manuscripts of fourteenth-century Catalonia and the workshop of the master of St. Mark». *Jewish Art* [Jerusalem], 18 (1992), p. 116-128.– [MS + ART] 910
- Sefer Yetzirah. El libro de la Formación, a la luz de los escritos de los cabalistas de Girona*. Ed. i trad. de Myriam Eisenfeld. Barcelona: Obelisco, 1992. 167 p. (La Aventura Interior).– Inclou la traducció de dos textos curts de Nahmànides. [CAB + Mossé ben Nahman] 911
- SEgni, Riccardo di. «Due nuovi fonti sulle *Toledoth Jeshu*». *Rassegna Mensile di Israel* [Roma], 55 (1989), p. 127-132.– [POLM-CR] 912
- SERRA I ROTÉS, Rosa. «Aproximació a l'estudi de la comunitat jueva medieval al Berguedà». *L'Erol* [Berga], 21 (octubre 1987), p. 20-27.– [Berga] 913
- [SERRA ROTÉS, Rosa]. «Notes sobre els jueus al Berguedà». En: *Primer Colloqui*, p. 449-456.– [Berga] 914
- SHATZMILLER, Joseph. «Étudiants juifs à la faculté de médecine de Montpellier, dernier quart du XIVe siècle». *Jewish History* [Haifa], 6 (5752 = 1992) [= WALFISH, Barry (ed.). *The Frank Talmage Memorial Volume II*], p. 243-255.– [MED + Montpellier] 915
- «Gersonide et la société juive de son temps». En: *Gersonide en son temps*, p. 33-43.– [Leví ben Guerson + QSoc] 916
- «Ha-kefira ha-albigenzit be-'ene ha-yehudim bene ha-zeman ["L'heretgia albigea als ulls dels jueus contemporanis"]». En: *Culture and society in medieval Jewry*, p. 333-352.– [Provença] 917
- «Médecins municipaux en Provence, Catalogne et autres régions de l'Europe méridionale (1350-1400)». En: *Sociétés urbaines*, p. 329-336.– [MED] 918
- «Rabbi Isaac ha-Cohen of Manosque and his son rabbi Peretz: The rabbinate and its professionalization in the fourteenth century». En: RAPOPORT-ALBERT, Ada; ZIPPERSTEIN, Steven J. (ed.). *Jewish History. Essays in honour of Chimen Abramsky*. Londres: Peter Halban, 1988, p. 61-83.– [ORG + Issac ha-Cohen + Peres ha-Cohen] 919
- «Şurat arye li-kelayot we-ha-maḥloquet 'al limmude ha-ḥoḳmot be-rešit ha-me'a ha-14 ["La forma del lleó per al mal de ronyons i la controvèrsia sobre l'estudi de les ciències a la primeria del segle XIV"]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 9 (5750 = 1990), p. 397-408.– [POLM-JUD + CI + MED] 920
- «Violence, chantage et mariage. Arles 1387». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= ÍD. (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 589-600.– Segons la informació que forneix el dictamen 266 921

- d'Issac ben Sésset. Cf. l'article de Ram Ben-Shalom en aquesta mateixa secció. [Arle + QSoc + DONA]
- SHOKEK, Simon. «Ziqqato šel *Sefer ha-Yašar* le-ḥug mequbbale Girona 922 [“La relació del *Sefer ha-Yašar* amb el cercle de cabalistes de Girona”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 6 (5747 = 1987), p. 337-366.– [CAB-Girona]
- SIGAL, Pierre-André. «L'Église et les juifs en Bas-Languedoc aux XIIIe et 923 XIVe siècles d'après les status synodaux». En: *Juifs à Montpellier et dans le Languedoc*, p. 129-143.– [Provença + LEG]
- SIMONSOHN, Shlomo. *The Apostolic See and the Jews. Documents*. Toron- 924 to: Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1988-1991. 7 vol. (Studies and Texts).– Els volums 1-3 (anys 492-1521) inclouen documents que afecten el judaisme català. El volum 7 conté una síntesi de la història que els documents reflecteixen, en la qual el judaisme catalanoaragonès té una part important. [DOC]
- SINCLAIR, Daniel B. «Ḥašiva mišpaṭit be-mišnatam šel ha-RaMBaM we- 925 ha-RaMBaM [“El pensament jurídic en la doctrina de Maimònides i de Nahmànides”]». En: WARHAFTIG, Itamar (ed.). *Sefer ha-yovel minḥa le-en ši'ur. Qoveš ma'amarim, muggaš le-ha-rav Avraham Yesha'yahu Dolgin* [«Volum d'homenatge. Miscel·lània d'articles en honor d'Avraham Yesha'yahu Dolgin»]. Jerusalem: Bet Keneset Bet-Yaaqov, Ramot Eshkol, 5751 = 1990/91, p. 349-355.– [Mossé ben Nahman]
- SIRAT, Colette. «Le livre hébreu en France au Moyen Âge». *Michael* [Tel 926 Aviv], 12 (5751 = 1991), p. 299-336.– Hi distingeix dos estils de llibres: els del nord (França) i els del sud (Provença), tot comparant-ne les característiques. [MS + LingPalTr]
- . «Les philosophes juifs d'Espagne au Moyen Âge et leurs rapports avec 927 la philosophie arabe et chrétienne». *Revue des Études Juives* [París], 144 (1985), p. 39-56.– [FIL-R]
- . «La tradition manuscrite des *Guerres du Seigneur*». En: *Gersonide en 928 son temps*, p. 301-328.– [Leví ben Guerson + MS]
- SKINNER, Andrew Charles. *Veritas Hebraica: Christian attitudes toward 929 the Hebrew language in the high Middle Ages*. Ann Arbor, Mich.: University of Denver (University Microfilms International), 1986. 354 p.– Tesi doctoral disponible en microfilm. Referències abundants a les relacions entre jueus i cristians en terres catalanes, sobretot a R. Martí i R. Llull. [HebrCr + REL-CR]
- SLY, Menahem. «Hašpa'at ha-islam 'al ha-halaka: 'Iyyun be-Še'elot u- 930 tešvot ha-RIBaŠ [“Influència de l'islam sobre la halakhà: Considera-

- cions sobre els dictàmens de R. Issac ben Sésset”]. *Mahanayim* [Jerusalem], 1 (5752 = 1991/92), p. 158-161.– La transcripció del nom de l'autor no és segura. [Issac ben Sésset Perfet + DICT]
- SOBREQUÉS VIDAL, Santiago. «Contribución a la historia de los judíos de Gerona. Familias hebreas gerundenses: Los Falcó». En: *Girona jueva*, p. 367-380.– Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 3 (1948), p. 113-126. Aquest article, traduït al català, aparegué posteriorment en el llibre: SOBREQÜÉS, Santiago: *Societat i estructura política de la Girona medieval* (Barcelona, 1975), p. 173-186. [Girona + Falcó, família] 931
- . «Contribución a la historia de los judíos de Gerona. Familias hebreas gerundenses: Los Zabarra y los Caravita». En: *Girona jueva*, p. 336-366.– Reproduït, en facsímil, dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 2 (1947), p. 68-98. Aquest article, traduït al català, aparegué posteriorment en el llibre: Santiago Sobrequés, *Societat i estructura política de la Girona Medieval* (Barcelona, 1975), p. 139-173. [Girona + Zabara, família + Caravita, família] 932
- SOFER, Yaaqov Hayyim. «Al sefarim we-soferim [“Sobre escrits i escriptors”]». *Şefunot* [Bené-Beraq], 3 (5751 = 1990/91), p. 65-79.– Apartat 11: Sefer bar Šešet hu tešuvot ha-RIBAŠ. [Issac ben Sésset Perfet] 933
- SOLDEVILA, Xavier. «La comunitat jueva de Torroella de Montgrí». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 319-326.– [Torroella de Montgrí] 934
- SOLOVEITCHIK, Haym. «History of Halakhah - methodological issues: A review essay of I. Twersky's *Rabad of Posquières* [1962, ed. rev. 1980]». *Jewish History* [Haifa], 5 (1991), p. 75-124.– [PràctRel + Abraham ben David] 935
- SPIEGEL, Natan. «Plotinus u-maḥaševet Israel bi-Sefarad bi-yeme ha-benayim [“Plotí i la filosofia jueva a Espanya a l'Edat Mitjana”]». En: *Exile and diaspora*, p. 102-113.– Inclou diversos autors jueus catalans, entre ells alguns cabalistes. [FIL-R] 936
- SPIEGEL, Yaaqov Shemuel. «Ha'im ra'u ha-RaŠBA we-ha-rav ha-Maggid u-va'al Haggahot Maymoniyot et peruš ha-Mišnayot le-RaMBaM? [“¿Conegueren R. Salomó ben Adret, R. {Vidal Yom Tov de Tolosa, anomenat} ha-Maggid i {R. Meïr ha-Cohen de Narbona}, l'autor de les Notes Maimonidianes, el comentari a la Mísna de Maimònides?”]». *Şefunot* [Bené-Beraq], 3 (5751 = 1990/91), p. 82-84.– Sobre l'article de Yaaqov Hayyim Sofer «Al sefarim we-soferim». [Salomó ben Adret] 937
- . «Rabbi Pinḥas ha-Lewi we-azharotaw le-šabbat še-lifne Roš ha-Šana [“Rabí Pinhàs ha-Leví i les seves *azharot* per al dissabte que precedeix 938

- la diada de Cap d'Any"». En: *Sefer Zikkaron le-ha-Rav Yişḥaq Nissim*. Vol. 5. Jerusalem, 1985, p. 71-87.– [Pinhàs ha-Leví]
- STOUFF, Louis. «Chrétiens et juifs dans l'Arles du bas Moyen Âge; leurs relations». En: *Sociétés urbaines*, p. 519-537.– [REL-CR + Arle] 939
- . «Isaac Nathan et les siens. Une famille juive d'Arles des XIVe et XVe siècles». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZ-MILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 499-512.– [Arle + QSoc] 940
- STOW, Kenneth R. «Jacob of Venice and the Jewish Settlement in Venice in the thirteenth century». En: WALDMAN, Nahum M. (ed.). *Community and culture. Essays in Jewish studies in honor of the ninetieth anniversary of Gratz College*. Filadèlfia, 1987, p. 221-232.– Hi parla de la identitat de R. Jacob i de fra Pau Cristià. [Pau Cristià] 941
- TA-SHMA, Israel M. «Hasidut Aşkenaz bi-Sefarad: Rabbenu Yona Gerundi – Ha-iş u-fo'olo ["El pietisme asquenasita a Espanya: Rabí Jonà de Girona – L'home i l'obra"]». En: *Exile and diaspora*, p. 165-194.– [Jonà ben Abraham] 942
- . *Rabbi Zerahya ha-Lewi, ba'al ha-Ma'or we-rabbane hugo: Le-toledot ha-sifrut ha-rabbanit be-Provence (ba-me'a ha-12)* [«Rabí Zerahya ha-Leví, autor del llibre «Ha-Ma'or» i el seu cercle: Per a una història de la literatura rabínica a Provença (segle XII)»]. Jerusalem: Mossad Harav Kook, 5753 = 1992. 177 p.– [Zerahya ha-Leví + Provença] 943
- TABET BALADY, M. A. *Los comentarios de Abraham ibn 'Ezra, Moşeh ben Nahman y Yişḥaq Abrabanel a les Bendiciones de Jacob (Gen 49, 1-28)*. Salamanca, 1991.– [EXEG + Mossé ben Nahman] 944
- TALMAGE, Efraim [Frank]. «R. Yosef Qimḥi: Mi-galut Yeruşalayim aşer bi-Sefarad 'ad kena'anim aşer be-Şarefat ["R. Jucef Quimhí: Dels exiliats de Jerusalem que són a Hispània fins als cananeus que són a França"]». En: *Culture and society in medieval Jewry*, p. 315-332.– [Jucef Quimhí + ONOM] 945
- [TALMAGE, Frank]. «Trauma at Tortosa: The testimony of Abraham Rimoch». *Mediaeval Studies* [Toronto], 47 (1985), p. 379-415.– [Abraham Rimoch + EXEG + POLM-CR] 946
- TAMANI, Giuliano. «Una Haggadah sefardita del secolo XIV (ms. Parmense 2229-De Rossi 1017)». *Bolletino del Museo Bodoniano di Parma* [Parma], 7 (1993), p. 411-422.– Podria ser d'origen català (cf. *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], 14 (1995), p. 535, per a una mica més d'informació sobre el contingut d'aquest article). [ART-Haggadot] 947

- TASCA, Cecília. «La comunitat ebraica di Alghero fra '300 e '400». *Revista de l'Alguer* [L'Alguer], 1 (desembre 1990), p. 141-166.— [Alguer, l'] 948
- . «Le comunità ebraiche nella Sardegna medioevale: primi risultati di una ricerca». En: *Primer Colloqui*, p. 283-290.— [Sardenya] 949
- TELL I NOHET, Eduard. «Epigrafia hebraica de l'aljama gironina i del seu cementiri». En: *Jornades d'Història*, p. 245-249.— [ARQ-Epigrafia] 950
- TÈRMENS I GRAELLS, Miquel. «El paper econòmic dels jueus del s. XIV a la Conca d'Òdena». *Estudis. Temes sobre la comarca de l'Anoia* [Igualada], 1, IV (1985), p. 17-21.— [Igualada + ECON] 951
- TIROSH-ROTHSCHILD, Hava. «Filosofya medinit be-mišnat Avraham Šalom: Ha-masoret ha-applaṭonit [“La filosofia política segons la doctrina d'Abraham Salom: La tradició platònica”]». *Jerusalem Studies in Jewish Thought* [Jerusalem], 9 (5750 = 1990), p. 409-440.— [Abraham Salom + FIL-R] 952
- TOAFF, Ariel. «Le comunità di Aragona e Catalogna in Italia e a Roma in particolare». En: RIBERA, Josep (ed.). *Actes del Simposi Internacional sobre cultura sefardita*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Secció d'Hebreu i Arameu, 1993, p. 29-45.— [EXP] 953
- . «The Jewish communities of Catalonia, Aragon and Castile in 16th-century Rome». En: TOAFF, Ariel; SCHWARZFUCHS, Simon (ed.). *The Mediterranean and the Jews. Banking, finance and international trades, XVI-XVIII centuries*. Ramat Gan: Bar-Ilan University Press, 1989, p. 249-270.— Transcripció de documents en apèndix. [General + EXP] 954
- TOLAN, John. *Petrus Alfonsi and his medieval readers*. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 1993. 288 p.— [Pero Alfonso + POLM-CR] 955
- TOLOSA ROBLEDO, Luisa. «Usureros judíos en la Valencia del siglo XIV». En: *Primer Colloqui*, p. 291-301.— [València + ECON] 956
- TOSTADO MARTÍN, Alfonso. *La disputa de Barcelona de 1263: Controversia judeocristiana*. Salamanca: Universidad Pontificia de Salamanca, Facultat de Filologia Bíblica Trilingüe, 1986. 121 p.— Resum de tesi doctoral. [POLM-CR] 957
- TOUATI, Charles. «La controverse de 1303-1306 autour des études philosophiques et scientifiques». En: *Prophètes, talmudistes, philosophes*, p. 201-207.— Reproduit de *Revue des Études Juives*, 128 (1968), p. 21-37. [POLM-JUD] 958
- . «Dieu et le monde selon Moïse Narboni». En: *Prophètes, talmudistes, philosophes*, p. 219-232.— Reproduit de *Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Âge*, 21 (1954), p. 193-205. [Mossé Narboni] 959
- . «Hasday Crescas et le problème de la science divine». En: *Prophètes*, 960

- talmudistes, philosophes*, p. 273-288.— Reproduït de *Revue des Études Juives*, 142 (1983), p. 73-89. [Hasday Cresques]
- . «Hasday Cresques et ses paradoxes sur la liberté». En: *Prophètes, talmudistes, philosophes*, p. 305-311.— Reproduït de *Mélanges d'histoire des religions offerts à Henri-Charles Puech* (París, 1974), p. 573-578. [Hasday Cresques] 961
- . «La prière chez les philosophes juifs (Maïmonide et Gersonide)». En: *Prophètes, talmudistes, philosophes*, p. 181-186.— Reproduït de *Recherches* (París), 12-13 (1953-54), p. 26-29. [Levi ben Guerson + LITG] 962
- . «La providence divine chez Hasday Crescas». En: *Prophètes, talmudistes, philosophes*, p. 289-304.— Reproduït de *Daat*, 10 (5743 = 1983), p. 15-31. [Hasday Cresques] 963
- . «*Theoria et praxis* dans l'éthique de Gersonide». En: *Gersonide en son temps*, p. 151-158.— [Levi ben Guerson] 964
- TRAUTNER-KROMANN, Hanne. «Jewish polemics against Christianity in medieval France and Spain: Can intensity of argumentation be measured?». En: *Rashi*, p. 639-644.— [POLM-CR] 965
- . *Shield and sword. Jewish polemics against Christianity and the Christians in France and Spain from 1100-1500*. Trad. de James Manley. Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1993. 216 p. (Texts and Studies in Medieval and Early Modern Judaism; 8).— Títol original: *Skjold og svaerd*. La majoria d'autors jueus analitzats en aquest llibre visqueren a la Corona Catalanoaragonesa. [POLM-CR] 966
- TURULL, Max; CANELA, Montserrat. «Tres pergamins inèdits del segle XIV». *Butlletí de Dialectologia Nord-Occidental*, 4 (1985), p. 35-43.— En un pergami de 1369, l'infant Joan ordena que els jueus traslladin llur residència a dins del Call de Cervera. [Cervera + DOC] 967
- Un diccionario hebreo de Provenza (siglo XIII)*. A cura d'Ángel Sáenz-Badillos. Granada: Universidad de Granada; Universidad Pontificia de Salamanca, 1987. 75 p., 222 p. [text hebreu].— [LingPalTr] 968
- VAJDA, Georges. «De quelques vestiges du néoplatonisme dans la kabbale archaïque et mystique juive franco-germanique». En: *Sages et penseurs sépharades*, p. 161-170.— Reproduït de: *Le Néoplatonisme, Colloques Internationaux du CNRS (Royamont, 9-13 juin 1969)* (Ed. du CNRS, 1971). [CAB] 969
- . «La philosophie juive en Espagne». En: *Sages et penseurs sépharades*, p. 179-207.— Hi parla de diversos autors catalans, entre ells, més extensament, de Hasday Cresques. Reproduït de BARNETT, R. D. (ed.): *The Sephardic Heritage: Essays on the history and cultural contribution*

- of the Jews of Spain and Portugal* (Londres, 1971), p. 81-111. [FIL-R + Hasday Cresques]
- VALLE RODRÍGUEZ, Carlos del. «Jacob ben Rubén de Huesca, polemista; su patria y su época». En: *Polémica judeo-cristiana: Estudios*. Madrid: Aben Ezra Ediciones, 1992 (España Judía), p. 59-65.– [Jacob ben Rovèn + POLM-CR] 971
- [VALLE, Carlos del]. «El paytan R. Isaac de Castellón». *Sefarad* [Madrid], 52 (1992) [= *Homenaje al Prof. David Romano Ventura*], p. 245-251.– [Issac de Castelló] 972
- [VALLE, Carlos del]. «Una fuente hebrea sobre los terremotos de Gerona de 1427». En: *Jornades d'Història*, p. 275-280.– [Girona + CI] 973
- VARDI, Tirza. «Ĥatunna be-Agramunt: 'Al šire ha-ĥatunna šel Šelomo Bonafed ["Noces a Agramunt: Sobre els cants de noces de Salomó Bonafed"]». *Jerusalem Studies in Hebrew Literature* [Jerusalem], 14 (5753 = 1993), p. 169-196.– [Salomó Bonafed + Agramunt] 974
- VARO, Francisco. *Los Cantos del Siervo en la exégesis hispano-hebrea*. Còrdova: Monte de Piedad y Caja de Ahorros, 1993. 334 p.– [EXEG + Mossé ben Nahman + Menahem ben Saruc] 975
- VENTURA I SUBIRATS, Jordi
- [VENTURA, Jordi]. *La Bíblia valenciana: Recuperació de la història d'un incunable en català*. Barcelona: Curial, Edicions Catalanes, 1993. 240 p. (Biblioteca Torres Amat; 12).– Inclou la transcripció del saltiri imprès a Barcelona cap a l'any 1480 per Nicolau Spindeler. [PrConv + LingPalTr] 976
- [VENTURA SUBIRATS, Jorge]. «Documentos económicos de la Inquisición referentes a los judíos conversos de Gerona (1490-1504)». En: *Girona jueva*, p. 681-733.– Reproduït, en facsímil, de *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, 14 (1976), p. 79-131. Transcripció de documents en apèndix. [INQ + Girona + PrConv] 977
- VERMAN, Mark. *The Books of Contemplation. Medieval Jewish Mystical Sources*. Albany, N. Y.: State University of New York Press, 1992. 270 p. (SUNY Series in Judaica: Hermeneutics, Mysticism, and Religion).– Conté el text hebreu i la traducció anglesa de diversos escrits del Cercle Iyyun, estretament relacionats amb la càbala gironina. [CAB] 978
- VIDAL, Pierre. *Les juifs des anciens Comtés de Roussillon et de la Cerdagne*. Ed. d'Eduard Feliu. Perpinyà: Mare Nostrum, 1992. 154 p.– Reedicció, corregida i amb notes i bibliografia complementària, de l'article publicat en la *Revue des Études Juives* l'any 1888; una traducció catala-

- na d'aquest estudi fou publicada en *Calls*, 2 (1987), p. 27-112. [Ros-selló]
- VIDAL CRUAÑAS, Alberto. «Las filacterias y la mezuzah del Museo Bíblico del Seminario de Gerona». En: *Girona jueva*, p. 279-281.— Reproduït dels *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 5 (1950), p. 235-236. [ARQ] 980
- VIDAL SEPHIHA, Naïm. «Existe-t-il un judéo-catalan calque? Oui!». En: *Cinq siècles*, p. 137-146.— [LingPalTr] 981
- VIERA, David J. «The treatment of the Jews and the Moor in the Catalan works of Francesc Eiximenis». *Revista Canadiense de Estudios Hispánicos*, 9 (1985), p. 203-213.— [REL-CR] 982
- VIGUIER, Marie-Claire. «Un troubadour juif à Narbonne au XIIIe siècle». En: *Juifs et source juive en Occitanie*, p. 81-92.— Intenta identificar Abraham ben Issac Bedersí amb un trobador anomenat Bonfils, esmentat per Guiraut Riquier. [Abraham ben Issac Bedersí + LIT] 983
- VILA, Emma. «El tractament legislatiu de la minoria jueva a Catalunya: De la tradició comtal a les assemblees de Pere I, el Catòlic (1150/1213)». En: *Mossé ben Nahman i el seu temps*, p. 327-339.— [LEG] 984
- VILA RUBIO, M. Nieves. «Notas sobre la expresión de la subjetividad en conversos aragoneses de fines del siglo XV». En: *Primer Coloquio*, p. 303-310.— [PrConv] 985
- VILANOVA, Arnau de: vegeu ARNAU DE VILANOVA
- VILLARÓ, Albert. «La pesta negra, el 1348, a la Seu d'Urgell». *Urgellia* [Seu d'Urgell], 8 (1986-1987), p. 279-293.— [Seu d'Urgell, la + MED] 986
- VILLATORO, Vicenç. *Del Call a la Sinagoga*. Barcelona: Editorial Barcano-va, 1992. 96 p. (Biblioteca Bàsica d'Història de Catalunya).— [Catalunya] 987
- VINYOLES I VIDAL, T. M. *La vida quotidiana a Barcelona vers 1400*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1985.— Veg. el cap. 9, p. 111-131: «Els qui eren considerats diferents dels altres». [Barcelona] 988
- WALFISH, Barry Dov. *Esther in medieval garb: Jewish interpretation of the Book of Esther in the Middle Ages*. Albany, N. Y.: State University of New York Press, 1993. XIV, 386 p. (SUNY Series in Judaica: Hermeneutics, Mysticism, and Religion).— Ús abundant de textos d'autors jueus occitanocatalans i del context social en aquestes terres. [EXEG + REL-CR] 989
- WASHOFSKY, Mark. «The Commentary of R. Nissim b. Reuven Gerondi 990

- to the *Halakhot* of Alfasi: A study in halakhic history». *Hebrew Union College Annual* [Cincinnati, Ohio], 60 (1989), p. 191-258.– [Nissim ben Rovèn + PràctRel]
- WEIL, Gérard. *La bibliothèque de Gersonide*. Lovaina; París: E. Peeters, 991
1991. 160 p. (Collection de la Revue des Études Juives; 11).–
[BIBGR + Levi ben Guerson]
- WEIL-GUÉNY, Anne-Marie. «Gersonide en son temps: Un tableau chro- 992
nologique». En: *Studies on Gersonides*, p. 355-365.– [Levi ben Guer-
son]
- [WEIL, Anne-Marie]. «Levi ben Gershom et sa bibliothèque privée. 993
Un manuscrit autographe inédit». En: *Gersonide en son temps*, p. 45-
59.– [Levi ben Guerson + INV]
- WERNHAM, Monique. *La communauté juive de Salon de Provence d'après* 994
les actes notariés, 1391-1435. Toronto: Pontifical Institute of Medie-
val Studies, 1987. XVII, 303 p. (Studies and Texts; 82).– [Salon de
Provença]
- . «Strategies matrimoniales des Juifs de Salon-de-Provence (1396- 995
1435)». *Provence Historique* [Marsella], 37, fasc. 150 (1987) [= SHATZ-
MILLER, Joseph (ed.). *La famille juive au Moyen Âge*], p. 489-497.–
[Salon de Provença + DONA + QSoc]
- WOLFF, Philippe. «Quelques documents concernant les juifs de Toulou- 996
se». En: *Juifs au regard de l'histoire*, p. 201-216.– [Tolosa + DOC]
- WOLFSON, Elliot R. «By way of truth: Aspects of Nahmanides' kabbalis- 997
tic hermeneutic». *AJSreview* [Cambridge, Mass.], 14 (1989), p. 103-
178.– [Mossé ben Nahman]
- . «Negative theology and positive assertion in the early Kabbalah». 998
Daat [Ramat-Gan], 32-33 (5754 = 1994), p. 5-22 de la part angle-
sa.– [CAB-Girona]
- [WOLFSON, Elliot]. «The secret of the garment in Nahmanides». 999
Daat [Ramat Gan], 24 (5750 = 1990), p. 25-49, de la part anglesa.–
[Mossé ben Nahman]
- . *Through a speculum that shines. Vision and imagination in medieval Je-* 1000
wish mysticism. Princeton: Princeton University Press, 1994. 452 p.–
Abundants referències a la cultura jueva occitanocatalana. [CAB]

Índex de territoris i poblacions

General (temes d'història general que afecten més d'un territori): 29, 31, 39, 44, 53, 73, 134, 292, 325, 406, 417, 514, 515, 596, 766, 788, 798, 803, 804, 807, 808, 809, 814, 817, 818, 827, 954.

Territoris

Aragó: 21, 96, 97, 102, 103, 106, 108, 634, 636, 644, 645, 649, 652, 653, 657.

Balears: 3, 183, 319, 396, 456, 466, 533, 541, 551, 552, 598, 777.

Catalunya: 32, 82, 117, 220, 559, 575, 606, 746, 757, 801, 810, 811, 816, 822, 842, 987.

Provença: 10, 18, 71, 116, 136, 185, 186, 187, 309, 423, 426, 427, 432, 433, 595, 664, 692, 743, 836, 917, 923, 943.

Rosselló: 148, 237, 979.

Sardenya: 683, 949.

País Valencià: 127, 128, 282, 286, 399, 401, 402, 543, 560, 564, 612, 715.

Localitats aragoneses

Alagó: 710.

Alcanyís: 505.

Almunia de Doña Godina, la: 581.

Biel: 509, 510, 646.

Borja: 637, 647.

Calataiud: 566, 579, 580, 582, 643.

Daroca: 633, 635, 638.

Épila: 576, 586, 631.

Jaca: 318, 504, 655, 829.

Magallón: 648.

Molina de Aragón: 511.

Montalbà: 83.

Osca: 55, 56, 224, 650, 688.

Saragossa: 92, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 107, 253, 611, 632, 641, 677.

Tarassona: 6, 553, 639, 658.

Terol: 651.

Illes Balears

Ciutat de Mallorca: 4.

Eivissa: 660.

Formentera: 660.

Menorca: 81, 178, 298, 544, 841.

Localitats catalanes

Àger: 262.

Agramunt: 974.

Balaguer: 144.

Banyoles: 123.

Barcelona: 37, 42, 57, 63, 86, 119, 142, 268, 546, 573, 618, 661, 662, 705, 754, 767, 782, 811, 988.

Berga: 913, 914.

Besalú: 61, 330, 331, 334, 548.

Bisbal, la: 345.

Cardona: 50, 145, 837.

Castelló d'Empúries: 139, 261, 730, 731, 732, 733.

Cervera: 531, 532, 542, 967.

Falset: 909.

Figueres: 839.

Girona: 7, 8, 20, 66, 67, 68, 69, 70, 132, 141, 167, 182, 258, 259, 260, 261, 290, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 348, 527, 536, 537, 558, 587, 588, 589, 591, 592, 594, 599, 607, 609, 610, 613, 614, 615, 666, 708, 724, 725, 726, 755, 811, 812, 895, 931, 932, 973, 977.

Igualada: 191, 951.

Lleida: 88, 146, 354, 787, 813, 834, 904.

Manresa: 295.

Moià: 780.

Montblanc: 242, 548, 775.

Puigcerdà: 214, 602.

Reus: 322.

Santa Coloma de Queralt: 28, 30, 193, 905, 907.

Seu d'Urgell, la: 64, 65, 617, 986.

Solsona: 143, 535, 728.

Tarragona: 877.

Tàrrrega: 532, 711, 727.

Terrassa: 87.

Torroella de Montgrí: 345, 934.

Tortosa: 138, 192, 194, 195, 335.
 Valls: 906, 908.
 Vic: 684.
 Vilafranca del Penedès: 548.

Localitats provençals

Ais de Provença: 184, 188, 189, 420, 421, 430, 431, 434, 435.
 Arieja: 225.
 Arle: 79, 436, 921, 939, 940.
 Aurenja [Orange]: 418.
 Avinyó: 418.
 Besiers: 222.
 Carcassona: 306, 307, 308.
 Cavalhon: 329.
 Ieras: 112.
 Manòsca: 189, 190, 513.
 Montpeller: 33, 47, 90, 285, 422, 428, 429, 903, 915.
 Narbona: 326.
 Salon de Provença: 994, 995.
 Tolosa: 996.

Localitats rosselloneses

Perpinyà: 196, 230, 231.

Localitats sardes

Alguer, l': 948.

Localitats valencianes

Alacant: 398.
 Alzira: 281.
 Borriana: 221, 714.
 Castelló de la Plana: 221, 563, 567, 875.
 Elx: 344, 404, 838.
 Montesa: 333.
 Morella: 332.
 Sagunt [Morvedre]: 179, 502.
 València: 349, 397, 405, 547, 713, 716, 720, 794, 956.
 Vila-real: 221.
 Xàtiva: 403.

Índex de persones

- Abenmenassé, família: 799.
 Abraham Abulafiya: 2, 442, 446, 452.
 Abraham bar Hiya: 19, 234, 264, 450, 597.
 Abraham Bibago: 485, 492, 682, 740.
 Abraham ben David: 171, 665, 935.
 Abraham ben Issac Bedersí: 983.
 Abraham ibn Hasday: 129, 130, 131.
 Abraham Rimoch: 946.
 Abraham Salom: 952.
 Abraham el Genet: 545.
 Arnau de Vilanova: 23, 255, 257, 706, 878, 879, 880, 881.
 Asser ben David: 902.
 Azriel: 48, 49, 297, 342, 695.
 Bedoz, família [urgellesa]: 64.
 Caravita, família [gironina]: 932.
 Ceti Leredi: 578.
 Constantín, família [aragonesa]: 582.
 Cresques d'Aurenja: 307.
 David Quimhí: 211, 674, 851.
 Esdra de Girona: 695.
 Falcó, família [gironina]: 931.
 Guerson ben Salomó: 284.
 Ginio, família [aragonesa]: 605.
 Hasday Cresques: 5, 34, 365, 366, 367, 368, 370, 372, 373, 374, 375, 485, 496, 499, 512, 523, 526, 669, 687, 737, 739, 771, 848, 850, 873, 882, 960, 961, 963, 970.
 Issac ben Rovèn, *el Barceloní*: 59, 457.
 Issac ben Sésset Perfet: 79, 458, 756, 930, 933.
 Issac de Castelló: 972.
 Issac el Cec: 296, 438, 459, 460, 696.
 Issac ha-Cohen: 919.
 Jacob Anatoli: 883.
 Jacob ben David Bonjorn: 149, 150, 151, 152, 153.
 Jacob ben Rovèn: 157, 890, 891, 971.
 Jafudà Alatzar: 765.
 Jafudà ben Barzilai: 208.
 Jomtov ben Abraham, *el Sevilla*: 467.

- Jonà ben Abraham: 468, 469, 470, 942.
 Josuè ibn Soeb: 408, 410, 411, 473.
 Jucé Gotina: 576.
 Jucef Albó: 78, 485.
 Jucef ben Haviva: 474.
 Jucef ben Salom Asquenazi: 361.
 Jucef Bitó: 332.
 Jucef Caspí: 479, 480, 851.
 Jucef ibn Zabara: 218.
 Jucef Quimhí: 121, 160, 475, 854, 945.
 Leví ben Abraham ben Hayim: 276, 897.
 Leví ben Guerson: 151, 165, 166, 198, 202, 212, 219, 226, 240, 241, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 277, 279, 313, 314, 315, 316, 363, 370, 371, 414, 461, 462, 481, 484, 486, 487, 488, 489, 491, 495, 496, 498, 499, 507, 508, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 524, 525, 568, 569, 570, 571, 572, 601, 616, 671, 717, 719, 785, 840, 845, 847, 848, 849, 872, 874, 916, 928, 962, 964, 991, 992, 993.
 Llorenç Badós: 590.
 Llull, Ramon: vegeu Ramon Llull.
 Mahalux Alcoquí: 821.
 Martí, Ramon: vegeu Ramon Martí.
 Maymó Gallipapa: 263, 354, 668.
 Meïr ben Simon: 163.
 Menahem ben Bessalel: 796.
 Menahem ben Saruc: 600, 975.
 Menahem ha-Meïrí: 111, 359.
 Messullam ben Salomó de Piera: 265, 679, 742, 744, 748, 749, 750, 751, 752, 753.
 Mossé ben Nahman: 35, 45, 155, 158, 162, 164, 207, 216, 228, 245, 248, 250, 267, 280, 323, 324, 340, 350, 351, 360, 389, 407, 450, 472, 476, 478, 506, 530, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 670, 672, 676, 680, 681, 695, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 712, 718, 741, 871, 885, 911, 925, 944, 975, 997, 999.
 Mossé Narboní: 122, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 387, 388, 503, 959.
 Mossé Natan: 16.
 Mossé Quimhí: 630.
 Mossé Sefaradí: vegeu Pero Alfonso.
 Nissim ben Rovèn: 235, 236, 238, 369, 738, 990.

- Pau [Pol] Cristià: 158, 161, 169, 941.
 Peres ha-Cohen: 919.
 Pero Alfonso [Mossé Sefaradí]: 320, 321, 501, 955.
 Pinhàs ha-Leví: 721, 722, 729, 938.
 Profiat Duran: 91, 170, 246, 249, 353, 356, 736.
 Ramon Llull: 120, 174, 175, 213, 254, 337, 338, 449, 820, 856, 887.
 Ramon Martí: 120, 158, 173, 175, 254, 278, 603, 734, 735, 779.
 Ramon de Tàrrega: 694.
 Salamon Ezi: 580.
 Salomó ben Adret: 22, 158, 229, 239, 247, 251, 351, 409, 412, 413, 482, 690, 835,
 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 937.
 Salomó Bonafed: 76, 339, 358, 974.
 Samuel ben Issac ha-Sardí: 871.
 Saporta, família [provençal]: 215.
 Sésset Benvenist: 227, 266.
 Simó ben Sémah Duran: 352, 485.
 Vidal ben Saúl Satorre: 109.
 Vidaló de Porta: 833.
 Vilanova, Arnau de: vegeu Arnau de Vilanova.
 Vives, família [valenciana]: 283.
 Zabara, família [gironina]: 932.
 Zerahya ha-Leví: 943.

Índex de temes

- Aljames: vegeu Organització
 [ALQ] Alquímia: 693, 694.
 [ART] Art (en general): 11, 12, 14, 15, 294, 585, 667, 910.
 [ART-Haggadot] Art (en la il·lustració de les *haggadot*): 13, 168, 317, 483, 540,
 565, 852, 886, 947.
 [ARQ] Arqueologia (en general, topografia, sinagogues): 6, 61,
 62, 66, 68, 115, 132, 194, 195, 196, 305, 329, 344, 416, 422,
 428, 429, 502, 509, 510, 542, 583, 591, 599, 614, 618, 632,
 656, 657, 666, 720, 733, 774, 786, 787, 798, 834, 839,
 875, 888, 980.
 [ARQ-Epigrafia] Arqueologia (de restes amb inscripcions): 139, 140, 141, 179,
 182, 242, 258, 259, 260, 534, 537, 607, 663, 664, 705, 909,
 950.

- [ASTG] Astrologia: 493, 824, 900.
- [AVAL] Avalots (de 1391, atacs a jueus en general): 34, 70, 189, 541, 610, 692, 728, 755, 771, 789.
Batlles: vegeu Funcionaris
Bíblia: vegeu Exegesi
- [BIBGR] Bibliografia (tipologia de fonts, metodologia): 32, 135, 165, 216, 327, 328, 484, 557, 759, 760, 761, 762, 991.
Biblioteques: vegeu Inventaris
- [CAB] Càbala (en general): 60, 204, 205, 206, 209, 311, 312, 343, 362, 415, 437, 439, 440, 441, 443, 444, 445, 448, 449, 452, 453, 459, 460, 625, 626, 695, 697, 703, 887, 892, 902, 911, 969, 978, 1000.
- [CAB-Barcelona] Càbala (a Barcelona): 439, 447.
- [CAB-Girona] Càbala (del cercle de cabalistes de Girona): 244, 296, 310, 451, 922, 998.
Calls: vegeu Arqueologia (en general, topografia, sinagogues)
- [CI] Ciència (exclosos els temes específicament astrològics o alquímics): 72, 149, 150, 152, 153, 166, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 313, 314, 315, 316, 414, 507, 516, 523, 525, 526, 533, 571, 785, 790, 802, 826, 831, 836, 920, 973.
- [COM-M] Comentaris (sobre midraixim): 361.
- [COM-TD] Comentaris (sobre el Talmud): 409, 468, 470, 474, 623, 624, 712, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867.
Comerç: vegeu Economia
Conversos: vegeu Predicació, conversions
- [DEM] Demografia: 57, 114, 331.
- [DICT] Dictàmens (reculls de *responsa* sobre temes de jurisprudència religiosa): 39, 229, 235, 239, 247, 251, 341, 458, 467, 559, 560, 868, 869, 870, 871, 930.
Disputes amb els cristians: vegeu Polèmiques (amb els cristians)
- [DOC] Documents (edició de documents, complets o resumits, com a objecte principal –excloses les obres que contenen documents en apèndix–, estudi de fons documentals): 77, 87, 119, 137, 145, 177, 191, 192, 232, 301, 336, 390, 464, 527, 536, 567, 573, 574, 606, 636, 637, 643, 653, 688, 716, 731, 764, 784, 795, 895, 924, 967, 996.

- [DONA] Dona (el paper de la dona en la societat, exclosos els temes mèdics –sobre les qüestions d'impuresa de la dona, vegeu Pràctica religiosa): 93, 105, 108, 190, 231, 268, 293, 421, 424, 425, 435, 578, 668, 677, 921, 995.
- [ECON] Economia (treball, oficis, comerç; inclòs el tema dels préstecs): 27, 28, 37, 42, 92, 107, 268, 281, 291, 292, 318, 349, 352, 405, 431, 527, 541, 548, 593, 594, 609, 612, 684, 754, 778, 806, 828, 951, 956.
- [EDUC] Educació (ensenyament, mestres, escoles): 390.
Epigrafia: vegeu Arqueologia (de restes amb inscripcions)
Etimologia: vegeu lingüística, paleografia, traduccions
- [EXEG] Exegesi (bíblica): 162, 211, 245, 274, 277, 279, 280, 340, 384, 407, 447, 469, 470, 475, 480, 486, 519, 520, 620, 621, 627, 628, 629, 630, 698, 700, 701, 702, 703, 718, 851, 885, 944, 946, 975, 989.
- [EXP] Expulsions: 56, 113, 125, 177, 306, 400, 423, 433, 477, 567, 604, 615, 634, 640, 641, 642, 643, 648, 789, 797, 857, 953, 954.
- [FIL-R] Filosofia (de la religió): 121, 157, 212, 226, 233, 240, 363, 364, 366, 369, 381, 385, 386, 389, 490, 496, 499, 530, 538, 539, 569, 570, 572, 616, 627, 739, 847, 873, 896, 898, 899, 901, 927, 936, 952, 970.
- [FISC] Fiscalitat: 89, 187, 611, 777, 829, 832, 876.
- [FUNC] Funcionaris (ambaixadors, batlles, cortesans, servents en general; inclosos els mercenaris al servei del rei): 25, 127, 545, 792, 793, 796, 799, 805, 821, 823.
Gramàtica: vegeu Lingüística, paleografia, traduccions
- [HebrCr] Hebraistes cristians (coneixença de l'hebreu per part d'autors cristians; exclosos els aspectes polèmics): 199, 929.
- [INQ] Inquisició: 36, 51, 110, 290, 707, 775, 977.
Institucions de l'aljama: vegeu Organització
- [INV] Inventaris (testaments, vendes de llibres, notícies sobre biblioteques): 67, 304, 395, 396, 430, 436, 579, 580, 584, 608, 708, 993.
- [ISR] Israel (consideracions políticomessiàniques sobre la terra d'Israel): 362, 372, 437, 450, 670, 695.
Ketubbot: vegeu Qüestions socials (relatives als contractes matrimonials)

- [LEG] Legislació (cristiana sobre els jueus, situació legal): 43, 69, 73, 167, 200, 237, 330, 633, 654, 655, 843, 923, 984.
- [LingPalTr] Lingüística, paleografia, traduccions (inclou etimologia i toponímia): 74, 118, 124, 176, 202, 217, 220, 247, 256, 284, 288, 357, 472, 531, 552, 561, 600, 674, 675, 685, 686, 783, 800, 838, 926, 968, 976, 981.
- [LIT] Literatura: 16, 18, 58, 129, 131, 133, 136, 218, 265, 339, 679, 742, 748, 750, 772, 773, 781, 853, 855, 889, 983.
- [LIT-HOM] Literatura homilètica (sermons): 408, 410, 411, 473, 737, 882, 883.
- [LITG] Litúrgia (inclosa la pregària): 59, 457, 481, 962.
Llibres: vegeu Inventaris
- [MS] Manuscrits (tradicions manuscrites, troballes de manuscrits, identificació de copistes i traductors): 11, 17, 46, 75, 109, 180, 181, 257, 294, 388, 508, 553, 562, 667, 776, 846, 910, 926, 928.
- [MED] Medicina (temes mèdics o temes històrics relacionats amb la medicina): 23, 90, 210, 215, 223, 227, 230, 251, 255, 256, 263, 285, 286, 287, 288, 289, 334, 420, 427, 454, 590, 617, 728, 802, 822, 907, 915, 918, 920, 986.
Messianisme: vegeu Israel
Mestres: vegeu Educació
- [ONOM] Onomàstica: 112, 466, 723, 945.
- [ORG] Organització (interna de les aljames, institucions): 54, 79, 88, 94, 95, 106, 146, 243, 326, 341, 434, 566, 638, 688, 730, 731, 763, 919.
- [POLM-CR] Polèmiques (amb els cristians): 52, 80, 84, 85, 120, 126, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 199, 201, 203, 249, 252, 254, 278, 320, 321, 374, 375, 391, 392, 393, 455, 465, 501, 528, 529, 555, 556, 622, 669, 689, 691, 706, 709, 747, 769, 809, 844, 856, 870, 890, 893, 894, 912, 946, 955, 957, 965, 966, 971.
- [POLM-JUD] Polèmiques (internes del judaisme –sobre l'obra de Maimònides, la filosofia, la càbala, etc.): 1, 265, 266, 412, 619, 699, 744, 745, 749, 751, 752, 753, 775, 870, 884, 897, 920, 958.
- [POL] Política (en general o idees polítiques dels rabins): 25, 27, 243, 351, 497, 763, 792, 793, 876.

- [PràctRel] Pràctica religiosa (*halakà*, jurisprudència religiosa): 794, 858, 859, 935, 990.
- [PrConv] Predicació, conversions (inclòs el tema dels conversos): 147, 183, 298, 300, 302, 319, 394, 395, 425, 426, 430, 554, 598, 604, 634, 652, 659, 673, 690, 756, 766, 768, 770, 776, 779, 857, 906, 976, 977, 985.
- [QSoc] Qüestions socials (de les comunitats jueves: situació moral, lluites políticossocials, relacions intercomunitàries, delictes, *malšinin*): 24, 38, 41, 63, 104, 143, 293, 299, 335, 356, 358, 426, 432, 471, 494, 497, 513, 542, 543, 546, 550, 577, 716, 758, 825, 830, 833, 837, 908, 916, 921, 940, 995.
- [QSoc-Ketubbot] Qüestions socials (relatives als contractes matrimonials, inclosos els documents de divorci o *giššim*): 295, 419, 503, 504.
- [QSoc-Sexualitat] Qüestions socials (relatives a les relacions sexuals; exclosos els temes de la menstruació –vegeu Pràctica religiosa– o de la prostitució –vegeu Qüestions socials [de les comunitats jueves] o Dona): 40, 93, 171, 445, 625, 626.
- [REL-CR] Relacions amb els cristians (socials, comercials, comparacions entre jueus i cristians, els cristians vistos pels jueus): 4, 10, 26, 43, 68, III, 147, 178, 197, 200, 225, 237, 289, 348, 369, 373, 401, 466, 500, 544, 547, 549, 563, 585, 616, 738, 788, 815, 819, 826, 830, 843, 929, 939, 982, 989.
- [REL-MUS] Relacions amb els musulmans: 355, 678, 791, 838.
 Resposta: vegeu Dictàmens
 Sinagogues: vegeu Arqueologia (en general)
 Talmud: vegeu Comentaris (sobre el Talmud)
 Toponímia: vegeu Onomàstica
 Traduccions: vegeu Lingüística, Paleografia, Traduccions

Índex de traductors, autors d'introduccions i editors de textos que no tenen entrada pròpia en la llista bibliogràfica alfabètica

- Amengual i Batlle, Josep: 178.
 Ángel Sáenz-Badillos, 600.
 Assis, Yom Tov: 192, 573, 574, 643.
 Attias, J.-Ch.: 2.
 Barkai, Ron: 454.
 Brunner, Yair: 865.
 Cabanes Pecourt, María Desemparados: 464.
 Cadafaz Matos, Manuel: 621.
 Casanovas, J.: 527.
 Casasses, Enric: 127, 128.
 Castells, M.: 527.
 Chipman, J.: 446.
 Dahan, Gilbert: 455.
 Dickman, Shemuel: 867.
 Dimitrovsky, H. Z.: I, 870..
 Eisenfeld, Miriam/Myriam: 48, 911.
 Feldman, Leon: 863.
 Feldman, Seymour: 522.
 Feliu, Eduard: 23, 60, 338, 622, 626, 627, 979.
 Ferre, Lola: 23.
 García, S.: 527.
 Garel, Michel: 454.
 Gerlitz, M. M.: 869.
 Goldstein, Bernard R.: 516.
 Hayoun, Maurice-Ruben: 892.
 Herschler, Moshe: 468, 623.
 Huici Niranda, Ambrosio: 464.
 Ilan, Yaaqov Dawid: 866.
 Kallus, Menahem: 442.
 Lasker, Daniel J.: 374, 375.
 Lévy, Tony: 517, 521.
 Lewi, Yaaqov Leiv: 519, 520.
 Lichtenstein, Eliyahu: 860, 864.
 Loewe, Raphael: 852.
 Luz, Ehud: 620.
 Magdalena Nom de Déu, J.-R.: 527, 715.
 Manley, James: 966.
 Marquès, Josep Maria: 137.
 Metzger, David: 862.
 Metzger, Zeev: 473.
 Mopsik, Charles: 625.
 Morón Arroyo, Ciriaco: 673.
 Motis Dolader, Miguel Ángel: 688.
 Ninić, Ivan: 886.
 Orfali, Moisés: 465.
 Ortega Monasterio, María Teresa: 851.
 Pagarolas i Sabaté, Laureà: 119.
 Paniagua, J. A.: 23.
 Puig i Ustrell, Pere: 87.
 Riera i Sans, Jaume: 622.
 Robles Sierra, Aldolfo: 734, 735.
 Roca i Rossell, Antoni: 149.
 Rodríguez i Gil, Xavier: 149.
 Sackler, Israel: 861.
 Sáenz-Badillos, Ángel: 600, 968.
 Sanmartín Rivera, Antón: 53.
 Sed-Rajna, Gabrielle: 483.
 Shevet, Ezra Daniel: 624.
 Sirat, Colette: 518.
 Smilévitch, Éric: 233.
 Stow, Kenneth R.: 336.
 Wengrov, Charles: 721, 722.
 Yemini, Moshe: 470.
 Zemblist, H. G.: 858, 859.